

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ
ของ
สุธีรา ทั่นสมัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2548

สุธีรา ทันสมัย. (2548). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม
: ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ , รองศาสตราจารย์เวณี กริทอง.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการ
ประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2547 องค์ประกอบที่ศึกษาแบ่งเป็น 3
องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ ชั้นปี โปรแกรมวิชา บุคลิกภาพ และ
แรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง สัมพันธ
ภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง และความคาดหวังของผู้ปกครอง องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม
ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครู และ
อิทธิพลจากสื่อ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2547 จำนวน 246 คน
เป็นนักศึกษาชาย 71 คน และนักศึกษาหญิง 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่
แบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และ
การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง (X_{23}) และ บุคลิกภาพ (X_{21})

2. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี มี 22 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศชาย (X_1) เพศหญิง (X_2) โปรแกรมวิชาการศึกษา
ปฐมวัย (X_3) โปรแกรมวิชาการศึกษาประถมศึกษา (X_4) โปรแกรมวิชาพลศึกษา (X_5) โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา
(X_6) ชั้นปีที่ 1 (X_7) ชั้นปีที่ 2 (X_8) ชั้นปีที่ 3 (X_9) ชั้นปีที่ 4 (X_{10}) ผู้ปกครองประกอบอาชีพครู (X_{11})
ผู้ปกครองไม่ได้ประกอบอาชีพครู (X_{12}) ความคาดหวังของผู้ปกครองให้ประกอบวิชาชีพครู (X_{13})

ความไม่ได้คาดหวังของผู้ปกครองให้ประกอบวิชาชีพครู (X_{14}) ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครู : บิดามารดา (X_{15}) ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครู: ผู้ปกครองหรือญาติพี่น้อง (X_{16}) ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพ : ครูอาจารย์ (X_{17}) ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพ : เพื่อนรุ่นพี่ (X_{18}) อิทธิพลจากสื่อโทรทัศน์ (X_{19}) อิทธิพลจากสื่ออินเทอร์เน็ต (X_{20}) แรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู (X_{22}) และลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน (X_{24})

3. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงอันดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง (X_{23}) และ บุคลิกภาพ (X_{21}) ซึ่งทั้ง 2 องค์ประกอบนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ได้ร้อยละ 13.2

4. สมการที่สามารถพยากรณ์ความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์ความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = 20.57 + .349 X_{21} + .261 X_{23}$$

4.2 สมการพยากรณ์ความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .297 X_{23} + .191 X_{21}$$

FACTORS AFFECTING ON ANXIETY OF PROFESSION TEACHER
OF UNDERGRADUATE STUDENTS OF FACULTY OF EDUCATION
OF VALAYA ALONGKORN UNDER ROYAL PATRONAGE
RAJABHAT UNIVERSITY IN CHANGWAT PATHUMTANI

AN ABSTRACT
BY
SUTEERA TANSAMAI

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
May 2005

Suteera Tansamai.(2005). *Factors Affecting on Anxiety of Professional Teacher Of Undergraduated Students of Faculty of Education of Valayaalongkorn under Royal Patronage Rajabhat University in Changwat Pathumtani*. Master thesis, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist. Prof. Promptida Sankamkrue , Assoc. Prof. Waythanee Greethong.

The purposes of this research were to study the factors affecting on anxiety of professional teacher of undergraduated students of Faculty of Education of Valayaalongkorn under Royal Patronage Rajabhat University in Changwat Pathumtani. The factors were divided into 3 dimensions , first of them was personal factor : gender, educational level , learning program, personality and motivation of professional teacher, second of them was family factor : parent's occupation , interpersonal relationship between students and their parent and parent's expectation , third of them was learning environment : physical learning , professional teacher model and media.

The 246 samples were the undergraduated students of Faculty of Education of Valayaalongkorn under Royal Patronage Rajabhat University in Changwat Pathumtani in academic year 2004. All of them were 81 males and 195 females. The instruments was factors affecting on anxiety of professional teacher questionnaires. The data was analysed by the Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows :

1. There were significantly positive correlation among anxiety of professional teacher of undergraduated students and the 2 factors : interpersonal relationship between students and their parent (X_{23}) and personality (X_{21}) .
2. There were no significantly correlation among anxiety of professional teacher of undergraduated students and the 22 factors : male (X_1) , female (X_2) , Prathomvai Program (X_3) , Prathomsuksa Program (X_4) , Palasuksa Program (X_5) , Social science Program (X_6) , first educational level (X_7) , second educational level (X_8) , third educational

level (X_9) forth educational level (X_{10}) , parent's occupation : teacher (X_{11}) , parent's occupation : not to be teacher (X_{12}) , parent's expectation : to be teacher (X_{13}) , parent's expectation : not to be teacher (X_{14}) , professional teacher model : parent (X_{15}) , professional teacher model : cousin (X_{16}) , professional teacher model : teacher (X_{17}) , professional teacher model : senior (X_{18}) , media : television (X_{19}) , media : internet (X_{21}) , motivation to be professional teacher (X_{22}) and physical learning (X_{24}) .

3. Factors affecting on anxiety of professional teacher ranking from the most to the least affectors were 2 factors : interpersonal relationship between students and their parent (X_{23}) and personality (X_{21}) , these factors could predicted anxiety of professional teacher about the percentage of 13.2 .

4. The predicted equation of anxiety of professional teacher were significantly at .01 level. They could showed in the following predicted equations :

4.1 The predicted anxiety of professional teacher equations in term of raw score were as :

$$\hat{Y} = 20.57 + .349 X_{21} + .261 X_{23}$$

4.2 The predicted anxiety of professional teacher equations in term of standardized score were as :

$$Z = .191 X_{21} + .297 X_{23}$$

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

ปริญญานิพนธ์
ของ
สุธีรา ทันสมัย

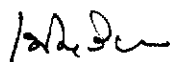
เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

ของ
นางสาวสุธีรา ทันสมัย

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

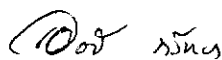
วันที่ 16 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2548

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

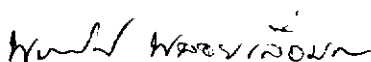
.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ เวณี กรีทอง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์ไธยา)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา กรรมการสอบปากเปล่าที่ได้รับแต่งตั้งเพิ่มเติม ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งต่อผู้วิจัย ตั้งแต่เริ่มดำเนินการวิจัยจนเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภาและอาจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์ชีวิตแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ถวิล ธาราโภชน์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งให้คำแนะนำในการทำงาน ตั้งแต่เริ่มสำรวจปัญหาจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณ คุณพวงรัตน์ บำรุงพันธ์ และเพื่อน ๆ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาทุกคน ที่ให้กำลังใจ คอยช่วยเหลือ และร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมา

ขอขอบคุณนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อสำราญ คุณแม่ธารณีย์ ทันสมัย และสมาชิกทุกคนในครอบครัว พิชัยกมล ที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และให้กำลังใจ รวมทั้งการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์แก่ผู้วิจัย ด้วยดี จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณคุณพ่อ คุณแม่ สมาชิกทุกคนในครอบครัวพิชัยกมล ผู้มีพระคุณทุกท่านที่เป็นแรงบันดาลใจให้กับชีวิตผู้วิจัยเสมอมา ตลอดจนบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการ ความรู้ให้กับผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

สุธีรา ทันสมัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	10
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู.....	12
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู.....	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู.....	41
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	49
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	61
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.....	71
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	77
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	77
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	77
วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	86
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	87
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	88

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาค้นคว้า.....	89
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า.....	91
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	98
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า.....	98
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	100
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า.....	101
ข้อเสนอแนะ.....	116
บรรณานุกรม.....	118
ภาคผนวก.....	132
ภาคผนวก ก.....	133
ภาคผนวก ข.....	136
ภาคผนวก ค.....	149
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	154

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดการงานอาชีพที่กว้างขวางหลากหลายมากขึ้น ปัจจุบันมีวิชาชีพหลายวิชาชีพที่เกิดขึ้นใหม่ ได้รับการยอมรับจากสังคมและเป็นที่ต้องการของผู้คนจำนวนมาก เป็นต้นว่า อัยการ ตุลาการ แพทย์ วิศวกร ฯ แต่มีอยู่วิชาชีพหนึ่งซึ่งเป็นวิชาชีพที่เป็นผู้กำหนดคุณภาพของประชากรในสังคม นั่นคือ วิชาชีพครู จากสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏในปัจจุบัน กระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศ ล้วนส่งผลกระทบต่อระบบการผลิต การพัฒนา และวิถีชีวิตของครู มีผลทำให้สภาพปัญหาเกี่ยวกับ "วิชาชีพครู" ตกอยู่ในภาวะที่วิกฤต วิชาชีพครูกลับเป็นวิชาชีพที่คนทั่วไปมองข้าม ดูหมิ่น ดูแคลน มีภาพพจน์ตกต่ำ เป็นวิชาชีพที่รายได้ต่ำ ผู้ประกอบวิชาชีพครูยากจน (ดิเรก พรสีมา. 2542 : 9) ในขณะที่สมัยก่อน คนกลุ่มหนึ่งมุ่งเรียนครูเพราะง่าย สะดวก และมั่นคงด้วยการรับใช้ราชการ แต่ปัจจุบันการงานอาชีพเปลี่ยนแปลงไป การขยายตัวทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมรวมทั้งการบริการที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วได้ดึงดูด คนที่มีการศึกษาเข้าสู่อาชีพด้านอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น ทำให้ตัวเลือกคนที่จะมาเรียนครูลดลง หรือที่ได้ก็ไม่ใช่กลุ่มคนระดับมัธยมอย่างที่เคยเป็นในอดีต (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2543 : 10) ผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงและมีฐานะดี ไม่ประสงค์จะให้บุตรหลานของตนศึกษาเพื่อออกไปประกอบวิชาชีพครู นักเรียนที่เรียนดี เรียนเก่งและมีฐานะทางเศรษฐกิจดี ส่วนใหญ่จะมุ่งไปเรียนสาขาวิชา ต่าง ๆ เช่น วิศวกรรมศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ นิติศาสตร์และอื่น ๆ มากกว่าที่จะมีค่านิยมในการเข้าเรียนวิชาชีพครู (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. 2544 : 4)

กระบวนการคัดเลือกคนเข้าประกอบอาชีพครู ในปัจจุบันมีปัญหาเพิ่มพูนมากขึ้น เริ่มตั้งแต่การรับบุคคลเข้าเป็นนักศึกษาครู ในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ความคาดหวังที่จะได้รับนักเรียนที่ดี มีความรู้ ความสามารถสูงเข้าเรียนวิชาชีพครูนั้นมีอัตราลดน้อยลง ครูอาจารย์ที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่มีอยู่ ขาดศักยภาพในตนเอง ครูขาดแรงกระตุ้นและมิได้สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนที่เรียนดี มีความรู้ความสามารถของตนให้สนใจต่อวิชาชีพครู จากข้อมูลการเลือกเข้าเรียนต่อของผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยปี พ.ศ. 2539 ผู้สมัครส่วนใหญ่จะเลือกคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ เป็นอันดับสุดท้าย มีเพียงร้อยละ 19 ที่เลือกครุศาสตร์ เป็นอันดับ 1 และนักศึกษามีผลการเรียนในระดับปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ นักศึกษามักไม่เลือกเรียนวิชาเอกที่เป็นสาขาขาดแคลน เช่น สาขาทางด้านวิทยาศาสตร์ เพราะต้องใช้ความพยายามในการเรียนสูงกว่าสาขาทางด้านสังคมศาสตร์ (ดิเรก พรสีมา. 2542 : 10) นอกจากนี้ พนม พงษ์ไพบูลย์ (2543 : 8-9) ได้กล่าวว่า สมัยนี้ส่วนใหญ่

จบปริญญาตรี แต่สอนได้เฉพาะวิชาเอกที่เรียนมาเท่านั้น ผิดจากนี้ไปไม่กล้าสอน บางคนสอนไม่ได้ เอาเลยทีเดียว ด้วยเหตุนี้เราจึงมีปัญหาคาดแคลนครูสอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ยิ่งไปกว่านั้นระบบการให้การศึกษาเตรียมคนสู่ความเป็นครู ยังขาดมาตรฐานผลการเรียน หรือมาตรฐานด้านความสามารถ (performance standards) ในการสอน ขาดความรู้ทั้งในด้านเนื้อหาสาระวิชาที่จะสอน และขาดกระบวนการสอนที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู, 2544 : 5)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 52 กำหนดให้มีการปฏิรูปครูทั้งระบบครบกระบวนการ ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 9) ทั้งนี้เนื่องจากวิชาชีพครูมีหน้าที่ให้บริการสังคมทางด้านการศึกษา ซึ่งมีส่วนสำคัญมากในการพัฒนาประเทศ มีหน้าที่ให้การศึกษา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนให้มีศักยภาพที่จะปรับตัว ปรับใจ ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี โดยเน้นการให้ความรู้ความเข้าใจ เพิ่มพูนทักษะผ่านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น (วลินภา พัดเปีย, 2539 : 2) วิชาชีพครูถือได้ว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง ครูต้องเป็นผู้ที่รักและพร้อมที่จะเรียนรู้ และส่งเสริมชี้แนะให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามศักยภาพ รักในการเรียนรู้ ครูต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เพื่อยกมาตรฐานวิชาชีพครู ให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ครูต้องมุ่งพัฒนา ประเมินและปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพครู อย่างเคร่งครัดเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนและผู้อื่น มีการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแข่งขันและร่วมมือ มีความเป็นไทยในความเป็นสากล เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 25)

ปัจจุบันมีสถาบันผลิตครูของรัฐจำนวนถึง 114 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ คณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กรมศิลปากรและอื่น ๆ ซึ่งอยู่ต่างสังกัดกันส่งผลให้สถาบันการผลิตครูขาดเอกภาพในนโยบายและมาตรฐานการผลิตครู ขาดการประสานระหว่างหน่วยงานผลิตครูและหน่วยงานใช้ครู ทำให้ผลิตครูเกินในบางสาขาวิชา และขาดครูในบางสาขาวิชา จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาทางครู (ปี 2540) ระดับอนุปริญญา หรือเทียบเท่า 65,286 คน ระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า 12,130 คน ระดับสูงกว่าปริญญาตรี 2,697 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 11) ในขณะที่ครูใหม่ที่ได้รับเข้าไปปีหนึ่งเพียงประมาณ 3,000 – 4,000 คน (พนม พงษ์ไพบูลย์, 2543 : 8) การสอบเข้าเป็นครูก็มีปัญหาที่สลับซับซ้อน และสร้างจุดต่างพร้อยให้แก่วงการครู การสอบแข่งขันแม้จะมองผิวเผินว่าเป็นการยุติธรรมแก่ผู้เข้าสอบโดยรวม แต่ระบบการสอบก็มีปัญหาทางเทคนิคเป็นอันมาก นำไปสู่การ

จึงค้นหาเส้นทางเข้าสู่อาชีพครูนานปีการซึ่งอาจทำให้ละเลยคุณภาพที่เป็นมาตรฐานของครู (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. 2544 : 4-5) ส่งผลให้นักศึกษาครูที่จบมาจำนวนมากไม่มีงานทำ แม้ว่า จะมีบางส่วนเข้าทำงานกับโรงเรียนเอกชนทั่วไป แต่ในขณะนี้โรงเรียนเอกชนหลายแห่งก็กำลังประสบ ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ให้เป็นไปตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในยุคปฏิรูป การศึกษา

การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้เป็นบุคคลที่มี คุณภาพ สามารถพัฒนาตนเองและสังคมให้เจริญก้าวหน้าอย่างสูงสุด มหาวิทยาลัยราชภัฏถือได้ว่าเป็น แหล่งผลิตครูแหล่งใหญ่ของประเทศ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาจะต้องศึกษา รายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชารวมถึงวิทยาการใหม่ ๆ เพื่อให้รู้เท่าทันกระแส การเปลี่ยนแปลงของโลก นักศึกษายังต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่จะต้องนำไปสอนหรือปฏิบัติงานใน ด้านเทคนิคการศึกษา) ต้องสามารถจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้สอดคล้อง เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าว เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ให้นักศึกษบัณฑิตครู มีคุณภาพ มีศักดิ์ศรีความเป็นครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู (คู่มือนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ วไลยอลงกรณ์. 2547 : 94) อาจทำให้นักศึกษาหลายคนเกิดความรู้สึกริดก้างวลในการประกอบ วิชาชีพครู เช่น กลัวว่าจะไม่สามารถถ่ายทอดเนื้อหาวิชาให้แก่ผู้เรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมี ประสิทธิภาพ กลัวว่าจะไม่มีงานทำเมื่อเรียนจบ / ซึ่งประสาท อิศรปริดา (2538 : 307) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพของการทำงานกับความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์คล้าย ๆ กับประสิทธิภาพของการทำงาน กับภาวะการตื่นตัว กล่าวคือ ความวิตกกังวลสูงจะทำให้การทำงานในสิ่งที่ยาก ๆ ได้ดี แต่อาจเป็น อุปสรรค ต่อการเรียนรู้หรือการทำงานที่ยากซับซ้อน ส่วนความวิตกกังวลต่ำจะช่วยให้การทำงานยาก ๆ ได้ดี ความวิตกกังวลนี้เป็นได้ทั้งสาเหตุและผลของความล้มเหลวในการเรียนและการประกอบอาชีพ

จากการที่ผู้วิจัยรู้จักกับอาจารย์ที่ทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร และทำหน้าที่ในการสอนนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งจากการ ได้สัมภาษณ์ท่านอาจารย์ ท่านได้ปรารภว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความวิตกกังวลในการประกอบ วิชาชีพครู เช่น กลัวว่าตนเองจะไม่มีความรู้ กลัวการฝึกปฏิบัติการสอนจริง ปัญหาขาดประสบการณ์ และเทคนิคทางการสอน เป็นต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 79 คน โดยการ ใช้แบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ และผลการสำรวจมีรายละเอียดดังนี้

คำถามข้อที่ 1 ถามว่า " ขณะที่ท่านกำลังศึกษาอยู่นี้มีปัญหาหรือไม่ ถ้ามีคืออะไร" พบว่า คำตอบมากที่สุดคือ ปัญหาด้านความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู จำนวน 43 คน คิดเป็น ร้อยละ 54.43 ได้แก่ กลัวเรียนจบไปแล้วไม่มีงานทำ กลัวว่าความรู้จะไม่ดีพอที่จะไปสอน ปัญหา

การปรับตัวด้านการเรียน จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 30.37 ได้แก่ อาจารย์ให้งานมากเกินไป ไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน ไม่มีเวลาในการเรียนเพียงพอ ปัญหาสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 7.59 ได้แก่ เพื่อนเข้ามาก้าวร้าวในชีวิตส่วนตัว เพื่อนชอบบังคับให้ทำสิ่งที่ไม่ยากทำ ไม่ค่อยมีเพื่อนสนิท ปัญหาด้านการเงิน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.53 ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์การเรียนไม่เพียงพอ และไม่มีปัญหา 4 คน คิดเป็นร้อยละ 5.06 แต่ต้องการพัฒนาตนเองด้านความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และบุคลิกภาพ

คำถามข้อที่ 2 ถามว่า “ท่านคิดว่าปัญหานั้นเกิดจากสาเหตุใด” พบว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ คือ ปัญหาความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู สาเหตุได้แก่ มีการผลิตบัณฑิตครูออกมาเป็นจำนวนมากทำให้การแข่งขันสูง หน่วยงานที่รับเข้าทำงานมีจำนวนน้อย ขาดการสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างจริงจัง รัฐไม่ให้ความสำคัญกับอาชีพครู ครูส่วนใหญ่มีรายได้น้อย จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 50.63 ปัญหาการปรับตัวด้านการเรียน สาเหตุได้แก่ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในเรื่องการเรียน ไม่ตั้งใจเรียน ไม่เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่เรียน ไม่มีเวลาทำงานส่ง จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 39.24 ปัญหาสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน สาเหตุได้แก่ ความคิดเห็นไม่ตรงกันกับเพื่อน เพื่อนเห็นแก่ตัว จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 7.59 ปัญหาด้านการเงิน สาเหตุได้แก่ ต้องเสียค่าอุปกรณ์การเรียนเป็นจำนวนมาก และใช้จ่ายฟุ่มเฟือย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.53

จากผลการสำรวจปัญหาเบื้องต้นพบว่า /นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี มีปัญหาด้านความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู โดยแสดงออกทางด้านร่างกาย ได้แก่ นอนไม่หลับ มีเหงื่อออกมาก ปวดศีรษะ ถอนหายใจ กระสับกระส่าย พูดเร็ว ส่วนการแสดงออกทางด้านจิตใจ ได้แก่ หงุดหงิดง่าย คิดฟุ้งซ่าน กังวลใจ หวาดระแวง เศร้าซึม หดกำลังใจในการเรียน ขาดสมาธิในการเรียน และคาดการณ์ล่วงหน้าถึงอันตรายต่าง ๆ ที่ยังไม่เกิดขึ้น ดังที่ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2524 : 177) กล่าวว่า ความวิตกกังวล (Anxiety) เป็นความไม่สบายใจที่เกิดขึ้นก่อนหรือหลังสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่บุคคลนั้นต้องประสบ ความไม่สบายใจนี้จะออกมาในรูปความกลัว (Fear) เป็นส่วนใหญ่ เช่น กลัวจะไม่มียานพาหนะ กลัวเรียนไม่จบ และ ซุง (Zung : 1971 : 371 – 372) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่แสดงถึงความวิตกกังวลทางด้านจิตใจ คือ เป็นบุคคลที่มีจิตใจฟุ้งซ่าน กังวล หงุดหงิด กลัวอย่างไม่เหตุผล ตกใจง่าย รู้สึกว่าตนเองไร้ประโยชน์ คาดคิดถึงอันตรายล่วงหน้า กลัวตาย ส่วนทางร่างกายจะมีอาการเบื่ออาหาร คลื่นไส้ วิงเวียน แขนงหน้าอก หายใจไม่ออก และถ่ายปัสสาวะบ่อย ดังนั้นความวิตกกังวลที่อยู่ในระดับสูงไม่เพียงแต่มีผลทำให้ใจคอหงุดหงิด หดหู่ ไม่เป็น

สุขเท่านั้น ยังบันทึกสภาพกายและสุขภาพจิต ตลอดจนถึงประสิทธิภาพทางการเรียนของนักศึกษา อีกด้วย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการ ประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้าน สิ่งแวดล้อมกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีอิทธิพลต่อ ความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัด ปทุมธานี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้บริหาร อาจารย์ และผู้ที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสาขาวิชาการศึกษา นำไปประกอบการวางนโยบายเพื่อหาทางแก้ปัญหา ความวิตกกังวลของนักศึกษาต่อการประกอบวิชาชีพครู

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2547 จำนวน 246 คน เป็นนักศึกษาชาย 71 คน และเป็นนักศึกษาหญิง 175 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่

1.1.1 เพศ

1.1.2 ชั้นปี

1.1.3 โปรแกรมวิชา

1.1.4 บุคลิกภาพ

1.1.5 แรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู

1.2 องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่

1.2.1 อาชีพของผู้ปกครอง

1.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง

1.2.3 ความคาดหวังของผู้ปกครอง

1.3 องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1.3.1 ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน

1.3.2 ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครู

1.3.3 อิทธิพลจากสื่อ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **วิชาชีพครู** หมายถึง อาชีพซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการให้การศึกษาอบรมสั่งสอน แก่ผู้เรียน โดยผู้ที่มีอาชีพนี้จะต้องผ่านการศึกษาวิชาสาขาการศึกษาชั้นสูง เป็นวิชาชีพที่มีการบริการให้แก่สังคม ใช้วิธีการแห่งปัญญาในการศึกษาระดับสูง มีการเพิ่มพูนศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ มีความเป็นอิสระในการประกอบอาชีพ มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และมีสถาบันหรือองค์กรเป็นแหล่งกลางคอยสร้างสรรค์ให้มีความมั่นคงแก่วิชาชีพ

2. **ความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู** หมายถึง ความรู้สึกไม่สบายใจ ตึงเครียดของนักศึกษา ที่มีต่อการประกอบวิชาชีพครู โดยมีความรู้สึกกลัววิตกกังวลต่อเหตุการณ์ข้างหน้าที่ยังไม่เกิดขึ้น หลังจากจบการศึกษาแล้ว โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ กลัวว่าเรียนจบแล้วจะไม่มีงานทำ กลัวว่าจะไม่มีความรู้และทักษะที่ดีในการปฏิบัติการสอนจริง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 กลัวว่าเรียนจบแล้วไม่มีงานทำ ได้แก่ รู้สึกกลัว ตึงเครียด เมื่อคิดถึงการประกอบวิชาชีพครูในอนาคต คิดฟุ้งซ่านกลัวว่าเมื่อเรียนจบจะหางานทำไม่ได้ หหมดกำลังใจในการเรียน กลัวว่าจะไม่มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบการรับสมัครบุคคลเข้าประกอบวิชาชีพครู

2.2 กล่าวว่าจะไม่มีความรู้และทักษะที่ดีในการปฏิบัติการสอนจริง ได้แก่ รู้สึกหนักใจเวลา มีการสอบสอน ไม่มั่นใจเวลาปฏิบัติงานฝึกสอน กล่าวว่ามีอาจารย์นิเทศก์มาตรวจจะสอนสอน ไม่ผ่าน รู้สึกประหม่ออย่างมากเมื่อต้องพูดหน้าชั้นเรียน รู้สึกกังวลกลัวว่าตนเองจะไม่มีความรู้เกี่ยวกับ เรื่องที่สอน ขาดทักษะและเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่มั่นใจในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่มั่นใจในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ตรงตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน

3. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู หมายถึง สิ่งที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา ในที่นี้ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบด้านส่วนตัว องค์ประกอบด้านครอบครัว และองค์ประกอบด้าน สิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้

3.1 องค์ประกอบด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ โปรแกรมวิชา ชั้นปี บุคลิกภาพ แรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู มีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 เพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

3.1.2 โปรแกรมวิชา ที่เปิดสอนแบ่งออกเป็น 4 โปรแกรมวิชาด้วยกัน ได้แก่ การศึกษาปฐมวัย การประถมศึกษา พลศึกษา และสังคมศึกษา

3.1.3 ชั้นปี ได้แก่ ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4

3.1.4 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยที่เป็นลักษณะเฉพาะหรือพฤติกรรมของ นักศึกษา ที่แสดงออกถึงความคิด ความรู้สึก เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต ซึ่งจะให้นักศึกษาผู้นั้นมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง และการศึกษาครั้งนี้แบ่งตามแบบสำรวจ การกระทำกิจกรรมของเจนกินส์ (Jenkins Activity Survey) ได้แบ่งออกเป็น 2 แบบ ได้แก่

3.1.4.1 ลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ เป็นลักษณะบุคลิกภาพของคนที่รัก ความก้าวหน้า ชอบฟันฝ่าอุปสรรค มีความก้าวร้าว โกรธง่าย ชอบทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ทำงาน ด้วยความรวดเร็ว ไม่ชอบการรอคอย

3.1.4.2 ลักษณะบุคลิกภาพแบบ บี เป็นลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่ ค่อนข้างเฉื่อยชา จิตใจเยือกเย็น ทำงานไปเรื่อย ๆ ไม่ชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ อดทนและรอคอยได้

3.1.5 แรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงออกให้เห็นว่า นักศึกษามีความปรารถนาที่จะประกอบวิชาชีพครูหลังจากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งในการวิจัย ครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความถนัดและความสนใจในวิชาชีพ ด้านเกียรติยศชื่อเสียงและความมั่นคงก้าวหน้าในวิชาชีพ ดังนี้

3.1.5.1 ด้านความถนัดและความสนใจในวิชาชีพ หมายถึง สภาพที่ทำให้บุคคลกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นพิเศษ เป็นแรงผลักดันหรือกระตุ้นให้บุคคลกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับวิชาชีพครู ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ ชอบเรียน ชอบสอน มีความสามารถหรือความพึงพอใจที่จะเรียนและฝึกฝนวิชาชีพครู รักและศรัทธาในอาชีพครู มีความถนัดและสนใจด้านการสอน และมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ให้บุคคลอื่น มีสติและปัญญาเหมาะสมกับวิชาชีพครู หรือมีค่านิยมต่ออาชีพครูเป็นพิเศษ

3.1.5.2 ด้านเกียรติยศชื่อเสียงและความมั่นคงก้าวหน้าในวิชาชีพ หมายถึง วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติ มีชื่อเสียง เป็นอาชีพที่สุจริตมั่นคง มีโอกาสสร้างความก้าวหน้าในชีวิตการทำงานและการศึกษา มีโอกาสได้เลื่อนขั้นตำแหน่ง มีเงินเดือนและสวัสดิการดี

3.2 องค์ประกอบด้านครอบครัว ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง และความคาดหวังของผู้ปกครอง มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง งานหลักของบิดา ในกรณีที่นักศึกษาอยู่อาศัยอยู่กับบิดา มารดา หรืองานหลักของมารดา ในกรณีที่นักศึกษาอยู่อาศัยอยู่กับมารดา หรืองานหลักของบุคคลที่นักศึกษาอาศัยอยู่ด้วย ในกรณีที่นักศึกษาไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดา ดังนี้

3.2.1.1 ประกอบอาชีพครู

3.2.1.2 ไม่ได้ประกอบอาชีพครู

3.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง หมายถึง การปฏิบัติตนของนักศึกษาต่อบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และการปฏิบัติตนของบิดามารดาหรือผู้ปกครองต่อนักศึกษา เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.2.2.1 การปฏิบัติตนของนักศึกษาต่อบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ได้แก่ เคารพเชื่อฟังคำสั่งสอน ปรึกษาปัญหาส่วนตัวและการเรียน มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นภายในครอบครัว และช่วยเหลืองานบ้าน

3.2.2.2 การปฏิบัติตนของบิดามารดาหรือผู้ปกครองต่อนักศึกษา ได้แก่ ให้ความรักความอบอุ่น ให้คำปรึกษาปัญหาส่วนตัวและการเรียน รับฟังเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็น เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้รับผิดชอบในเรื่องส่วนตัว และมีอิสระตามความเหมาะสม

3.2.3 ความคาดหวังของผู้ปกครอง หมายถึง ความคิดและการกระทำของผู้ปกครองต่อเป้าหมายที่ตั้งไว้สำหรับการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา ที่นักศึกษารับรู้ว่าทางผู้ปกครองต้องการที่จะให้ประกอบวิชาชีพครูหรือไม่ประกอบวิชาชีพครู หลังจากจบการศึกษาจากคณะครุศาสตร์แล้ว โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

3.2.3.1 ความคาดหวังให้ประกอบอาชีพครู หมายถึง ผู้ปกครองต้องการ หรือ ตั้งเป้าหมายให้นักศึกษาประกอบอาชีพครูหลังจากจบการศึกษา ระดับปริญญาตรี

3.2.3.2 ไม่คาดหวังให้ประกอบอาชีพครู หมายถึง ผู้ปกครองต้องการ หรือ ตั้งเป้าหมายให้นักศึกษาประกอบอาชีพอื่น ๆ ยกเว้นอาชีพครูหลังจากจบการศึกษา ระดับปริญญาตรี

3.3 องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครู และอิทธิพลจากสื่อ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน หมายถึง ลักษณะที่ตั้ง และ สภาพแวดล้อมบริเวณต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย ที่จะส่งผลต่อนักศึกษา ได้แก่ สถานที่เรียน และสื่อ อุปกรณ์การเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1.1 สถานที่เรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและห้องปฏิบัติการมี อากาศถ่ายเท มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และมีขนาดเหมาะสมกับปริมาณของนักศึกษา บริเวณ ของห้องเรียนและห้องปฏิบัติการปราศจากสิ่งรบกวน เสียงและกลิ่น ห้องสมุดมีแหล่งค้นคว้าหาความรู้ที่ หลากหลายและเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า และบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยมีสถานที่นั่งทำงาน อย่างเหมาะสม

3.3.1.2 สื่ออุปกรณ์การเรียน ได้แก่ สื่ออุปกรณ์การเรียนมีหลากหลาย เพียงพอ กับจำนวนอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา มีความทันสมัย และมีคุณภาพในการใช้งานที่เหมาะสม

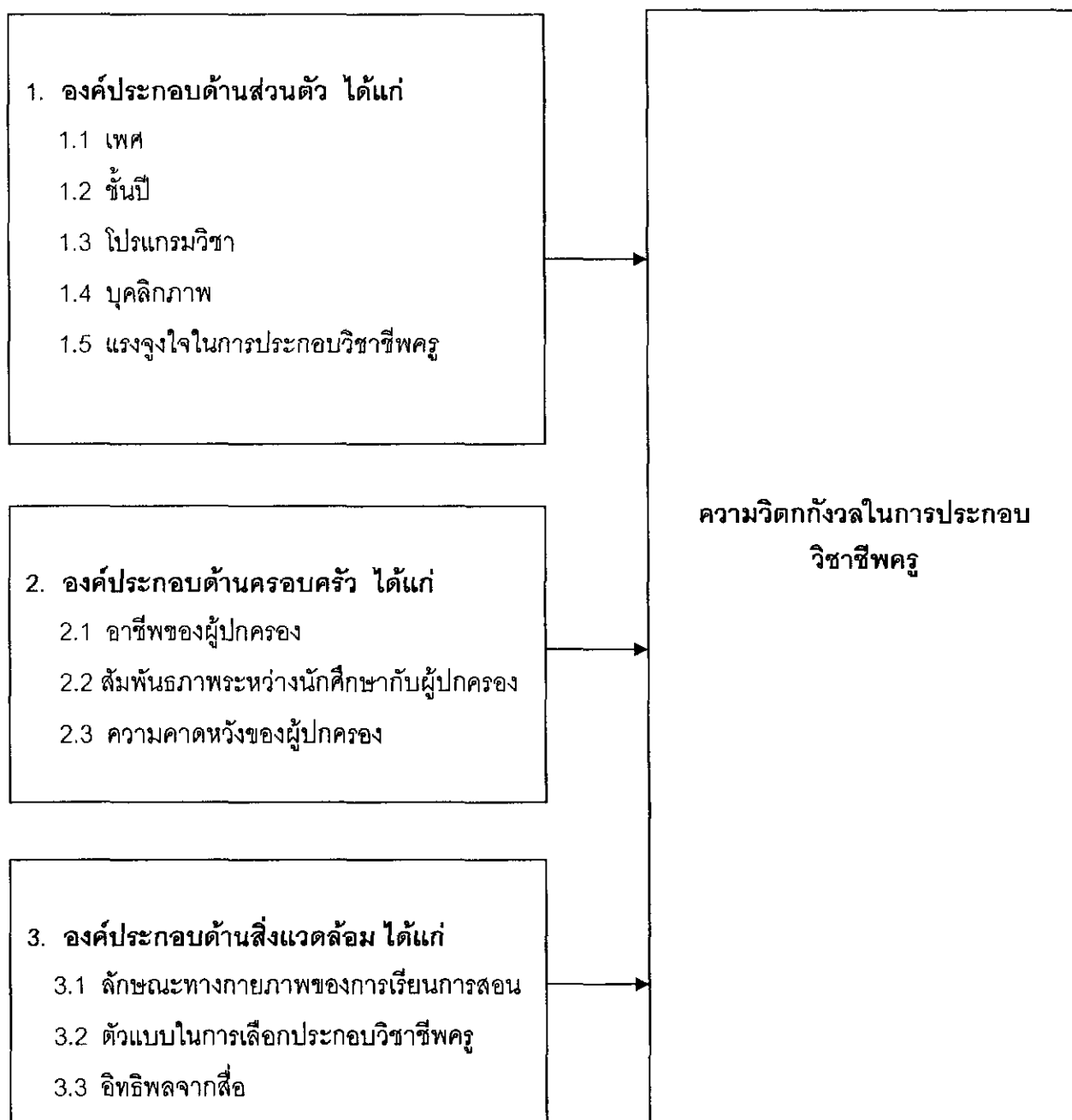
3.3.2 ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครู หมายถึง บุคคลที่มีอิทธิพลในการ ชักชวน ส่งเสริม ชี้แนะหรือเป็นแบบอย่างให้นักศึกษาประกอบวิชาชีพครู โดยแบ่งเป็น 4 ตัวแบบ ได้แก่ บิดามารดา ผู้ปกครองญาติพี่น้อง ครูอาจารย์ เพื่อนรุ่นพี่

3.3.3 อิทธิพลจากสื่อ หมายถึง ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ ที่นักศึกษาได้รับ ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อการประกอบวิชาชีพครู โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ โทรทัศน์ และ อินเทอร์เน็ต

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
2. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู

1.1.1 ความหมายของความวิตกกังวล

ความวิตกกังวล (Anxiety) เป็นภาวะทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้กับบุคคลทุกคน ถ้าบุคคลใดมีความวิตกกังวลมากจนเกินไปก็อาจส่งผลร้ายต่อร่างกายและจิตใจ ทำให้การดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคลนั้นปราศจากความสุข ดังนั้นจึงได้มีผู้สนใจศึกษาเรื่องความวิตกกังวล และให้คำนิยามแตกต่างกันหลายแนวดังนี้

ความวิตกกังวลเป็นสภาวะทางจิตใจ ได้แก่ ความรู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจ หวาดหวั่น ไม่แน่ใจ และหวาดกลัวต่อสิ่งที่มาคุกคามตนโดยหาสาเหตุได้ไม่แน่ชัด ภาวะดังกล่าวเกิดจากความไม่กลมกลืนระหว่างตนตามการรับรู้กับประสบการณ์ของตนเองหรือความจริงที่เกิดขึ้น (Roger.1951:42)

ออซูเบล (นิยดา พงศ์พำชำนาญเวช.2535:14; อ้างอิงจาก Ausubel.1968) กล่าวว่า ความวิตกกังวลหมายถึง แนวโน้มของบุคคลที่จะตอบสนองต่อเหตุการณ์นั้น ๆ ด้วยความรู้สึกว่าเหตุการณ์หรือสถานการณ์นั้น ๆ จะทำให้สูญเสียศักดิ์ศรีในตนเอง

เพิร์ลส (Patterson.1973 : 348; citing Perls. n.d.) กล่าวว่า ความวิตกกังวลเป็นช่องว่างระหว่างปัจจุบันกับอนาคต นั่นคือเมื่อบุคคลคิดถึงเรื่องที่ยังไม่เกิดขึ้นความคิดของบุคคลจะกระโดดจากปัจจุบันไปสู่อนาคต ทำให้เกิดความรู้สึกวิตกกังวล

ลัคแมน (วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์.2537 : 25 ;อ้างอิงจาก Luckman.1974) กล่าวว่า ความวิตกกังวลเป็นภาวะหนึ่งของมนุษย์ซึ่งมักจะประสบเสมอแม้ว่าจะเป็นอารมณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ แต่ความวิตกกังวลก็จัดเป็นส่วนประกอบที่จำเป็นของชีวิต ความวิตกกังวลก็จะก่อให้เกิดประโยชน์หรือโทษ นั้นขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรงความเหมาะสมของสถานการณ์และเวลา

โกรเอน (วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์.2537 : 24 ;อ้างอิงจาก Groen. 1976) กล่าวว่าความวิตกกังวลในเชิงจิตวิทยา หมายถึง ลักษณะที่ไม่น่าพึงพอใจซึ่งเกิดจากความคาดการณ์ล่วงหน้าถึงอันตรายหรือความคับข้องใจที่คุกคามสวัสดิภาพ ภาวะ หรือวิถีชีวิตของบุคคลหรือกลุ่มสังคมของบุคคลนั้น

สปีลเบอร์เกอร์ และเกอร์เรอร์โร (วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์.2537 : 27 ;อ้างอิงจาก Spielberger and Guerrero. 1976) กล่าวถึง ความรู้สึกวิตกกังวลว่าเป็นความรู้สึกตึงเครียดหวาดหวั่น กลัว ไม่สบายใจต่อสภาพการณ์ที่เผชิญอยู่ และจะมีผลทำให้ระบบประสาทอัตโนมัติทำงานมากกว่าปกติ

ออสูเบล (Ausubel.1968 :254) กล่าวว่า ความวิตกกังวลเป็นแนวโน้มของบุคคลที่จะตอบสนองต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ ต่าง ๆ ด้วยความกลัว เพราะมีความรู้สึกว่าเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ นั้น จะทำให้เขาต้องสูญเสียความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem) ความวิตกกังวลต่างจากความกลัวในแง่ที่ว่า สิ่งที่มากระทำนั้นมักจะกระทำต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลมากกว่าที่จะกระทำต่อร่างกายของบุคคลนั้น

แมนดเลอร์ (Epstein. 1972 : 301; citing Mandler. 1966) กล่าวว่า ความวิตกกังวลจะยิ่งเพิ่มขึ้นถ้าบุคคลอยู่ในภาวะอับจนหนทาง (Helplessness)

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2524 : 177) กล่าวถึงความวิตกกังวล (Anxiety) ว่าเป็นความไม่สบายใจที่เกิดขึ้นก่อนหรือหลังสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่บุคคลนั้นต้องประสบ ความไม่สบายใจนี้จะออกมาในรูปความกลัว (Fear) เป็นส่วนใหญ่ เช่น กลัวจะสอบตก กลัวจะสอบเรียนต่อไม่ได้ กลัวว่าจะเรียนไม่จบ หรือเมื่อแสดงพฤติกรรมหนึ่งซึ่งขัดกับค่านิยม ความเชื่อที่มีอยู่แล้วเกิดความรู้สึกกลัวไม่สบายใจตามมา

พะยอม อิงคตานุวัฒน์ (2525 : 6) กล่าวว่า ความวิตกกังวลเป็นสภาวะการณ์ทางอารมณ์ที่ซับซ้อน ประกอบด้วยความรู้สึกที่หวั่น หวาดกลัว และเกิดความวิตกกังวลโดยไม่ได้สัดส่วนกับสิ่งเร้าหรือเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความรู้สึกดังกล่าว ความวิตกกังวลนี้เป็นความไม่สบายใจความกระวนกระวายใจ ความหวาดกลัว หรือความพรั่นพรี้ง

ประพันธ์ สุททาวาส (2528 : 11) ได้ให้ความหมายของความวิตกกังวล หมายถึง สภาพทางอารมณ์ที่บุคคลรู้สึกไม่สบายใจ ตึงเครียด ขาดความมั่นคง ปลอดภัย หรือเกิดความกลัวเมื่อถูกเร้าให้เกิดความรู้สึก หรือเมื่ออยู่ในสภาพทางอารมณ์ ดังกล่าว บุคคลจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ห่มนวมอง เสร้าซึม หงุดหงิด กังวลใจ หวาดระแวง มีความคิดฟุ้งซ่าน และบางที่ รู้สึกตัวเองติดอยู่เสมอ ความวิตกกังวลเป็นอารมณ์ของบุคคล ซึ่งถือเป็นความกลัวที่ค่อนข้างคลุมเครือ หาสาเหตุแน่นอนไม่ได้ เพราะสิ่งที่ทำให้เกิดความกลัวนั้นไม่ปรากฏให้เห็นเด่นชัดบุคคลอาจเกิดความวิตกกังวลขึ้นเป็นครั้งคราว เมื่อเจอสภาพที่ตนเองไม่สบายใจหรืออาจเกิดความวิตกกังวลขึ้นบ่อย ๆ จนเป็นลักษณะประจำตัว อันนำไปสู่อาการของโรคประสาทได้

ประสิทธิ์ ขาญศิริ (2533 : 9) กล่าวว่า ความวิตกกังวลเป็นสภาพจิตใจที่มีความตึงเครียด ระแวง และกลัว บางครั้งก็หาสาเหตุได้ บางครั้งก็หาสาเหตุไม่ได้ เป็นความกลัวที่ต่อเนื่อง ซึ่งอาจสังเกตได้แต่อยู่ในระดับต่ำ และบุคลิกภาพของคนส่วนหนึ่งมาจากความวิตกกังวล

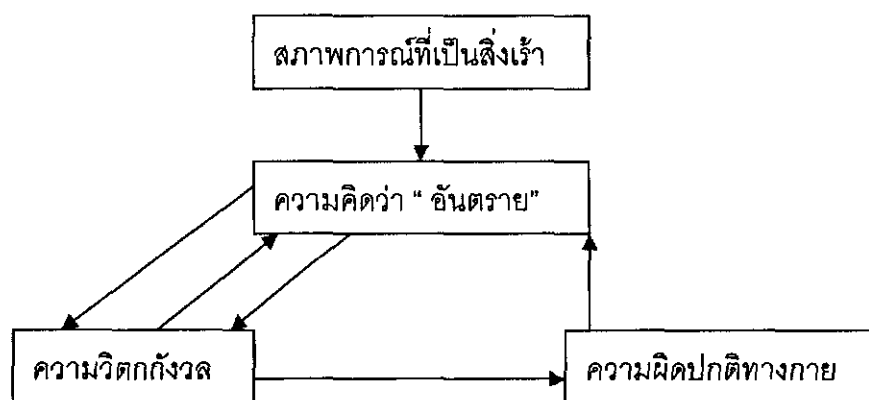
จตุพร เพ็งชัย (2534 : 63-64) ได้ให้ความหมายความวิตกกังวลว่า เป็นปฏิกิริยาที่ตอบโต้สภาพการณ์บางอย่างที่ทำให้คนตกอยู่ในภาวะที่อึดอัด กังวลใจ ซึ่งสังเกตได้จากคำพูดกิริยาท่าทางที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางสรีระ ความวิตกกังวลเป็นปฏิกิริยาของคนปกติโดยทั่ว ๆ ไป ถ้ามีความไม่รุนแรง แต่ถ้ามีมากเกินไปย่อมเป็นปัญหาเพราะจะเป็นสาเหตุนำไปสู่ความเครียดระดับสูงที่ต้องอาศัยการปรับตัว ความวิตกกังวลที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในร่างกาย ได้แก่ อาการหายใจติดขัด หอบ มีการบีบรัดตัวของกระเพาะอาหาร การทำงานของลำไส้ผิดปกติ มีลมเกิดขึ้น ทำให้เหงื่อออกมา กระสับกระส่าย ม่านตาขยายมากขึ้น ถ้าความวิตกกังวลถูกเก็บกดไว้นาน ๆ อาจแสดงออกในรูปของความตื่นกลัว (Panic) อย่างรุนแรง เพราะควบคุมอารมณ์ไม่ได้

จากแนวความคิดดังกล่าว สรุปได้ว่าความวิตกกังวล หมายถึง สภาพอารมณ์ที่บุคคลรู้สึกไม่สบายใจ หวาดกลัวไม่เป็นสุข ตึงเครียด เนื่องจากคาดการณ์ว่าเหตุการณ์ข้างหน้าที่ยังไม่เกิดขึ้นกำลังจะมีบางสิ่งบางอย่างที่ไม่มั่นคงปลอดภัย เกิดความรู้สึกอึดอัดคับข้องใจโดยอาจมีความกลัวปะปนอยู่ด้วย แต่ความวิตกกังวลกับความกลัวมีความแตกต่างกันที่ความวิตกกังวลเป็นอารมณ์ที่บุคคลคิดว่า เหตุการณ์ที่น่ากลัวกำลังจะเกิดขึ้น แต่ไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าเป็นสิ่งใด ในขณะที่ความกลัวมีสิ่งที่ทำให้เกิดขึ้นอย่างชัดเจน ซึ่งความวิตกกังวลเป็นปฏิกิริยาโต้ตอบของร่างกายและอารมณ์ต่อสิ่งเร้าที่มาคุกคาม แต่จะมีผลทำให้บุคคลไม่สบายใจเป็นทุกข์ กระวนกระวาย รู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย ขาดความมั่นใจ มักแสดงออกทั้งทางร่างกายและจิตใจ

1.1.2 สาเหตุของความวิตกกังวล

เมื่อบุคคลมีความวิตกกังวลเกิดขึ้น บางคนไม่สามารถบอกได้อย่างเฉพาะเจาะจงว่าอะไรคือสาเหตุที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวล แต่จะสามารถบอกได้ถึงความรู้สึกที่เป็นอยู่ในขณะนั้นและหากได้มีเวลาพิจารณาอย่างถี่ถ้วนถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมามันแต่ยังไม่เกิดความรู้สึกเช่นนั้น จนกระทั่งมีความวิตกกังวลเกิดขึ้น รวมทั้งมีผู้คอยช่วยเหลือ ซึ่งแนวทางในการค้นหาสาเหตุที่อาจทำให้บุคคลนั้นสามารถบ่งบอกถึงสาเหตุของความวิตกกังวลได้มีดังนี้

เบค (Beck.1972 : 349) กล่าวว่า แม้สภาพการณ์ที่กดดันจะมีส่วนสร้างให้เกิดความวิตกกังวลได้ แต่สภาพการณ์เหล่านี้เป็นตัวการทำให้เกิดความวิตกกังวลได้น้อยกว่าสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นตามการรับรู้ของบุคคล หากบุคคลได้รับรู้ถึงความกดดันมาก ก็มีแนวโน้มที่จะเกิดความวิตกกังวลได้ง่ายกว่าบุคคลที่รับรู้ได้น้อย นั่นคือ องค์ประกอบด้านความคิดมีผลต่อการเกิดความวิตกกังวลยิ่งกว่าตัวสภาพกดดันภายนอกที่แท้จริง ประสบการณ์ของบุคคลก็เป็นตัวการสำคัญตัวหนึ่งที่ทำให้สภาพการณ์ซึ่งอาจไม่มีอะไรร้ายแรงกลายเป็นสภาพที่กดดันขึ้นอย่างมากได้โดยบุคคลประเมินอันตรายที่จะเกิดจากความ เป็นจริง และขณะเดียวกันก็ประเมินความสามารถของตนที่จะจัดการกับภาวะนั้น ๆ ต่ำกว่าความเป็นจริงด้วย ซึ่งทั้ง 2 ประเด็นนี้จะเป็นตัวเร้าให้เกิดความวิตกกังวลขึ้น และความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นนี้จะกลายเป็นตัวเน้นถึงสัญญาณอันตรายของสภาพการณ์นั้น ทำให้เพิ่มความเข้มแข็งของความวิตกกังวลขึ้นไปอีกกลายเป็นวงจรต่อเนื่องของความวิตกกังวล และมีผลทำให้เกิดความแปรปรวนทางด้านสรีระได้ด้วย เช่น เกิดอาการเจ็บป่วยโดยมิได้มีสาเหตุมาจากกลไกทางด้านร่างกาย (Somatic Disorder) เบค ได้แสดงแผนภูมิวงจรความวิตกกังวลไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงวงจรความวิตกกังวล

เอฟสไตน์ (Epstien. 1972 : 303-305) สรุปว่า ความวิตกกังวลเกิดจากเงื่อนไขต่าง ๆ 3 แบบ ได้แก่

1. ความวิตกกังวลซึ่งเกิดจากการเร้าเกินระดับ เป็นการเร้าทางกายภาพ ซึ่งมีมากเกินไปจนขีดความสามารถที่อินทรีย์จะรับไว้ได้ ปฏิกริยาตอบสนองของอินทรีย์ต่อสิ่งเร้านี้ เป็นการตอบสนองที่ถูกวางเงื่อนไขมาจากความเจ็บปวดทางกายภาพ แล้วก่อให้เกิดความกลัวและความวิตกกังวลขึ้น และขีดความสามารถของอินทรีย์ที่จะต้านรับสิ่งเร้านี้ขึ้นอยู่กับความสำคัญของสิ่งเร้าที่อินทรีย์เคยถูกวางเงื่อนไขมาก่อน

2. ความวิตกกังวลซึ่งเกิดจากความไม่กลมกลืนกันของความคิด หมายถึง การจัดประสบการณ์ของตนไม่สอดคล้องกับความคาดหวัง นั่นคือ ความคาดหวังไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ก็จะทำให้เกิดความกดดันและนำไปสู่ความวิตกกังวลได้

3. ความวิตกกังวลเกิดจากความไม่สามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นได้ เนื่องด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ปิดกั้นไว้ ได้แก่ การไม่รู้ต้นตอของตัวเร้าที่ชัดเจน การตอบสนองที่ต้องใช้ระยะเวลารอคอยที่ยาวนาน ความขัดแย้งระหว่างการตอบสนองที่ต้องเลือก หรือการตอบสนองที่ควรจะเป็นไม่อยู่ในวิสัยที่จะจัดให้มีขึ้นได้ เงื่อนไขเหล่านี้ก่อให้เกิดความคับข้องใจและนำไปสู่ความวิตกกังวล และสภาพความรู้สึกเฉพาะบุคคลที่สัมพันธ์กับความวิตกกังวล ลักษณะนี้ คือ ภาวะอับจนหนทาง

ลินน์ (Linn.1980 : 1022-1023) ได้อธิบายถึง สาเหตุของความวิตกกังวลไว้ดังนี้

1. สาเหตุทางร่างกายและพันธุกรรม ความเชื่อในเรื่องนี้ยังไม่แน่นอน เช่น บางคนเชื่อว่าพวกที่มีรูปร่างผอม สูง มีแนวโน้มที่จะเกิดความวิตกกังวลได้

2. ปัจจัยทางด้านจิตใจ ส่วนมากมีความเชื่อว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากกว่าอย่างอื่น ความกังวลเป็นสัญญาณบอกให้มนุษย์รับรู้ถึงอันตรายที่จะเกิดจากสถานการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละวัยของชีวิต เช่น กลัวจะสูญเสียความรักจากพ่อแม่ หรือกลัวการพลัดพราก

3. ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีเศรษฐกิจ ลัทธิทางการเมือง กฎหมาย ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีผลต่อพัฒนาการต่าง ๆ ของมนุษย์ตั้งแต่วัยเด็กเพราะสังคมและวัฒนธรรมจะถูกถ่ายทอดจากผู้เลี้ยงดู เมื่อสภาพเหล่านี้ถูกเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ก็ย่อมเป็นการคุกคามต่อภาวะทางจิตใจ อันเป็นผลทำให้เกิดความวิตกกังวลได้

4. การเรียนรู้ มีทฤษฎีที่อธิบายพฤติกรรมนี้ 3 แนวคิด คือ

4.1 การเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (Classical Conditioning) เช่น ในการที่บุคคลมีความวิตกกังวลอยู่เดิม แล้วต้องไปพบกับนายจ้างที่เคยดูเขาหลายครั้ง การดูเป็นการสร้างเงื่อนไขขึ้นในทางที่ไม่พึงพอใจจนเกิดความกังวล เมื่อสิ่งเร้า 2 อย่าง คือ การถูกดูและนายจ้างเกิดรวมกันบ่อย จะทำให้นักคนนั้นเกิดความวิตกกังวลเมื่อพบนายจ้าง ไม่ว่าจะถูกดูหรือไม่ก็ตาม

4.2 การเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning) เช่น ความวิตกกังวลในเรื่องต่าง ๆ ถ้าได้รับการเสริมแรง (Reinforcement) โดยไม่รู้ตัวจากพ่อแม่หรือคนใกล้ชิด ด้วย

ความเอาใจใส่ช่วยเหลือเมื่อบุคคลนั้นเกิดความวิตกกังวล ถ้าเขาได้รับการเสริมแรงบ่อย ๆ ความวิตกกังวลจะฝังแน่นจนกลายเป็นนิสัย

4.3 การลอกเลียนแบบ (Modeling Imitation) เช่น บุคคลที่ได้พบเห็นจากการที่พ่อแม่มีความวิตกกังวลเสมอและได้เรียนรู้พฤติกรรมของพ่อแม่เป็นประจำก็เลยลอกเลียนแบบมาเป็นบุคลิกลักษณะของตนได้

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า สาเหตุที่ทำให้คนเราเกิดความรู้สึกวิตกกังวลนั้นมีหลายสาเหตุ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ประสบการณ์ในอดีตสภาพจิตใจ การอบรมเลี้ยงดู ฯลฯ แต่ละคนอาจใช้ระยะเวลาที่แตกต่างกันในการลดความวิตกกังวล และถ้าสามารถแก้ไขความวิตกกังวลได้แล้ว บุคคลก็จะกลับสู่ภาวะปกติ สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้

1.1.3 ประเภทของความวิตกกังวล

ไมซ์เนอร์ (Meisner.1980 : 690) ได้อธิบายความวิตกกังวลออกมาในความหมายของความกลัว และจำแนกความวิตกกังวลออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความวิตกกังวลตามความจริง (Reality Anxiety) คือ ความกลัวต่ออันตรายที่แท้จริงในโลกภายนอก

2. ความวิตกกังวลในโรคประสาท (Neurotic Anxiety) คือ ความกลัวว่าสิ่งที่ทำไปตามสัญญาณนั้นจะได้รับการลงโทษ ความวิตกกังวลแบบนี้มาจากความเป็นจริง ทั้งนี้เพราะเคยถูกพ่อแม่หรือผู้มีอำนาจลงโทษ การกระทำของเด็ก ๆ ทำไปตามแรงกระตุ้น

3. ความวิตกกังวลที่เกี่ยวกับศีลธรรม (Moral Anxiety) คือ ความกลัวต่อความรู้สึกผิดชอบ คือ กลัวว่าความคิดหรือการกระทำบางอย่างจะขัดต่อหลักศีลธรรมที่บุคคลได้รับการอบรมสั่งสอนมาแต่วัยเด็ก ความวิตกกังวลแบบนี้ มีรากฐานมาจากความเป็นจริงด้วยเหมือนกัน ทั้งนี้เพราะบุคคลเคยถูกลงโทษ เนื่องจากฝ่าฝืนหลักศีลธรรมจึงกลัวว่าจะถูกลงโทษอีก

สไปเบอร์เกอร์ (Spieberger. 1977 : 487-489) แบ่งลักษณะความวิตกกังวลออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความวิตกกังวลที่เป็นลักษณะประจำตัว (Trait Anxiety or A-Trait) คือความวิตกกังวลที่เป็นลักษณะประจำตัวของบุคคล เป็นลักษณะที่ค่อนข้างคงที่ และจะไม่ปรากฏออกมาในลักษณะของพฤติกรรมโดยตรง แต่จะเป็นตัวเสริม หรือตัวประกอบของความวิตกกังวลที่มีต่อสถานการณ์ โดยเมื่อมีสิ่งเร้าที่ไม่พึงพอใจหรือจะเป็นอันตรายมากกระตุ้นบุคคลที่มีความคิดวิตกกังวลที่เป็นลักษณะประจำตัวค่อนข้างสูง จะรับรู้สิ่งเร้าที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ หรืออันตรายได้เร็วกว่า ผู้ที่มีความวิตกกังวลที่เป็นลักษณะประจำตัวต่ำกว่า นอกจากนี้ระดับความวิตกกังวลที่เป็นลักษณะประจำตัวที่มีอยู่สูงกว่าจะเป็น

ตัวเสริม หรือไม่กี่ประกอบความวิตกกังวลที่มีต่อสถานการณ์ให้มีความรุนแรง และจะมีระบบการเกิด นานมากกว่าบุคคลที่มีความวิตกกังวลที่เป็นลักษณะประจำตัวต่ำกว่า

2. ความวิตกกังวลที่มีต่อสถานการณ์ (State Anxiety or A-State) คือ ความวิตกกังวลที่ เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองสถานการณ์เฉพาะอย่างที่เกิดขึ้นทันทีทันใดนั้น โดยเมื่อสิ่งใดที่จะทำให้เกิดความ ไม่พอใจ หรือเกิดอันตรายมากระตุ้น บุคคลจะแสดงพฤติกรรมโต้ตอบที่สามารถสังเกตเห็นได้ในช่วง ระยะที่ถูกกระตุ้นนั้นเป็นภาวะที่บุคคลรู้สึกตึงเครียด หวาดหวั่นกระวนกระวายการทำงานของระบบ ประสาทอัตโนมัติตื่นตัวสูงซึ่งความรุนแรงและระยะเวลาที่เกิดขึ้นจะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ส่วน หนึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะความวิตกกังวลที่เป็นลักษณะประจำตัวและประสบการณ์ในอดีตของแต่ละบุคคล

อาภา จันทรสกุล (2531 : 30) ได้แบ่งความวิตกกังวลออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. ความวิตกกังวลจากสิ่งที่เป็นจริง เกิดจากสิ่งคุกคามภายนอกที่มีอยู่จริงและปรากฏให้เห็น ได้ เช่น ความวิตกกังวลเนื่องมาจากการตกงาน การสูญเสียผู้เป็นที่รัก วิตกกังวลเกี่ยวกับการสอบ
2. ความวิตกกังวลจากโรคประสาท เกิดจากสิ่งคุกคามที่มาจากความต้องการโดยสัญชาต ญาณ บุคคลไม่รู้ว่าตนเองกลัวอะไร เพราะอยู่ในจิตใต้สำนึก
3. ความวิตกกังวลจากจริยธรรม เกิดจากความรู้สึกอาย หรือรู้สึกผิดในสิ่งที่ตนเองทำไป ซึ่งขัด กับข้อห้ามทางศีลธรรม จรรยา

ลักษณะ จรรยาไสย (2536 : 7) ได้แบ่งประเภทความวิตกกังวลออกเป็น 3 ด้านด้วยกันคือ

1. ความวิตกกังวลเกี่ยวกับด้านสังคม หมายถึง ความวิตกกังวลอันเกิดจากการคบเพื่อนต่าง เพศและเพื่อนเพศเดียวกัน ความสัมพันธ์กับครูและบุคคลอื่น ๆ ในสังคม และความวิตกกังวลเกี่ยวกับ เรื่องศาสนาและวัฒนธรรม การเมือง
2. ความวิตกกังวลเกี่ยวกับด้านส่วนตัว หมายถึง ความวิตกกังวลอันเกิดจากปัญหาสุขภาพ ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพที่อยู่อาศัย
3. ความวิตกกังวลด้านการเรียนและอาชีพ หมายถึง ความวิตกกังวลอันเกิดจากการปรับตัวใน การเรียน เช่น วิธีเรียน การสอนของครู การเตรียมตัวสอบในอนาคต

สุนีย์ ตันติพัฒนานันท์ (จำเริญ พันธพารา, 2543 : 13; อ้างอิงจาก สุนีย์ ตันติพัฒนานันท์, 2522) จำแนกความวิตกกังวลของคนปกติและผู้ป่วยออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความวิตกกังวลแบบคนปกติ (Normal Anxiety) ได้แก่ ความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นใน ชีวิตประจำวัน เป็นแหล่งของพลังงานที่กระตุ้นให้บุคคลมีพลังในการต่อสู้เพื่อดำรงชีวิต เป็นตัวกระตุ้นให้ บุคคลคิดวางแผนเพื่อหาทางเอาชนะอุปสรรคที่มาขัดขวาง ความวิตกกังวลประเภทนี้จะเกิดขึ้นได้ สดส่วนกับสิ่งกระตุ้น และจะเกิดขึ้นไม่นาน เมื่อตัวกระตุ้นลดลง ความวิตกกังวลจะลดลงตามไปด้วย พบในขณะที่ยุคคลประสบภาวะคุกคามต่อสวัสดิภาพของตน เช่น ความเจ็บป่วย การสอบไล่

2. ความวิตกกังวลในโรคประสาท (Neurotic Anxiety) เป็นความวิตกกังวลที่ไม่ได้สัดส่วนกับตัวกระตุ้น นั่นคือ สาเหตุของความวิตกกังวลเพียงเล็กน้อยทำให้บุคคลตื่นกลัวและตอบสนองต่อภาวะวิตกกังวลเกินขอบเขต

3. ความวิตกกังวลที่เป็นพยาธิสภาพ หรือความวิตกกังวลเรื้อรัง (Pathologic Anxiety) เป็นภาวะที่ตื่นเครียดตลอดเวลา สาเหตุของความวิตกกังวลแบบนี้มักเกี่ยวกับสิ่งที่เก็บกดเอาไว้ หรือข้อขัดแย้งที่บุคคลยอมรับไม่ได้ มีผลทำให้เกิดพฤติกรรมแปลก ๆ เป็นพฤติกรรมชนิดโรคประสาทหรือโรคจิตทั้งหลาย

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ประเภทของความวิตกกังวลสามารถแบ่งได้หลายประเภท ส่วนหนึ่งมาจากการใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเกิดขึ้นไม่นานแล้วแต่สถานการณ์ที่มากระทบ หรือเกิดจากความรู้สึกผิดในสิ่งที่ตนกระทำไป โดยจะสามารถพัฒนามาเป็นลักษณะประจำตัวของบุคคลได้ในเวลาต่อมา

1.1.4 ระดับของความวิตกกังวล

ความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นในบุคคลแต่ละครั้งนั้น มีความรุนแรงไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งกระตุ้น ความหมายของเหตุการณ์และบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ถ้าเป็นบุคคลที่หวั่นไหวง่าย เหตุการณ์เพียงเล็กน้อยก็ทำให้เกิดความวิตกกังวลในระดับรุนแรงได้เหมือนกัน ระดับความเข้มของความวิตกกังวลจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับบุคคลและเหตุการณ์โดยทั่วไป ซึ่งเปเปโล (นัยนา รัตนมาศ ทิพย์.2531 : 21-22; อ้างอิงจาก Stuart and Sundeen.citing Peplau.1979: 76) แบ่งระดับความวิตกกังวลได้ 4 ระดับ ดังนี้

1. ความวิตกกังวลเล็กน้อย (Mild Anxiety) เป็นความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นเนื่องจากการดำรงชีวิตประจำวัน เป็นระดับที่บุคคลตื่นตัว มีการรับรู้ที่กว้างขึ้น มีความสามารถในการเรียนรู้และสามารถแก้ปัญหาได้ดีขึ้น รวมทั้งมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในตัวบุคคล

2. ความวิตกกังวลระดับปานกลาง (Moderate Anxiety) เป็นระดับที่ทำให้บุคคลสนใจต่อความกังวลที่เกิดขึ้นทันที การรับรู้แคบลง บุคคลจะเลือกสนใจเฉพาะบางส่วนของสภาพการณ์ ความสามารถในการเรียนรู้ลดลง อาจมีอาการทางกาย เช่น หายใจเข้า - ออกแรง มีความรู้สึกปั่นป่วนในกระเพาะอาหารหรือปวดศีรษะ เป็นต้น

3. ความวิตกกังวลในระดับรุนแรง (Severe Anxiety) เป็นระดับที่ทำให้เกิดความรับรู้แคบมาก การมองสภาพแวดล้อมบิดเบือนจากความเป็นจริง มีความไม่สบายทั้งทางร่างกายและจิตใจเพิ่มขึ้น พฤติกรรมที่แสดงออกมีเป้าหมายเพื่อบรรเทาความวิตกกังวลที่เกิดขึ้น

4. ความวิตกกังวลระดับรุนแรงที่สุดหรือกลัวสุดขีด (Panic Anxiety) เป็นระดับที่ทำให้การรับรู้แคบมากไม่ตรงกับความเป็นจริง บุคคลจะสูญเสียการควบคุมตนเอง บุคลิกภาพและความคิดติดปึกติความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่นและการเรียนรู้เสียไป

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ระดับของความวิตกกังวล ที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา มีหลายระดับตั้งแต่ระดับเล็กน้อย จนถึงระดับรุนแรงที่สุด มีผลให้บุคคลสูญเสียความสามารถในการควบคุมตนเองบุคลิกภาพแปรปรวน ขาดความสามารถในการรับรู้หรือติดต่อกับผู้อื่น

1.1.5 การวัดระดับความวิตกกังวล

ซุง (Zung, 1971 : 371-372) ได้กล่าวถึง ลักษณะที่แสดงถึงความวิตกกังวลไว้ดังนี้

1. ลักษณะทางอารมณ์ ผู้ที่มีอาการวิตกกังวลจะมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ รู้สึกหวาดหวั่น จิตใจฟุ้งซ่าน กังวล หงุดหงิดเสียใจ กลัวอย่างไม่มีเหตุผล ตกใจง่าย รู้สึกว่าตนเองไร้ประโยชน์ คาดคิดถึงอันตราย กลัวตาย

2. อาการทางกาย ได้แก่ อาการดังต่อไปนี้ คือ

2.1 ระบบกล้ามเนื้อและกระดูก ได้แก่ กล้ามเนื้อตึง ตัวสั่น กระตุก เมื่อยล้า อ่อนเพลีย ไม่มีแรง ปวดศีรษะ คอและหลัง

2.2 ระบบหัวใจและหลอดเลือด ได้แก่ อาการใจสั่น หัวใจหรือชีพจรเต้นเร็ว หอบ เจ็บหน้าอก

2.3 ระบบทางเดินอาหาร ได้แก่ การคลื่นไส้ เบื่ออาหาร อาเจียน ท้องเดิน

2.4 ระบบหายใจ ได้แก่ หายใจแรงเร็ว หายใจตื้น วิงเวียน แน่นหน้าอก หรือหายใจไม่ออกเป็นลม

2.5 ระบบขับถ่าย ได้แก่ อาการถ่ายปัสสาวะบ่อย กลั้นปัสสาวะไม่อยู่

2.6 ระบบผิวหนัง ได้แก่ อาการหน้าแดง หรือบางคนหน้าซีด โดยเฉพาะบริเวณฝ่ามือทั้งนี้เนื่องมาจากต่อมเหงื่อที่ฝ่ามือมีลักษณะพิเศษ คือ ไม่ช่วยในการควบคุมอุณหภูมิของร่างกายและพบว่าเมื่อระบบประสาทซิมพาเทติกถูกกระตุ้น เช่น ถ้าคนมีความวิตกกังวลมาก เหงื่อจะออกที่ฝ่ามือเพิ่มขึ้นมาก นอนไม่หลับหรือมีอาการหลับ ๆ ตื่น ๆ ผื่นร้าย

2.7 ระบบประสาทกลาง ได้แก่ อาการหลงลืมง่าย ขาดสมาธิฉุนเฉียว นอนไม่หลับ หรือมีอาการหลับ ๆ ตื่น ๆ ผื่นร้าย

เลวิทท์ แบ่งการวัดความวิตกกังวลออกเป็น 4 วิธี (Endler and Edward. 1982 : 41; citing Levitt. 1980) คือ

1. การวัดการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยา โดยดูจากอาการที่แสดงออกทางระบบประสาทอัตโนมัติ เช่น การวัดอัตราการเต้นของหัวใจ อัตราการหายใจ ระดับความดันโลหิต การหลั่งของน้ำลาย การหลั่งฮอร์โมนจากต่อมหมวกไต การตึงของกล้ามเนื้อ ความเกร็งของผิวหนัง การตรวจคลื่นสมอง

2. การวัดโดยการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง (Self-Report Questionnaire) เป็นการประเมินความวิตกกังวล ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ตนเองรับรู้ได้ โดยการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาประเมินความวิตกกังวลว่ามีขนาดใด แบบสอบถามวัดความวิตกกังวลมีผู้สร้างขึ้นใช้ ได้แก่ แบบวัดความวิตกกังวลแบบ STAI (The State-Trait Anxiety Inventory)

3. การวัดโดยการใช้เทคนิคการฉายออก (Projective Technique) ได้แก่ แบบวัดของรอสชาคซึ่งต้องใช้ผู้ชำนาญเป็นผู้แปลผล

4. การวัดโดยการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคล โดยการสังเกตอาการที่แสดงออก ซึ่งเป็นปฏิกิริยาสะท้อนจากอารมณ์ภายในใจ เช่น อาการกระสับกระส่าย ลุกลุกนอน ถอนหายใจ พุดรัวเร็ว หงุดหงิด ขาดสมาธิ นอนไม่หลับ ร้องไห้ เป็นต้น

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า การวัดระดับความวิตกกังวล สามารถวัดได้ด้วยการสังเกตพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาด้วยตา หรืออาจจะใช้เครื่องมือวัด แบบสอบถาม แบบวัดต่าง ๆ เพื่อวัดระดับความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล

1.1.6 ผลของความวิตกกังวล

ความวิตกกังวลมีผลต่อบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ความคิด และพฤติกรรมซึ่งสรุปผลของความวิตกกังวลได้ดังนี้ (สาโรจน์ ปรปักษ์ขามและคนอื่นๆ .2519 : 310,315-320; สุวนีย์ ตันติพัฒนานันต์.2522:127-130 ; Deffenbacher and Suinn. 1982 :391-442 ; Izard. 1972)

1. ผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านชีวเคมีและสรีรวิทยา

(1) มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นที่ระบบประสาท กระตุ้นให้ต่อมพิทูอิทารี (Pituitary Gland) หลั่งฮอร์โมนคอร์ติคอลล (Cortical Hormone) มีผลทำให้ร่างกายทนทานต่อภาวะวิตกกังวล และกระตุ้นไฮโปทาลามัส หรือศูนย์กลางของอารมณ์ (The Seat of Emotions) ซึ่งมีผลทำให้กล้ามเนื้อหดตัวเกร็งเตรียมสู้ (Fight) หรือหนี (Flight)

(2) มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านชีวเคมี ในภาวะวิตกกังวล ฮอร์โมนต่าง ๆ จะถูกขับออกมาสู่กระแสเลือดมากขึ้น ซึ่งฮอร์โมนที่ถูกขับออกมานั้นมีหน้าที่ควบคุมความสมดุลของเกลือแร่ในร่างกาย การเผาผลาญอาหาร และมีผลต่อระบบกล้ามเนื้อ

(3) มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านสรีระวิทยา การเปลี่ยนแปลงนี้ขึ้นอยู่กับระดับความวิตกกังวล โดยทั่วไปความวิตกกังวลในระดับต่ำ (Mild) และระดับปานกลาง (Moderate) จะเพิ่มการทำงานของระบบต่าง ๆ ภายในร่างกาย แต่ถ้าถึงระดับสูง (Severe) และระดับรุนแรง (Panic) แล้วจะทำให้ระบบต่าง ๆ หยุดทำงานได้เช่นกัน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้แก่ หัวใจจะเต้นเร็วและถี่ขึ้น การหายใจจะลึกและเร็วขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิของร่างกายและความดันโลหิต ประจำเดือนมีการเปลี่ยนแปลง ปัสสาวะบ่อย ความอยากอาหารลดลง เหงื่อออก นอนไม่หลับ ม่านตาขยายใหญ่ขึ้น ตัวสั่น เป็นต้น ถ้ามีความวิตกกังวลมากขึ้น การทำงานของระบบต่าง ๆ อาจหยุดชะงักไป (Paralyze) ซึ่งอยู่ในระดับรุนแรง (Panic)

2. ผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์

ความวิตกกังวลทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกหวาดหวั่น ความตึงเครียด และความกลัว ซึ่งอาจแสดงออกมาในลักษณะต่าง ๆ เช่น ตกใจง่าย หงุดหงิด โกรธ กระสับกระส่าย โศกเศร้าเสียใจ ร้องไห้ง่าย เหนื่อยง่าย เป็นต้น

3. ผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิด ความจำ และการรับรู้

ได้แก่ สับสน ประสิทธิภาพในการจำลดลง ระบบความคิดถูกรบกวน เช่น สับสน ย้ำคิดย้ำทำการตัดสินใจไม่ได้ช้า ความคิดคับแคบและไม่ยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา ความสนใจลดลง ขาดสมาธิ การรับรู้ผิดพลาด บุคคลที่มีความวิตกกังวลมีแนวโน้มที่จะคิดไปในทางลดคุณค่าของตนเอง

4. ผลต่อพฤติกรรมและการแสดงออก (สุวินัย ต้นติพิพัฒนานันต์.2522 : 129-130)

เมื่อเกิดความวิตกกังวลขึ้น พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกได้โดยมากจะเป็นพฤติกรรมอัตโนมัติ พฤติกรรมเหล่านี้จำแนกได้ 4 กลุ่มใหญ่ คือ

(1) พฤติกรรมที่แสดงความรู้สึกภายในออกมาทั้งอย่างเปิดเผยและอย่างซ่อนเร้น เช่น ความหงุดหงิด โมโหง่าย กระสับกระส่ายไม่อยู่นิ่ง ความรู้สึกขุ่นเคืองไม่เป็นมิตร เป็นต้น และอาจแสดงออกในรูปอื่น เช่น พฤติกรรมโรคจิต โรคประสาททั้งหลาย

(2) พฤติกรรมที่เบนความสนใจจากภาวะวิตกกังวลไปสู่อาการเจ็บป่วยทางร่างกาย ได้แก่ จิตสรีระแปรปรวนในจิต (Psychophysiological Disorders) ทั้งหมดทำให้ความสามารถในการกระทำสิ่งต่าง ๆ น้อยลง

(3) การชะงักอยู่กับภาวะที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวล พฤติกรรมการแสดงออก ได้แก่ การถอนตัวหนีจากเหตุการณ์ การเก็บความรู้สึกไว้ภายในและกลายเป็นอาการซึมเศร้ามีพฤติกรรมถดถอยไปสู่พัฒนาการในวัยต้น ๆ

(4) พฤติกรรมที่พยายามทำความเข้าใจถึงสาเหตุของความวิตกกังวลและวิธีการที่ตนเองใช้เพื่อขจัดภาวะวิตกกังวล ซึ่งทำให้ตนยึดอัดไม่สบายนั้นเสีย

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ความวิตกกังวลมีผลต่อบุคคลทั้งทางร่างกาย จิตใจ ความคิด และพฤติกรรม ความวิตกกังวลในระดับต่ำ เป็นแรงกระตุ้นและแรงจูงใจผลักดันให้บุคคลดำเนินการด้านต่าง ๆ ต่อไป แต่หากมีความวิตกกังวลในระดับสูงจะกลายเป็นผลร้ายต่อบุคคล เป็นอุปสรรคเครื่องกีดขวางความสำเร็จของบุคคลในการเรียน การทำงาน และอาจรวมถึงการใช้ชีวิตประจำวันที่ปราศจากความสุขสูญเสียความสามารถในการทำหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพได้ในขณะนั้น

ความวิตกกังวลเป็นสภาวะทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้กับบุคคลทุกเพศ ทุกวัย เมื่อบุคคลคาดคิดถึงเหตุการณ์ข้างหน้าที่กำลังจะเกิดขึ้นกับตนเอง กลัวว่าจะมีความไม่มั่นคงปลอดภัย โดยเฉพาะนักศึกษาในระดับปริญญาตรี เนื่องจากการศึกษาในระดับดังกล่าวต้องการมุ่งมั่นผลิตบัณฑิตเพื่อเข้าสู่งานสายวิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งเป็นวิชาชีพในระดับสูง ทำให้ผู้เรียนเกิดความวิตกกังวลต่อการประกอบวิชาชีพในอนาคต วิชาชีพครู เป็นวิชาชีพชั้นสูงที่สังคมมีความคาดหวังว่า ผู้ที่จะเข้ามาประกอบวิชาชีพครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ รักการศึกษาค้นคว้าหาความรู้อยู่ตลอดเวลา ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้การศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง จึงส่งผลให้นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาเกิดความรู้สึกวิตกกังวลต่อการประกอบวิชาชีพครูในอนาคต

1.1.7 วิชาชีพครู

1.1.7.1 ความหมายของวิชาชีพครู

คำว่า “ วิชาชีพ ” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2539 : 743) อธิบายวิชาชีพเป็นอาชีพที่ต้องอาศัยความชำนาญ

คำว่า “ ครู ” มีผู้ให้ความหมายไว้มากมายตามทัศนะของแต่ละท่าน ซึ่งล้วนแต่เห็นว่าครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการพัฒนาบุคคลในชาติเพื่อให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติในที่นี้ได้รวบรวมความหมายของคำว่า “ ครู ” ดังจะกล่าวต่อไปนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้อธิบายว่า ครู หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

กล่าวสรุปได้ว่า ครู คือบุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักด้านการจัดการเรียนการสอนและเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ ทักษะ การสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีภูมิปัญญาและการสั่งสอน อบรม เพื่อปลูกฝังให้ศิษย์เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม และสามารถนำความรู้เหล่านั้นไปใช้ประกอบอาชีพเพื่อความผาสุกในชีวิตตนเอง ครอบครัว และสังคม

ดังนั้นกล่าวได้ว่า วิชาชีพครู คือ อาชีพที่มีความจำเป็นจะต้องศึกษาเรียนรู้อยู่เสมอการศึกษาดังกล่าว มักจะเริ่มที่วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยและติดต่อกันไปจนตลอดเวลาที่ประกอบอาชีพ วิชาชีพ

จะต้องอาศัยการอุทิศตัวตลอดชีวิตในการให้บริการเฉพาะอย่างแก่ผู้อื่นผู้อยู่ในวิชาชีพจำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเอง ในทักษะที่จำเป็นเพื่อให้สามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพวิชาชีพสร้างเสริมและสนับสนุนระดับจริยธรรมสูงระหว่างสมาชิก และพยายามค้นหาบุคคลที่เหมาะสมเข้าสู่วิชาชีพ และพยายามรักษาให้บุคคลที่มีคุณลักษณะเหมาะสมที่จะเป็นครูนี้คงอยู่ในองค์กร บุคคลที่ไม่มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนจะได้รับคำแนะนำว่าไม่ควรเข้าสู่วิชาชีพครูการเป็นครูที่ดีต้องมีการอุทิศตัวสูง ทั้งอุทิศพลังงาน เวลา และมีความตั้งใจจริงที่จะพัฒนาตนเองทางวิชาชีพอยู่เสมอ ดังภาพที่ประกอบ 2

	การเตรียมเข้าสู่วิชาชีพ (Professional Preparation)	
การศึกษาต่อเนื่อง (Continuous Education)	ครู	การอุทิศตัว (Commitment)
	การมีบทบาททางวิชาชีพในสังคม (Professional Involvement)	

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของลักษณะวิชาชีพครู ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ยังประกอบอาชีพครู

ที่มา : วุฒินภา พัดเปีย. 2539 : 20; อ้างอิงจาก Evans and Brueckner. 1992 : 3-5

1.1.7.2 ลักษณะสำคัญของวิชาชีพครู

ลักษณะสำคัญของวิชาชีพ (Profession) โดยทั่ว ๆ ไปนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ๆ ที่ได้มีผู้ประมวลไว้ คือ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2538 : 4-5)

1. วิชาชีพต้องมีการะหน้าที่ในการให้บริการที่สำคัญกับบุคคลและสังคม
2. วิชาชีพต้องสามารถบ่งบอกภาระหน้าที่เฉพาะได้
3. วิชาชีพจะต้องมีองค์ความรู้และทักษะเฉพาะในการปฏิบัติงาน
4. วิชาชีพจะต้องมีการตัดสินใจและดำเนินการของสมาชิกด้วยข้อมูลความรู้ที่มีหลักการ

ทฤษฎียืนยัน

5. วิชาชีพจะมีวิชาการ (Discipline) หนึ่งหรือมากกว่าเป็นพื้นฐานแล้วพัฒนาหรือสร้างความรู้และทักษะขึ้นมาเป็นลักษณะเฉพาะของตน

6. วิชาชีพจะมีสมาคมวิชาชีพหนึ่ง หรือมากกว่าที่มีอิสระในการดูแลการทำงานและสิ่งแวดล้อมของวิชาชีพนั้น
 7. วิชาชีพจะต้องมีมาตรฐานในการรับเข้าสู่อาชีพและสู่มาตรฐานในการดำรงชีพนั้น
 8. วิชาชีพจะต้องมีการเตรียมเข้าสู่อาชีพหรือการเข้าสู่อาชีพด้วยโปรแกรมที่ต่อเนื่องชัดเจน โดยทั่วไปจะเตรียมในโรงเรียนวิชาชีพ (Profession School) วิทยาลัยหรือในมหาวิทยาลัย
 9. วิชาชีพจะต้องได้รับความเชื่อถือและความมั่นใจในการปฏิบัติงานของบุคคลในวิชาชีพจากชุมชน
 10. วิชาชีพจะต้องมีสมาชิกของวิชาชีพที่มีความมุ่งหวังสูงในการรับใช้สังคมและมีความผูกพันที่จะรักษาคุณภาพไว้ตลอดชีวิต
 11. วิชาชีพจะต้องมีอำนาจในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้รับบริการหรือจากองค์กรที่มอบหมายและปฏิบัติงานในความรับผิดชอบต่อวิชาชีพของตนเอง
 12. วิชาชีพจะต้องมีอิสระในการปฏิบัติงาน โดยไม่ถูกแทรกแซงโดยตรงจากคนนอกแต่รับผิดชอบต่อสังคมผ่านทางวิชาชีพของตนเอง
- นอกจากนี้ กองมาตรฐานวิชาชีพครู (2537 : 14) ได้ให้ข้อเสนอเกี่ยวกับคุณลักษณะที่สำคัญของวิชาชีพไว้ 9 ประการ คือ
1. วิชาชีพนั้นจะต้องเป็นที่พึงพอใจและขาดไม่ได้ต่อความต้องการของสังคม และต้องได้รับการแต่งตั้งและเป็นที่ยอมรับของสังคมเป็นสำคัญ
 2. วิชาชีพต้องมีฝึกฝนทั้งในด้านอาชีพและวัฒนธรรมอย่างเพียงพอ
 3. วิชาชีพต้องประกอบด้วยวิธีการหรือกรรมวิธีเกี่ยวกับความรู้พิเศษหรือความรู้อันเป็นรากฐาน
 4. วิชาชีพต้องเกี่ยวกับความชำนาญที่เป็นที่ต้องการของสาธารณชนทั่ว ๆ ไปได้แก่ความชำนาญซึ่งเป็นส่วนพื้นฐานและเป็นที่ต้องการหรือพึงมี
 5. วิชาชีพเป็นอาชีพที่ต้องการความสุจริต และพิจารณาอันเหมาะสมแก่เวลาและบทบาทหน้าที่
 6. วิชาชีพนั้นต้องเป็นงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและผลของวิชาชีพนี้จะต้องเป็นมาตรฐาน
 7. ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องมีความนึกคิด และสามัญสำนึกที่จะนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ดำเนินการทางวิชาการได้
 8. องค์กรวิชาชีพต้องมีอำนาจในตัวเองอย่างเพียงพอที่จะรักษาสติขณของสมาชิกได้ตลอด
 9. ผู้ประกอบวิชาชีพ จะต้องประพฤติดีตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ

วิจิตร ศรีสอ้าน (2535 : 823-824) อธิบายลักษณะของวิชาชีพชั้นสูงไว้ว่ามี 6 ลักษณะดังนี้

1. วิชาชีพชั้นสูงจะต้องมีบริการที่ให้แก่อสังคมที่มีลักษณะเจาะจงและจำเป็น (Social Service)
2. สมาชิกของวิชาชีพชั้นสูงจะต้องใช้วิธีการแห่งปัญญาในการให้บริการ (Intellectual Method)
3. สมาชิกของวิชาชีพชั้นสูงจะต้องได้รับการศึกษาอบรมให้มีความรู้กว้างขวางลึกซึ้งโดยใช้ระยะเวลายาวนานพอสมควร (Long Period of Training)
4. สมาชิกของวิชาชีพชั้นสูงจะต้องมีเสรีภาพในการใช้วิชาชีพนั้น ๆ ตามมาตรฐานของวิชาชีพ (Professional Autonomy)
5. สมาชิกของวิชาชีพชั้นสูงจะต้องประพฤติดีและมีจริยธรรมแห่งวิชาชีพนั้น (Professional Ethics)
6. วิชาชีพชั้นสูงจะต้องมีสถาบันหรือองค์การวิชาชีพเป็นแหล่งกลางคอยสร้างสรรค์ จรรโลง ความมั่นคงแห่งวิชาชีพ (Professional Institution)

ยนต์ ชุ่มจิต (2541 : 35-37) ได้กล่าวถึงอาชีพครูว่า อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของวิชาชีพชั้นสูงสรุปได้ดังนี้คือ

1. ให้บริการแก่อสังคม (Social Service) ผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง จะต้องให้บริการแก่อสังคม ทั้งทางตรงและทางอ้อม
2. ใช้วิธีการแห่งปัญญาในการให้บริการ (Intellectual Methods) หมายความว่า ในการปฏิบัติต่อผู้รับบริการจริง วิชาชีพนั้นต้องอาศัยความรู้และสติปัญญาเป็นพื้นฐานสำคัญมากกว่าการใช้ทักษะหรือความชำนาญเพียงด้านเดียว
3. ระยะเวลาการศึกษาอบรมยาวนาน (Professional Training) ผู้ประกอบอาชีพชั้นสูง ต้องมีเวลาในการฝึกอบรมในสถาบันอุดมศึกษาเป็นเวลานานพอสมควร อย่างน้อยเป็นเวลา 4 ปี หลังจากจบระดับมัธยมศึกษา
4. ความเป็นอิสระในการประกอบอาชีพ (Professional Autonomy) ผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูงทุกชนิด สามารถใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาการ และการตัดสินใจ พิจารณางานในหน้าที่ด้วยตนเอง
5. มีจรรยาบรรณ (Code of Ethics) ได้ควบคุมพฤติกรรมของผู้ประกอบอาชีพ เช่น อาชีพแพทย์ ก็มีจรรยาบรรณแพทย์ อาชีพทนายความหรือนักกฎหมายก็มีจรรยาบรรณของนักกฎหมาย

6. มีองค์กรการพิทักษ์ผลประโยชน์ (Professional Organization) ผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูงทุกคนจะได้รับความคุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความสามารถของตนจากองค์กรพิทักษ์ผลประโยชน์ เช่น นักกฎหมายมีเนติบัณฑิตยสภา เป็นต้น

จากแนวคิดของบุคคลต่าง ๆ สรุปได้ว่า อาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง เพราะมีภารกิจในการให้บริการแก่สังคมโดยอาศัยความรู้ และสติปัญญาในการประกอบอาชีพ มีการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการและต้องฝึกอบรมอยู่เสมอเพื่อความก้าวหน้า และเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม มีองค์กรวิชาชีพรองรับ ได้แก่ ครูสหภาพมีจรรยาบรรณที่ผู้ประกอบอาชีพต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน

1.1.7.3 การเรียนการสอนวิชาชีพครู

ในกระบวนการของหลักสูตรและการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตครูที่มีคุณภาพ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2538 : 8-12) ได้ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ 5 เรื่องใหญ่ คือ 1. วิชาพื้นฐานทั่วไป 2. วิชาเนื้อหา 3. วิชาชีพครู 4. วิชาเตรียมประสบการณ์และ 5. วิชาฝึกสอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิชาพื้นฐานทั่วไป เป้าหมายหลักของวิชาชีพพื้นฐานทั่วไปหรือบางที่ เรียกว่า วิชาการศึกษาทั่วไป (General Education) นี้เป็นกลุ่มวิชาจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม นั่นคือจะต้องรู้จักการแสวงหาความรู้ อยู่เสมอ รู้จักวิเคราะห์ วิจัย ประเมินสภาพการณ์ เศรษฐกิจ สังคม การเมืองว่ามีความเหมาะสม ไม่เหมาะสมเพียงใด รู้จักแยกแยะสิ่งใดผิดถูก ดีงาม ถูกต้องตามหลักการเพียงใด พร้อมทั้งเชื่อมั่นในสิ่งที่ตัวเองเห็นว่ามีเหมาะสมและดำเนินชีวิตตามความเชื่อมั่นอย่างมีคุณธรรมเพียงพอ

นอกจากนี้วิชาพื้นฐานทั่วไปยังครอบคลุมถึงวิชาที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันเพื่อการให้ชีวิตที่ดี เช่น ความรู้ความเข้าใจในชีวิตครอบครัว ชีวิตรอบข้าง ชีวิตทางสังคม เศรษฐกิจและทักษะด้านภาษา การสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ และคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

สำหรับวิชาชีพครูควรเน้นความเป็นคนดีในลักษณะของการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมมีความรับผิดชอบทางสังคม และมุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมที่ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะครูต้องไปสอนเด็กให้พัฒนาสังคมของเขาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. วิชาเนื้อหา วิชาชีพครูมีลักษณะพิเศษคือเป็นวิชาเนื้อหาและวิชาบุคคล นั่นคือการสอนในวิชาชีพครูต้องสอนเนื้อหาวิชาการ และกระบวนการไปพร้อมกันด้วย วิชาเนื้อหาที่ครูจะต้องไปสอนนั้น โดยทั่วไปจะเป็นวิชาทางวิชาการ เช่น วิชาในหมวดมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา นอกจากนี้ ก็จะเป็นวิชาการ วิชาชีพต่าง ๆ

ไม่ว่าจะเป็นวิชาชีพทางธุรกิจ เกษตร หรืออุตสาหกรรม การจัดเนื้อหาวิชาควรจะพิจารณาตามหลักสูตร และการนำไปใช้ในระดับ โรงเรียนเป็นหลักสำคัญ

การจัดเนื้อหาวิชานั้นมีหลากหลายรูปแบบกันไป โดยทั่วไปจะดูว่าต้องการความแน่นในเนื้อหา มากน้อยเพียงใด ให้เน้นเนื้อหาเป็นเพียงวิชาเดียวก็ให้เป็นวิชาเอก หรือวิชาเฉพาะไป ในการที่ต้องการ ให้มีเนื้อหาแน่น 2 วิชา ก็ต้องลดหลั่นหน่วยกิตและเนื้อหาลง อาจจะมีลักษณะ 2 เอกหรือเอก-โท ก็แล้วแต่ความเหมาะสมเฉพาะแห่งเฉพาะเวลา

3. วิชาชีพครู ลักษณะวิชาของวิชาชีพครูโดยตรงนั้นคือ กลุ่มวิชาที่สัมพันธ์โดยตรงกับหลักสูตร การสอน เป็นวิชาที่ให้ความเข้าใจว่าหลักสูตรและการสอนคืออะไร อะไรคือองค์ประกอบสำคัญของ หลักสูตรและการสอน การจัดหลักสูตรและการสอนจะดำเนินไปได้เท่าไรและจะทำให้ได้อย่างไร วิชา กลุ่มนี้โดยทั่วไปจะประกอบด้วย 1. กลุ่มวิชาพื้นฐานการศึกษา 2. วิชากลุ่มหลักสูตรและการสอน 3. วิชาทางด้านการจัดการและ 4. วิชาทางด้านมาตรฐานรับรองคุณภาพ

การเป็นครูนั้นเราจะต้องรู้ว่าการศึกษาและอาชีพครูเป็นอย่างไร มีบทบาท หน้าที่อย่างไรใน สังคม การศึกษาและอาชีพครูไปเกี่ยวข้องกับสังคมเศรษฐกิจ การเมืองในประเทศและต่างประเทศใน ลักษณะใด เด็กที่เราสอนเป็นอย่างไร เราจะสอนเขาไปทำไม ไปทำอะไร เพื่ออะไร การทำความเข้าใจ เกี่ยวกับความหมาย บทบาท หน้าที่ ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องและองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้เป็นหน้าที่ ของวิชาพื้นฐานทางการศึกษา

เมื่อมีพื้นฐานทางการศึกษาดีแล้วหมายความว่า ครูจะรู้ว่าจะทำหน้าที่ครูไปเพื่ออะไรทำไมจึง ทำ ทำแล้วจะได้อะไร หลังจากนั้นครูก็จะลงมือปฏิบัติว่าจะสอนอย่างไร ความรู้พื้นฐานเรื่องหลักสูตร และการสอนจึงเป็นวิชาสำคัญในกลุ่มนี้ ตามด้วยวิชาที่จะช่วยให้ครูรู้ว่าจะมีเทคนิคกระบวนการ อะไรบ้างที่จะช่วยให้ครูสอนได้ดีที่สุด ประหยัดที่สุด วิชาเทคโนโลยีจึงมีความสำคัญในกลุ่มนี้ หลังจาก นั้นจึงตามด้วยวิชาประเมินผลเพื่อดูว่าเราสอนไปเป็นอย่างไร

ในสมัยใหม่การจัดการมีบทบาทสำคัญมากขึ้น ทั้งครูและผู้บริหารจะต้องมีความเข้าใจใน ระบบและกระบวนการจัดการทั้งการจัดระบบโรงเรียน การจัดการระดับชั้นเรียน และการจัดการใน ห้องเรียน (Classroom Management) วิชาการจัดการจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในระบบโรงเรียน สมัยใหม่กลุ่มวิชาสุดท้ายแต่มีความสำคัญอย่างมากในการดำเนินงานของอาชีพครูกลุ่มวิชาทางด้าน คุณธรรมจริยธรรมโดยเฉพาะวิชาทางด้านหน้าที่ความรับผิดชอบของครูจรรยาบรรณครู จริยธรรมของครู ในสังคม วิชาเหล่านี้เป็นวิชาพื้นฐานทางการปฏิบัติ เมื่อเรียนรู้ถึถึกเถียง อภิปรายและทำความเข้าใจกับ ตัวเองแล้ว สภาพแวดล้อมและองค์ประกอบของหน้าที่จะทำให้ครูมีคุณธรรมสูงและดีขึ้น

วิชาชีพครูนี้เป็นแก่นและแกนหลัก การวิเคราะห์ความจำเป็น การค้นคว้า และติดตามความก้าวหน้าใหม่ ๆ การทดลองและวิจัยค้นคว้า ตลอดจนการคำนึงถึงปรัชญาและความเชื่อพื้นฐานของสถาบันและคณาจารย์ผู้สอนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง

4. วิชาเตรียมประสบการณ์ วิชาชีพทุกวิชาชีพจะต้องมีทักษะสำหรับวิชาชีพเสมอวิชาชีพครูก็เช่นเดียวกัน มีงานในอาชีพที่ครูทุกคนต้องปฏิบัติโดยเฉพาะงานที่เกี่ยวกับคนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ งานที่เกี่ยวกับสังคม ทั้งท้องถิ่น และการเมือง งานที่เกี่ยวกับความรู้ ทั้งแหล่งความรู้และวิธีการหาความรู้ ผู้อยู่ในอาชีพจะต้องมีทักษะและมีวิธีการที่จะทำงานเกี่ยวข้องกับคน สังคมและความรู้อย่างเพียงพอ จึงต้องเป็นการเตรียมเป็นขั้นตอน

การเตรียมประสบการณ์ดังกล่าวควรจะเริ่มจากการทำความเข้าใจกับเรื่องดังกล่าวแล้ว วิเคราะห์และประเมินเชิงวิพากษ์ ก่อน หลังจากนั้นจึงจัดให้มีประสบการณ์ กิจกรรมในห้องเรียนที่เกี่ยวกับประสบการณ์ดังกล่าว โดยเน้นกิจกรรมในรูปของกรณีศึกษา กลุ่ม เกม และกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในรูปแบบต่าง ๆ

การเตรียมในลักษณะห้องทดลอง เพื่อฝึกทักษะต่าง ๆ ในรูปแบบของการสอนย่อย (Micro-Teaching) เป็นการเตรียมและฝึกผู้ที่จะทำหน้าที่ทางครูได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับหนึ่งโดยเน้นการฝึกที่ผสมผสานกับเนื้อหาวิชาการที่เรียนอยู่เป็นประจำ

การสร้างประสบการณ์จำลองโดยอาศัยแนวคิดของบทบาทสมมุติที่สร้างขึ้นบนพื้นฐานของเหตุการณ์จริงไม่ว่าจะเป็นการจำลองในการทำงานและแก้ปัญหา กับคน การจำลองเหตุการณ์ในสังคม และการจำลองลักษณะทางความรู้ จะช่วยฝึกการคิด การแก้ปัญหา และทำงานในสภาพจริงได้อย่างดีพอสมควร

การดึงสภาพจริงมาสู่สถาบันก็เป็นการเตรียมประสบการณ์อีกลักษณะหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนในทางวิชาชีพได้คุ้นเคยกับเหตุการณ์และสภาพที่จะเป็นจริง เช่น การจัดให้เด็กนักเรียนได้มาเยี่ยม ดำเนินกิจการและพูดคุยกับผู้เรียนในสถาบัน จัดวันสังคม วันก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ คุ้นเคยและสัมผัสกับสภาพที่เป็นจริง

การมีประสบการณ์ตรงด้วยการไปศึกษา สังเกต และมีส่วนร่วมในโรงเรียน ในสถาบันในชุมชนต่าง ๆ ภายใต้การดูแลแนะนำของอาจารย์จะช่วยให้ผู้เรียนในสถาบันวิชาชีพครูมีพื้นฐานที่ดีพอสำหรับการทำงานในวิชาชีพครู

5. วิชาฝึกสอน การฝึกสอนหรือประสบการณ์วิชาชีพถือเป็นงานสำคัญของวิชาชีพครูจะต้องอยู่ที่การได้ทดลอง ทดสอบ และประเมินตัวเองว่าตัวเองคิดอย่างไร รู้สึกอย่างไรและทำได้เพียงใด ต่องานวิชาชีพนั้น มองเห็น และเข้าใจแนวทางที่จะพัฒนาตนเอง และควรพัฒนาใหม่ได้อยู่ตลอดเวลา

โดยเฉพาะเมื่อไปทำงานจริงแล้วการดำเนินงานในด้านหลักสูตรจะต้องผสมผสานและกลมกลืนกันทั้งภาพ ทั้งหลักสูตรประเภทต่าง ๆ

1.1.7.4 หน้าที่และความรับผิดชอบ

ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2542 : 23) กล่าวว่า หน้าที่ หมายถึง กิจที่ต้องกระทำหรือกิจที่พึงกระทำ อาจจะเป็นการกระทำตาม กฎหมาย จริยธรรม สามัญสำนึก หรือข้อตกลงใด ๆ ก็ได้และความรับผิดชอบ หมายถึง ภาระหรือความผูกพันต่อผลที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่หรือการกระทำต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสียก็ตาม ความรับผิดชอบเป็นความผูกพันที่ทำให้บุคคลพยายามปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้สำเร็จ ทั้งยังเป็นความผูกพันที่ทำให้บุคคลไม่ประพฤติดื้อต่อกฎเกณฑ์หรือระเบียบใด ๆ อีกด้วย ความรับผิดชอบนั้นแสดงให้เห็นในลักษณะของการปฏิบัติหน้าที่อย่างสม่ำเสมอไม่หลีกเลี่ยงและปฏิบัติภารกิจทันเวลาที่กำหนด

หน้าที่และความรับผิดชอบของครู หมายถึง กิจที่ครูต้องกระทำให้ได้ผลดีโดยสม่ำเสมอ การกระทำของครูเพื่อให้เกิดผลดีได้นั้นต้องอาศัยพื้นฐานของกฎระเบียบ แบบธรรมเนียม จริยธรรม จรรยาบรรณและคุณธรรมเป็นปัจจัยสำคัญด้วย

กล่าวโดยสรุปความรับผิดชอบในหน้าที่ของครูเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของครูที่สังคมคาดหวัง เป็นภารกิจที่สังคมมอบหมายให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูกระทำ และเป็นพันธกิจที่ผู้เป็นครูมอบให้กับสังคม หรือภาระการงานที่ครูต้องรับผิดชอบและต้องกระทำ ซึ่งอาจเป็นการกระทำตามคุณธรรม จริยธรรมทำตามกฎหมาย หรือจากสามัญสำนึกก็ได้

ธีรศักดิ์ อัครบวร.(2542:29) ได้ให้ความหมายของบทบาทหน้าที่ของครูตามรูปคำในภาษาอังกฤษ " TEACHERS " ดังต่อไปนี้

T	= Teaching and Training	การสั่งสอนและการฝึกฝน
E	= Ethics Instruction	การอบรมคุณธรรมและจริยธรรม
A	= Action Research	การค้นคว้าวิจัยหรือการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ
C	= Cultural Heritage	การถ่ายทอดวัฒนธรรม
H	= Human Relationship	การสร้างมนุษยสัมพันธ์
E	= Extra Jobs	การปฏิบัติหน้าที่พิเศษต่าง ๆ
R	= Report and Counseling	การรายงานผลและการแนะแนว
S	= Student Activities	การจัดกิจกรรมนักเรียน

นอกจากนี้ ยนต์ ชุมจิต (2543 : 73-81) ได้อธิบายความหมายของ " TEACHERS " ในรูปอักษรแต่ละตัว ดังต่อไปนี้

T (Teaching) การสอน หมายถึง การอบรมสั่งสอนศิษย์ให้มีความรู้ความสามารถในวิชาการทั้งหลายทั้งปวง ซึ่งถือว่าเป็นงานหลักของครูทุกคน ตามระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีของครู พ.ศ.2526 ข้อ 3 กำหนดไว้ว่า " ครูควรตั้งใจสั่งสอนศิษย์ให้เป็นพลเมืองดีของชาติและปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิดผลดีด้วยความเอาใจใส่อุทิศเวลาของตนให้แก่ศิษย์ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่การงานมิได้ " และในข้อ 6 กำหนดไว้ว่า " ครูต้องถ่ายทอดวิชาความรู้โดยไม่ปิดป้องและปิดบังอำพราง ไม่นำหรือยอมให้นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ในทางทุจริตหรือเป็นภัยต่อมนุษยชาติ " จากข้อกำหนดในจรรยาบรรณครูทั้ง 2 ข้อที่นำมาถกเถียงจะเห็นได้ว่าหน้าที่สำคัญของครู คือ การอบรมสั่งสอนศิษย์ การถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์โดยเฉพาะในจรรยาบรรณครูข้อ 3 ถือว่าการอบรมสั่งสอนศิษย์เป็นหน้าที่สำคัญมาก จะละทิ้งไม่ได้เพราะถ้าหากครูละทิ้งหรือทอดทิ้งการสอน ก็คือครูละทิ้งหน้าที่ของครูซึ่งการกระทำเช่นนั้นจะมีผลต่อความเจริญเติบโตทางความคิดและสติปัญญาของศิษย์อย่างมากดังนั้น ครูทุกคนจึงต้องตระหนักในเรื่องการสอนเป็นอันดับแรก โดยถือว่าหัวใจของความเป็นครูคือ การอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดีมีความรู้ในวิทยาการทั้งปวง ซึ่งการที่ครูจะปฏิบัติหน้าที่ในการสอนของครูได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์นั้น สิ่งสำคัญที่ครูต้องกระทำ คือ การเพิ่มสมรรถภาพในการสอนให้แก่ตนเอง ซึ่งศาสตราจารย์ดร. สาทิโร บัวศรี ได้อธิบายไว้ว่า ครูที่มีสมรรถภาพในการสอนนั้น จะต้องรู้จักในสิ่งต่อไปนี้ 1. ใช้หลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้ 2. ใช้หลักการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก 3. วางแผนสำหรับการสอนอย่างละเอียดถี่ถ้วน 4. ใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม 5. ใช้วิธีการวัดผลที่เหมาะสม 6. ใช้แบบทดสอบต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอน 7. ปกครองชั้นและบริหารงานของชั้นได้อย่างราบรื่น ตลอดจนปฏิบัติตามธุรการต่าง ๆ ของโรงเรียนได้ (สาทิโร บัวศรี, 2521 : 9)

นอกจากนี้ กิลเบิร์ต ไฮเอท (ธีรศักดิ์ อัครบวร, 2542 : 32 ; อ้างอิงจาก Gilbert Highet) กล่าวไว้ในหนังสือ The Art of Teaching ว่าการสอนที่ดีมีลักษณะดังนี้

1. ต้องมีความรู้ในเรื่องที่สอนอย่างลึกซึ้งแม่นยำ 2. ต้องมีอารมณ์ขันสอนได้สนุกสนานไม่น่าเบื่อ 3. ต้องมีความแม่นยำ และมีความมั่นใจในการสอน 4. สอนด้วยความรักและเมตตาต่อนักเรียนไม่ข่มขู่บังคับกรรโชก 5. ต้องมีความอดทนและอดกลั้นต่อความไม่รู้ของนักเรียน 6. ต้องมีความเข้าใจในการพัฒนาการและความสนใจของนักเรียน 7. ต้องรู้จักยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน

E (Ethics) จริยธรรม หมายถึง การที่ครูมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการอบรมส่งเสริมจริยธรรมให้แก่ นักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของครูนอกจากครูจะต้องอบรมส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีจริยธรรมแล้วครูทุกคนจะต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้มีจริยธรรมอันดีงามเหมาะสมด้วยเพราะพฤติกรรมอันเหมาะสมที่ครูได้แสดงออกจะเป็นเครื่องมือสำคัญ

และความรับผิดชอบในด้านนี้ด้วยก็เพราะในการเรียน การสอนวิชาต่าง ๆ ครูจะต้องพบปัญหาอยู่เสมอ เช่น เด็กไม่ทำการบ้าน เด็กชอบลักขโมย และชอบหนีเรียน เป็นต้น พฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ ถ้าครูสามารถทำการแก้ไขได้ก็จะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และ R (Report and Counseling) มีหน้าที่ในการรายงานผลและการให้คำปรึกษา คือครูต้องรายงานผลการพัฒนาการของศิษย์ทุก ๆ ด้านต่อผู้ปกครองและผู้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการวัดผลและประเมินผล ทั้งสามารถรายงานผลได้อย่างถูกต้องทั้งทางด้านการศึกษาเล่าเรียน ความประพฤติสุขภาพอนามัย และลักษณะนิสัยของนักเรียน นอกจากรายงานผลซึ่งเป็นระเบียบปฏิบัติแล้ว ครูยังต้องเป็นผู้ช่วยร่วมแก้ไขและป้องกันไม่ให้ศิษย์ล้มเหลวในการศึกษาและพัฒนาการด้านต่าง ๆ โดยการเป็นผู้ที่คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือทั้งกับศิษย์และผู้ปกครองด้วย ทั้งการรายงานผลและแนะแนวต้องทำให้สม่ำเสมอและตรงเวลา (ธีรศักดิ์ อัครบวร. 2542 : 33)

S (Service) การบริการ หน้าที่และความรับผิดชอบของครูในด้านนี้ส่วนใหญ่เป็นการให้บริการแก่ศิษย์และผู้ปกครอง แต่ในบางโอกาสก็จำเป็นต้องให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นด้วย เช่น การให้บริการความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นทั้งในด้านความรู้ทางอาชีพ สุขภาพอนามัย การให้คำปรึกษาหารือและการร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชน เป็นต้น นอกจากนี้ S (Student Activities) คือ หน้าที่จัดกิจกรรมนักเรียน ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการต่าง ๆ ของศิษย์การที่จะพัฒนาให้ศิษย์มีประสบการณ์ที่เหมาะสมนั้น ครูต้องเป็นผู้จัดสภาพการณ์หรือกิจกรรมให้เหมาะสมนั่นเอง กิจกรรมนักเรียนที่ครูต้องจัดมีตั้งแต่กิจกรรมในชั้นเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้ศิษย์มีโอกาสนำสิ่งที่เรียนในห้องเรียนไปใช้ และกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์โลกทัศน์ และวิสัยทัศน์ที่กว้างขวางซึ่งจะช่วยให้อยู่สังคมได้อย่างมีความสำเร็จในชีวิต (ธีรศักดิ์ อัครบวร. 2542 : 33)

1.1.7.5 สภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาวิชาชีพครู

เป็นที่ยอมรับกันว่า “ ครู ” คือ ศูนย์กลางของการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังคำกล่าวที่ว่า “ Good Education Requires Good Teachers ” แต่กระแสดการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและนอกประเทศ ในยุคปัจจุบัน ล้วนส่งผลกระทบต่อระบบการผลิต การพัฒนาและวิถีชีวิตครู มีผลทำให้สภาพปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับ “วิชาชีพครู” ตกอยู่ในภาวะที่วิกฤต ซึ่งสามารถสรุปประเด็นปัญหาเกี่ยวกับวิชาชีพครูได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ (เฉลิมชัย พันทวีศักดิ์. 2543 : 10)

ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการผลิต เช่น ปัญหาอันเนื่องมาจากตัวป้อนเข้าของกระบวนการผลิตครู กระบวนการเรียนการสอนนักศึกษาครู การกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตครู และการควบคุมให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะตามที่กำหนดเป็นต้น

ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการใช้ครู เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนด้านงบประมาณ การบำรุงขวัญกำลังใจครูดี การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมของชุมชนในการใช้ครู เป็นต้น

ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ เช่น ปัญหาความด้อยประสิทธิภาพของผู้บริหาร การขาดระบบการตรวจสอบประเมินผู้บริหาร การไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงานของท้องถิ่น การขาดแคลนทรัพยากรเพื่อการบริหาร รวมทั้งการขาดสถาบันพัฒนาผู้บริหารระดับมืออาชีพ เป็นต้น

1. ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการผลิต

สถาบันผลิตครูไม่สามารถผลิตครูให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการปัญหาของครูได้กระจายอยู่ในทุกขั้นตอนและทุกกระบวนการ ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้การผลิตครูมีประสิทธิภาพต่ำอาจสรุปได้ดังนี้

1.1 ปัญหาที่เกิดจากระบบการคัดเลือกคนเข้าเรียนครู ซึ่งในปัจจุบันระบบและเกณฑ์การสรรหานักศึกษาครู ใช้วิธีการสอบคัดเลือกรวม มิได้มีการแยกสอบทำให้ได้คนที่มีคุณภาพไม่เหมาะสม ขาดความรักศรัทธาและจิตสำนึกที่จะเป็นครูเข้ามาเป็นนักศึกษาครูโดยไม่ได้ตั้งใจเป็นจำนวนมาก อีกทั้งขาดความร่วมมือระหว่างสถาบันฝึกหัดครูต่าง ๆ ในการกำหนดระบบการคัดเลือกนักศึกษาครูที่มีประสิทธิภาพจึงไม่สามารถคัดคนดี คนเก่ง และคนที่รักศรัทธาในวิชาชีพครูอย่างแท้จริงเข้าเรียนครู ในอดีตนักศึกษาครูเป็นนักศึกษา มีการคัดเลือกมาจากคนที่เรียนหนังสือเก่งของแต่ละจังหวัดเพื่อมาเรียนครู แต่ปัจจุบันจากปัจจัยการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้คนไม่ต้องการเลือกเรียนครู ค่านิยมใหม่ของสังคมที่ยกย่องให้เกียรติแก่วิชาชีพที่มีผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูง สถานภาพวิชาชีพครูตกต่ำ จึงทำให้ครูบางคนประพฤติดนไม่เหมาะสมกับความเป็นครู ขาดความรักในวิชาชีพ ส่งผลให้เด็กได้เห็นแบบอย่างและรับทัศนคติที่ไม่ดีต่อครูและวิชาชีพครู จากข้อมูลการคัดเลือกเข้าเรียนต่อของผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2539 ผู้สมัครส่วนใหญ่จะเลือกคณะครูศาสตร์เป็นอันดับสุดท้าย และนักศึกษาครูมีผลการเรียนในระดับปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ จากข้อมูลเกรดเฉลี่ยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนักศึกษาครูในสถาบันราชภัฏ พบว่า มีเกรดเฉลี่ยประมาณ 2.3 นอกจากนี้ นักศึกษาครูมักไม่เลือกเรียนวิชาเอกที่เป็นสาขาขาดแคลน เพราะต้องใช้ความพยายามในการเรียนสูงกว่าสาขาอื่น

1.2 ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการคัดเลือกนักศึกษา กล่าวคือขาดการประสานระหว่างหน่วยงานผลิตครูและหน่วยงานใช้ครู ทำให้ผลิตครูเกินในบางสาขาวิชา และขาดครูในบางสาขาวิชา และขาดการประสานเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาแต่ละระดับ ทำให้ไม่สามารถสรรหาบุคคลที่มีใจรักและศรัทธาในวิชาชีพครูอย่างแท้จริงเข้าเรียนครู

1.3 องค์การวิชาชีพครูไม่สามารถส่งเสริมอาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงและได้รับการยอมรับอย่างแท้จริงได้ รวมทั้งปัจจัยสนับสนุนและตำแหน่งงานที่จะรองรับ ตลอดจนเส้นทางความก้าวหน้าของวิชาชีพ (Career Path) ไม่ชัดเจน ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถประกันอนาคตของผู้เรียนครูได้

1.4 ขาดกระบวนการแนะแนวทางการศึกษาและเส้นทางสู่อาชีพครู ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ครูส่วนใหญ่ที่นำนักเรียนให้เรียนต่อในวิชาชีพที่มีผลตอบแทน ทางเศรษฐกิจสูงและได้รับการยอมรับจากสังคมมากกว่าวิชาชีพครู

1.5 ปัญหากระบวนการเรียนการสอนในสถาบันฝึกหัดครู มีลักษณะที่มุ่งเน้น "ผู้สอนเป็นจุดศูนย์กลาง" และเน้นเนื้อหาวิชามากกว่าที่จะมุ่งส่งเสริมพัฒนาบุคลิกภาพและสร้างนักศึกษาให้เป็นครูที่มีคุณภาพทำให้ขาดความสมดุลระหว่างความรู้หลักทฤษฎีกับเจตคติและคุณธรรม ถ้าพิจารณาจากหลักสูตรการผลิตครูจะพบว่าหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันเป็นหลักสูตร ที่กำหนดจากส่วนกลางและผูกติดกับแนวคิดสากลมากกว่าท้องถิ่น เน้นทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติจริง เน้นองค์ความรู้มากกว่าวิธีแสวงหาความรู้ วิชาที่สอนเป็นแบบแยกส่วน ขาดความเชื่อมโยง และบูรณาการ มีผลให้ผู้เรียนไม่ได้พัฒนาทักษะและวิธีการมองปัญหาในเชิงองค์รวม กระบวนการเรียนการสอนเพื่อผลิตครูยังเน้นครูเป็นศูนย์กลาง เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้มากกว่าการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลฝ่ายเดียว ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วม และที่สำคัญการจัดการเรียนการสอนขาดการประสานสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของท้องถิ่นและชุมชน ทำให้นักศึกษาครูไม่สามารถเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครูให้เหมาะสมกลมกลืนกับวิถีชีวิตของสภาพแวดล้อมได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ สื่อ นวัตกรรม และแหล่งการเรียนรู้ในสถาบันผลิตครู ไม่เอื้อให้นักศึกษาครูแสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเอง การวัดผลและประเมินผลเน้นการสอบวัดเนื้อหาวิชาการมากกว่าการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ชี้นำแนวความคิดและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับการเป็นครูในอนาคต และที่สำคัญ หลักสูตรการผลิตครู ไม่ได้สร้างขึ้นเพื่อรองรับการผลิตครูรุ่นใหม่ และไม่เหมาะสมสอดคล้องกับเหตุการณ์โลกปัจจุบัน รวมทั้งไม่สามารถตอบสนองต่อการสร้างบัณฑิตครูให้มีลักษณะความพร้อมทั้งด้านร่างกายสติปัญญา และจิตใจในการประกอบวิชาชีพครู กล่าวคือ บทบาทของครูในปัจจุบันจะต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความรู้เฉพาะเรื่องของแต่ละศาสตร์ให้ชัดเจน รู้จักวิเคราะห์ ใฝ่เรียนรู้และพัฒนาตนเองมีทักษะด้านการจัดการการเรียนรู้ มีความตระหนักและรับผิดชอบต่อวิชาการและสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีสุขภาพดี รวมทั้งสามารถปรับใช้เทคโนโลยีในวิชาชีพได้

1.6 ขาดระบบการประกันคุณภาพบัณฑิตครู เนื่องจากคุณภาพของบัณฑิตครูเป็นไปตามเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลของสภาประจำแต่ละสถาบันและไม่มีองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ตรวจสอบติดตาม และประเมินคุณภาพบัณฑิตของสถาบันต่าง ๆ ฝ่ายผลิตครูเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพการผลิตครู

แต่เพียงผู้เดียวการประเมินคุณภาพบัณฑิตเน้นการท่องจำเนื้อหาสาระควบคู่กับระเบียบราชการ มากกว่าการวัดคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการเป็นครู

1.7 รัฐลงทุนเพื่อการผลิตครูต่ำ เมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยในการผลิตบัณฑิตสาขาต่าง ๆ มีหลักฐานชัดเจนว่า รัฐลงทุนเพื่อการผลิตครู ต่ำกว่าวิชาชีพอื่น ๆ มาก สถาบันผลิตครูส่วนใหญ่จึงมีปัญหาความขาดแคลนปัจจัยที่จำเป็นต่อการผลิตครู ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ขาดงบประมาณเพื่อพัฒนาคณาจารย์ และพัฒนาการเรียนการสอน นอกจากนี้ การผลิตครูดำเนินการโดยสถาบันของรัฐทั้งหมดถึงแม้กฎหมายเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาผลิตครูได้ แต่ยังไม่เห็นเอกชนรายใดดำเนินการเพราะไม่คุ้มทุน

1.8 ขาดการตรวจสอบคุณภาพ การผลิตครูสถาบันผลิตครู การประกันคุณภาพการผลิตครู และสถาบันผลิตครูเพิ่งเป็นที่ยอมรับ และเริ่มดำเนินการมานานการดำเนินการในปัจจุบันอยู่ในขั้นการสร้าง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ ในช่วงที่ผ่านมาจึงไม่มีการดำเนินการประกันคุณภาพการผลิตครูและสถาบันผลิตครูอย่างชัดเจนนอกจากนี้ สถาบันผลิตครูของรัฐมีจำนวนถึง 114 แห่ง และอยู่ต่างสังกัดกัน ส่งผลให้สถาบันผลิตครูขาดเอกภาพในนโยบายและมาตรฐานการผลิตครู ประกอบกับการไม่มีหน่วยงานกลางที่มีอำนาจตามกฎหมายในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานและติดตามประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานของสถาบันผลิตครู คุณภาพการผลิตครูจึงแตกต่างกันไปตามเกณฑ์การวัดและประเมินผลของแต่ละสถาบัน

1.9 กระบวนการเรียนการสอนมีลักษณะเน้น “ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง” ใช้การบรรยาย เน้นการท่องจำเนื้อหา มากกว่าการปฏิบัติจริง ไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมคิดร่วมดำเนินการศึกษาหาความรู้ เน้นการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระตามรายวิชา โดยไม่คำนึงถึงสภาพที่เป็นจริงในวิถีชีวิต ตลอดจนสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนยังล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับความก้าวหน้าของวิทยาการปัจจุบัน รวมทั้งสภาพแวดล้อมในสถาบันฝึกหัดครูไม่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพได้ สำหรับกระบวนการฝึกอบรมหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้แก่ศึกษาคู่นั้น ขาดการประสานสัมพันธ์กับแกนนำวิชาการของท้องถิ่นและชุมชน ทำให้บัณฑิตครูไม่สามารถเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพครูให้เหมาะสมกลมกลืนกับวิถีชีวิตของสภาพแวดล้อมได้อย่างแท้จริง

1.10 การวัดผลและประเมินผลมุ่งเน้นเนื้อหาด้านวิชาการมากกว่าการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ชี้นำแนวทางทางความคิด และคุณลักษณะที่เหมาะสมแห่งความเป็นครูในอนาคต

1.11 คุณภาพของบัณฑิตครูไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ครู และสังคมเท่าที่ควร เพราะการเป็นครูที่ดีนั้นนอกจากจะมีความรู้ทางวิชาการและประสบการณ์ดีแล้วต้องมีใจรักที่จะเป็นครู มีเจตจำนงมุ่งมั่นที่จะให้ศิษย์เกิดการเรียนรู้และพัฒนาในทุกด้านแต่ปัจจุบันบัณฑิตครูจำนวนไม่น้อยขาดความศรัทธาและความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบในวิชาชีพ บัณฑิตส่วนหนึ่งเมื่อ

สำเร็จการศึกษาแล้ว หากสามารถหาอาชีพอื่นทำได้อีกก็จะเป็นครู ในขณะที่บัณฑิตที่ไม่มีทางเลือกอื่น จำต้องมาเป็นครู ทำให้ขาดความสนใจสอนศิษย์ ไม่เป็นต้นแบบที่ดีของศิษย์ในฐานะที่เป็นผู้เฝ้าการพัฒนาการเรียนรู้ ไม่รู้จักแหล่งค้นคว้าอ้างอิงที่จะพัฒนาตนเองและแนะนำแก่ศิษย์ได้

1.12 คณะอาจารย์ในสถาบันที่ผลิตครู ยังไม่สามารถนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อการค้นคว้าศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเองได้ อีกทั้งยังไม่สามารถปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาครูรวมทั้งเรื่องของการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน และบุคลิกลักษณะที่พึงประสงค์ต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ คณะอาจารย์ยังขาดการยอมรับซึ่งกันและกัน ขาดความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ รวมทั้งไม่สนใจและให้ความสำคัญกับการศึกษาค้นคว้าทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาศาสตร์ทางวิชาการศึกษา

2. ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการใช้ครู

ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการใช้ครู เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนด้านงบประมาณ การบำรุงขวัญและกำลังใจครู การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการใช้ครู ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

2.1 ค่าตอบแทนครูต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับวิชาชีพอื่น ๆ ที่รับผิดชอบต่ออนาคตและความสงบเรียบร้อยของคนในชาติ เป็นต้นว่า อัยการ ตุลาการ แพทย์และตำรวจแล้ว วิชาชีพครูได้รับค่าตอบแทนต่ำ ผลการสำรวจในปี พ.ศ. 2539 พบว่ามีครูเพียงร้อยละ 50 ที่สามารถอยู่ได้อย่างประหยัดด้วยเงินเดือนครู จากการสำรวจของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี พ.ศ. 2539 พบว่า 95% ของครูไทยเป็นหนี้ และภาระหนี้สินนี้ส่งผลให้ครูขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานและมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนของตน รวมทั้งการที่รัฐไม่สามารถปรับเงินเดือนข้าราชการครูให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ครูส่วนใหญ่มีปัญหาทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากรายได้น้อยแต่ค่าครองชีพสูง ครูบางส่วนต้องหารายได้เพิ่มจากการประกอบอาชีพเสริมต่าง ๆ ซึ่งบางครั้งเป็นการเบียดบังเวลางาน และส่งผลให้ครูเอาใจใส่ต่อการเรียนการสอนน้อยลง นอกจากนี้ ครูที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกล ความเจริญยังต้องเสียสละเงินเดือนบางส่วนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนและซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนด้วย วิชาชีพครูจึงไม่ได้รับความสนใจจากคนทั่วไป แม้กระทั่งผู้ที่เป็นครูหากมีทางเลือกอื่นก็เลือกที่จะไม่ประกอบอาชีพครู

ปัจจุบันหากเปรียบเทียบเงินเดือนของอาชีพครูกับอาชีพอื่น ๆ ในวงการเดียวกันแล้ว จะเห็นได้ว่าครูได้รับเงินเดือนน้อยกว่าอาชีพอื่น เช่น ครูในโรงเรียนเอกชนที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีได้รับเงินเดือนเริ่มต้นที่ 6,360 บาท ในขณะที่บัณฑิตสาขาวิศวกรรมศาสตร์ที่ทำงานกับเอกชนได้รับเงินเดือนขั้นต้น 12,000 - 20,000 บาท บัณฑิตสาขาคอมพิวเตอร์ได้รับเงินเดือนขั้นต้น 11,000 - 18,000 บาท บัณฑิตสาขาบริหารและการจัดการทั่วไปที่ทำงานตามธนาคารโรงแรมและบริษัทเอกชน ได้รับเงินเดือน

ขั้นต้น 8,000-10,000 บาท เป็นอย่างต่ำ ซึ่งภายใต้สภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันที่กลายเป็นสังคมบริโภคนิยมหรือวัตถุนิยม ระบบการจ่ายค่าตอบแทนแก่ครูแบบเดิมจึงไม่สามารถจูงใจให้คนเก่งคนดีเข้ามาเรียนครูได้ทำให้ครูเป็นกลุ่มบุคคลที่รายได้ค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่นในสังคม

นอกจากนี้ การที่ระบบเงินเดือน สวัสดิการ และค่าตอบแทนของครูโดยทั่วไปเป็นระบบเดียวกัน ไม่มีความแตกต่างระหว่างครูดี ครูเก่ง กับครูเฉื่อยชาขาดความรับผิดชอบ สภาพเช่นนี้ทำให้ครูดีมีแนวโน้มจะออกจากวิชาชีพมากขึ้น ส่วนครูที่ยังคงอยู่ในระบบก็ขาดแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองและพัฒนางาน ส่งผลให้ผู้สมัครเรียนครูสาขาขาดแคลนซึ่งเรียนยากกว่าสาขาอื่นยิ่งลดน้อยลง เพราะครูทุกสาขาวิชาได้รับผลตอบแทนในระบบเดียวกัน

2.2 ระเบียบปฏิบัติไม่เอื้อต่อการพัฒนางานและการพัฒนาตนเอง ครูส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ ทำให้ครูมีสถานภาพมั่นคง ส่งผลให้ไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเอง ระเบียบ กฎเกณฑ์ การบริหารของระบบราชการสกัดกั้นเสรีภาพความก้าวหน้าทางวิชาการ และไม่กระตุ้นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของครูระบบงบประมาณในปัจจุบันไม่เปิดโอกาสให้ครู และโรงเรียนมีส่วนกำหนดระบบบริหาร ไม่ยืดหยุ่นให้ครูแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ครูรู้สึกไร้พลังอำนาจการควบคุมงานของตน การบริหารสถานศึกษาใช้ระบบการบังคับบัญชาแบบราชการตามลำดับชั้น หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้มีอำนาจสั่งการเบ็ดเสร็จเป็นระบบอำนาจนิยม ผลคือทำให้สถานศึกษาขาดบรรยากาศของชุมชนวิชาการที่เอื้อต่อการพัฒนาตนเองของครู สภาพการร่วมมือทำงานร่วมกันรับผิดชอบของครูมีน้อย ส่วนผู้ประกอบการอาชีพครูในสถานศึกษาเอกชนก็ขาดความมั่นคงในวิชาชีพ ขาดความก้าวหน้า ค่าตอบแทนภาระงานสูงและขาดอิสระในการปฏิบัติงาน ทำให้พัฒนาตนเองได้น้อย เกิดสภาพขาดขวัญกำลังใจ ท้อแท้ มากกว่าครูของรัฐเสียอีก

2.3 ขาดระบบการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ การติดตามตรวจสอบ และประเมินผล การปฏิบัติงานของครูในปัจจุบันดำเนินการโดยผู้บังคับบัญชาของครู ซึ่งก็ทำตามนโยบายผู้บังคับบัญชา ซึ่งเปลี่ยนแปลงค่อนข้างบ่อย ระบบเกณฑ์วิธีการ และประสิทธิภาพการประเมินมีความแตกต่างกันตามคุณภาพความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาแต่ละคน ผู้ใกล้ชิด และได้รับผลจากการปฏิบัติงานของครูโดยตรง เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน รวมทั้งเพื่อนครูไม่มีส่วนในการประเมินครู ผลการประเมินก็ไม่มี ความหมายในทางให้คุณให้โทษต่อครูมากนัก ครูที่ได้รับการคัดเลือกเป็นครูดีเด่นของโรงเรียนก็ไม่ได้เป็น หลักประกันว่าจะได้รับการเลื่อนเงินเดือน 2 ขั้น ดังนั้นในสภาพความเป็นจริงจึงมีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างจริงจังน้อยมากและยังไม่เป็นที่ยอมรับจากครู โดยทั่วไป เท่าที่ควร ระบบการติดตามตรวจสอบ และประเมินผล จึงยังไม่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาครู และพัฒนาการศึกษา

2.4 ครูมีความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูไม่เพียงพอความรู้ที่มีจำกัดอยู่แต่ในหนังสือ ไม่รู้วิธีแสวงหาความรู้ ไม่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่รวมทั้งไม่ได้ผ่านกระบวนการฝึกให้รู้จักการวิเคราะห์และแก้ปัญหา ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง จึงไม่สามารถสอนเด็กให้รู้จักวิเคราะห์และใฝ่หาความรู้ได้ด้วยตนเอง

2.5 คุณธรรมและจริยธรรมของครูบกพร่อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูไม่ยึดมั่นในศีลธรรม ขาดความรักและศรัทธาในอาชีพครู เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ไม่รักเด็ก เกียจคร้าน และไม่สู้งานและความประพฤติที่ไม่เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ครอบครัวชุมชน และประเทศชาติ ไม่อุทิศตน

2.6 ครูขาดความรู้เกี่ยวกับวางแผนการใช้ทรัพยากรที่จะใช้ในกระบวนการเรียนการสอน การกำหนดกิจกรรม สื่อ และเวลาไม่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์และเนื้อหา รวมทั้งแผนการเรียนการสอน ยังไม่ชัดเจน การถ่ายทอดความรู้ให้เด็กจำ ไม่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไม่เน้นพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อให้เด็กคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา และไม่ให้ความสำคัญของการพัฒนาการทุกด้านของเด็ก

2.7 ครูขาดความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับชุมชน ซึ่งในปัจจุบันผู้ใช้ครูมีอำนาจและผูกขาดการคัดเลือก การใช้ การประเมิน และพัฒนาครูฝ่ายเดียว ชุมชนซึ่งได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติงานของครูโดยตรงไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ การคัดเลือก บรรจุ แต่งตั้งครูเป็นอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานส่วนกลาง คือ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และกรมเจ้าสังกัดครู กรมเจ้าสังกัดบางกรมได้กระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลให้จังหวัดหรือสถานศึกษาในระดับหนึ่งแต่อำนาจแต่งตั้งโยกย้ายผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นของส่วนกลาง การวิ่งเต้นเพื่อตำแหน่งโดยอาศัยอำนาจนอกระบบจึงปรากฏให้เห็นเสมอ การที่ท้องถิ่นและชุมชนไม่มีส่วนรับรู้และพิจารณาเลือกสรรบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนในท้องถิ่นของตน ทำให้การจัดการศึกษาในโรงเรียนถูกมองว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนหรือรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว ชุมชนเป็นเพียงผู้รับบริหาร โรงเรียนในท้องถิ่นของตน ทำให้การจัดการศึกษาในโรงเรียนถูกมองว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนหรือรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว ชุมชนเป็นเพียงผู้รับบริการและไม่สนใจที่จะให้ความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาการศึกษาจึงไม่ก้าวไกลเท่าที่ควร นอกจากนี้ การจัดการศึกษาในปัจจุบัน สถานศึกษาดำเนินการไปตามนโยบายและแผนจากส่วนกลาง หลักสูตร เนื้อหาสาระในการเรียนการสอนก็มาจากส่วนกลาง ชุมชนไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ครูเองก็ไม่สนใจที่จะเรียนรู้จากชุมชน และไม่นำวิถีชีวิตในชุมชนมาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งผลให้สถานศึกษาและครูแยกตัวออกจากชุมชน ทำให้ครูสอนในสิ่งที่ไม่สอดคล้องและไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชนได้ นักเรียนเมื่อเรียนจบแล้วก็ไม่ได้ทำงานในชุมชนนั้น ต้องอพยพเคลื่อนย้ายหางานทำที่อื่น ความแข็งแกร่งของชุมชนถูกทำลาย ในส่วนของครูก็ขาด

ความรู้เกี่ยวกับชุมชนขาดการพัฒนาตนเอง ขาดสำนึกรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคมส่งผลให้ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมเท่าที่ควร

3. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ เพื่อให้การผลิตและการใช้ครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ปัญหาความด้อยประสิทธิภาพของผู้บริหาร การขาดระบบการตรวจสอบและประเมินผู้บริหาร การไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงานของท้องถิ่น การขาดแคลนทรัพยากรเพื่อการบริหาร รวมทั้งการขาดสถาบันพัฒนาผู้บริหารมืออาชีพ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

3.1 ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้และความสามารถทางการบริหารต่ำซึ่งจะเห็นจากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2539 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ระดับปริญญาตรีและปฏิบัติราชการโดยเฉลี่ยประมาณ 20-30 ปี มีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอในการบริหาร บริหารโรงเรียนโดยยึดความเห็นของตนเอง ครูมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนต่ำ ไม่ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมชุมชน การประชุมระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะการชี้แจงข้อเท็จจริงมากกว่าการแสวงหาแนวทางการแก้ปัญหา ครู ผู้ปกครองและผู้แทนชุมชนจึงแทบไม่มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ขวัญและกำลังใจของครูส่วนใหญ่จึงอยู่ในระดับต่ำ

3.2 ผู้บริหารโรงเรียนไม่สนใจที่จะพัฒนาตนเอง เป็นที่ทราบและยอมรับกันทั่วไปว่า เส้นทางก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนขึ้นกับอำนาจสั่งการของนักการเมือง ดังนั้น แทนที่ผู้บริหารจะสนใจพัฒนาตนเอง เพื่อให้การบริหารงานโรงเรียนเป็นไปเพื่อสร้างขวัญกำลังใจกับครูในโรงเรียนหรือเพื่อพัฒนาครูและการศึกษาในโรงเรียน ผู้บริหารกลับเสียเวลาไปกับการทำงานให้กับนักการเมืองความใส่ใจการพัฒนาตนเองเพื่อบริหารงานในหน้าที่รับผิดชอบจึงมีน้อย และได้เป็นไปเพื่อการพัฒนาผู้ได้บังคับบัญชาและบริการทางสถานศึกษาของโรงเรียนอย่างแท้จริง

3.3 ขาดระบบการตรวจสอบและประเมินผลผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารส่วนใหญ่คิดว่าการตรวจสอบและประเมิน คือ การจับผิดการตรวจสอบและประเมินผู้บริหารโรงเรียนจึงดำเนินการเฉพาะกรณีที่มีความผิดชัดเจนหรือเพื่อเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนางานมีค่อนข้างจำกัด การปรับปรุงและพัฒนาอย่างเป็นระบบในโรงเรียนจึงไม่ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด

3.4 ผู้ปกครอง ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนต่ำ เนื่องจากอำนาจรัฐเข้าไปมีบทบาทในการบริหารการศึกษาในโรงเรียนค่อนข้างสูง ทั้งทำหน้าที่กำหนดบทบาทของการบริหาร และผู้ทำหน้าที่ในการบริหารโรงเรียน โดยมิได้กระจายอำนาจส่วนนี้ให้แก่ชุมชน ส่งผลให้ผู้ปกครอง ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนต่ำ สิ่งที่ชุมชนจะรับรู้เกี่ยวกับ

การบริหารโรงเรียนอย่างมากที่สุด คือ การรับทราบนโยบายของโรงเรียน หรือมีส่วนร่วมโดยให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือโรงเรียนตามความต้องการของโรงเรียนเท่านั้น

3.5 ขาดทรัพยากรเพื่อการบริหารโรงเรียน ในช่วงที่ผ่านมา รัฐบาลเป็นฝ่ายเดียวที่สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการบริหารโรงเรียน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนโรงเรียนและจำนวนครูกว่าหกแสนคนที่มีอยู่งบประมาณที่รัฐจัดสรรให้เกือบทั้งหมด จึงเป็นงบประมาณเพื่อจ่ายเป็นเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของครูงบประมาณเพื่อการบริหารโรงเรียนโดยเฉพาะเพื่อให้โรงเรียนได้พัฒนาบุคลากรมีน้อยมาก นอกจากได้รับงบประมาณจากรัฐไม่เพียงพอแล้ว ในสภาพปัจจุบันโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ประสานงาน เพื่อแสวงหาความร่วมมือในการระดมทรัพยากร ความเชี่ยวชาญจากชุมชน เอกชน เพื่อการบริหาร เป็นผลให้ครูในโรงเรียนไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร และการบริหารงานโรงเรียนก็ไม่สามารถก้าวทันกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่น่าจะนำมาใช้เพื่อการบริหารจัดการ

3.6 ขาดสถาบันพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนระดับมืออาชีพ ปัจจุบันมีสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐมีหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผู้บริหารได้จำนวนจำกัด หลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่เข้มข้นเพียงพอที่จะทำให้ ผู้บริหารกลายเป็นผู้บริหารมืออาชีพได้

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู

1.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวล

งานวิจัยในต่างประเทศ

เฟลด์ฮูเซน และเธอร์สโตน (นียดา พงศ์พานานาญเวช. 2535 : 26 ; อ้างอิงจาก Feldhusen and Thurstone, 1964) ได้ศึกษาบุคลิกภาพและการปรับตัวของเด็กที่มีความวิตกกังวลสูงและความวิตกกังวลต่ำ พบว่า กลุ่มที่มีความวิตกกังวลต่ำ มีการปรับตัวทางอารมณ์ ความสัมฤทธิ์ผลเกี่ยวกับความสามารถและความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองดีกว่าพวกที่มีความวิตกกังวลสูง

คอนเรต และทาร์ซี่ (Conrad and Tracy, 1992 : 18) ได้ทำการศึกษาความวิตกกังวลของครูในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่มีผลต่อการเรียนของเด็กนักเรียน ตามหลักสูตรวิธีการสอนคณิตศาสตร์ ครูผู้สอนในระดับอนุบาลมีความวิตกกังวลในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความวิตกกังวลนี้สามารถถ่ายทอดไปสู่นักเรียนได้ ดังนั้นนักเรียนจำนวนมากไม่ใช่อีกาสที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในสภาวะบรรยากาศการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เอื้ออำนวยการเอาใจใส่ของครูอนุบาลได้รายงานผลการทดสอบความวิตกกังวลในรายวิชาคณิตศาสตร์ ในระดับพื้นฐานทุกวัย (20-40 ปี) กับการสอนคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาจนถึงการคำนวณวิชาพีชคณิต ครูที่ศึกษาควรตระหนักว่าหลักสูตรประสบการณ์การสอนคณิตศาสตร์ขั้นพื้นฐานไม่เพียงแต่การเตรียมการสอนของครูผู้สอนคณิตศาสตร์เท่านั้น

มิทเชล และกิลสัน (Mitchell and Gilson. 1997 : 41) ได้ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดความสนใจในการเรียน ความสนใจในการเรียนคณิตศาสตร์และความวิตกกังวลในการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับเกรด 5 จนถึงนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทั้งหมด 598 คน ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดความสนใจในการเรียนมาก มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มความสนใจในการเรียนของนักเรียนแต่ละคน และประโยชน์ที่ได้จากการเรียน แต่มีความสัมพันธ์กับการมีความวิตกกังวลใจในการเรียนลดลง และนักเรียนหญิงมีผลกระทบมากต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งผลให้เกิดความสนใจในการเรียน นอกจากนี้สภาพแวดล้อมยังมีส่วนในการส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความสนใจในการเรียนคณิตศาสตร์ต่ำมาก่อน มีความสนใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยได้สรุปว่าการจัดสภาพแวดล้อมให้กระตุ้นส่งเสริมความสนใจของนักเรียน มีผลในการทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนคณิตศาสตร์มากขึ้น นักเรียนที่มีประสบการณ์ที่ทำให้เกิดมีแรงจูงใจในทางบวกมาก่อน จะมีความเต็มใจในการศึกษาเล่าเรียนคณิตศาสตร์เพิ่มเติมต่อไป หรือใส่ใจในการเรียนคณิตศาสตร์เพื่อออกไปประกอบอาชีพที่ใช้ทักษะในการคิดเชิงคณิตศาสตร์

สโลแวน และคนอื่น ๆ (Sloan and others. 1997 : 12-14) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของรายวิชาวิธีสอนในการลดความวิตกกังวลในการเรียนคณิตศาสตร์ของนักศึกษาครู 3 กลุ่มที่เรียนวิชาเอกการประถมศึกษา จำนวน 61 คนที่กำลังเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์สำหรับเด็กเล็กรายวิชานี้เน้นวิธีการสอนที่ให้นักเรียนเป็นผู้ลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรม ผลการศึกษาพบว่ารายวิชาวิธีสอนสามารถลดความวิตกกังวลในการเรียนคณิตศาสตร์ของนักศึกษาครูได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการสัมภาษณ์พบว่า นักศึกษาครูส่วนมากระบุว่าการลดความวิตกกังวลในการเรียนได้มาก เนื่องจากรายวิชาได้เสนอรูปแบบการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการทำกิจกรรม ตลอดจนบรรยายภาคในการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ นักศึกษาแต่ละกลุ่มมีความวิตกกังวลในการเรียนคณิตศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามสถิติมีนักศึกษาครูบางคนมีความวิตกกังวลเพิ่มขึ้นเนื่องจากการให้ทำกิจกรรมโดยลงมือปฏิบัติ มีความไม่ยุติธรรมและความสนิทสนมส่วนตัวมีไม่เท่ากัน

วิลสัน (Wilson. 1998 : 25) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความวิตกกังวลในการเรียนวิชาสถิติกับคุณลักษณะบางประการของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และศึกษายุทธศาสตร์ในการสอนที่อาจารย์ใช้ในการลดความวิตกกังวลของนักศึกษา ให้ศึกษากับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 178 คน ที่เรียนวิชาสถิติ ผลการศึกษาพบว่า ความแปรปรวนของการเกิดความวิตกกังวลประมาณ 37% สามารถอธิบายได้จากตัวแปรเหล่านี้คือ การเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของตนเอง ความสามารถในการใช้เครื่องคำนวณ ความวิตกกังวลในการใช้คอมพิวเตอร์ ความคาดหวังในผลการเรียนของรายวิชาที่เปิดสอนวิชาสถิติ ระดับของรายวิชาที่เปิดสอน วิชาเอกที่ศึกษา อายุ เพศและยุทธศาสตร์ในการสอนเพื่อลดความ

วิตกกังวลใจในการเรียนสถิติ โดยการเตรียมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ การรับรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของตนเอง ความสามารถในการใช้สื่อเครื่องคำนวณ และเพศเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในการพยากรณ์ความวิตกกังวลในการเรียนสถิติ

จากการศึกษางานวิจัย สรุปได้ว่าความวิตกกังวลเกิดขึ้นได้ในหลายสถานการณ์ เช่น การเรียน การสอน การสอบคัดเลือก การปฏิบัติงาน การดำเนินชีวิตและมีความสัมพันธ์ เพศ อายุ ประสบการณ์ อาชีพและรายได้ เมื่อบุคคลเกิดความรู้สึกวิตกกังวลก็จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านความคิด จิตใจ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายตามมาด้วย

งานวิจัยในประเทศ

นียดา พงศ์ชำนาญเวช (2535 : 94-95) ได้ศึกษาความวิตกกังวลในการศึกษาต่อและการเผชิญปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนหญิงกับนักเรียนชายมีความวิตกกังวลในการศึกษาต่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนหญิงมีความวิตกกังวลสูงกว่านักเรียนชาย
2. นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์กับ แผนการเรียนศิลปศึกษามีความวิตกกังวลในการศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ สูง ปานกลาง ต่ำ มีความวิตกกังวลในการศึกษาต่อไม่แตกต่างกัน

นพดล แจ่มอัน (2537 : 73) ได้ศึกษาความวิตกกังวลและวิธีลดความวิตกกังวลในการเตรียมตัวสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรีจำนวน 287 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนเพศชายและหญิง มีความวิตกกังวลในการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
2. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความวิตกกังวลในการเตรียมตัวสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์และแผนการเรียนศิลปศึกษา มีความวิตกกังวลในการเตรียมตัวสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

พิทักษ์ ตุ่มมี (2543 : 76) ศึกษาความวิตกกังวลในการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความวิตกกังวลในการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนมีความวิตกกังวลอยู่ในระดับมาก

ที่สุด จำนวน 2 ข้อ คือ เมื่อนึกถึงการสอบ Entrance ข้าพเจ้ารู้สึกเศร้าเสียใจเพราะกลัวพ่อแม่ผิดหวัง และข้าพเจ้ารู้สึกเครียดกับการที่ต้องนั่งในห้องสอบ และนักเรียนมีความวิตกกังวลอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ ปานกลาง 17 ข้อ น้อย 8 ข้อ และน้อยที่สุด 2 ข้อ คือ เมื่อนึกถึงการสอบ Entrance ข้าพเจ้ารู้สึกอยากคิดอยากหลบหน้าผู้คน และข้าพเจ้ารู้สึกว่าไม่อยากพบใครและอยากหนีผู้คนไปไกล

จุฑาภรณ์ วงศ์สังกาต (2543 : 62) ศึกษาความวิตกกังวลในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศ และอัตมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ผลการศึกษา พบว่า

1. นักเรียนโดยส่วนรวมและจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศ และอัตมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ มีความวิตกกังวลในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง

2. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความวิตกกังวลในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความวิตกกังวลสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง

สุนันทา พลละมา (2543 : 71) ศึกษาความวิตกกังวลในการสอบคัดเลือกในสถาบันอุดมศึกษา ระบบใหม่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 10 ตามตัวแปร การมีสิทธิ์สอบคัดเลือก ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แผนการเรียน ระดับอัตราส่วนการแข่งขันอาชีพของผู้ปกครอง และ บุคลิกภาพ พบว่า มีความวิตกกังวลในการสอบคัดเลือกอยู่ในระดับสูงเมื่อจำแนกตามตัวแปรพบว่า มีความวิตกกังวลในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบใหม่ในระดับปานกลาง ในกลุ่มนักเรียนที่มีสิทธิ์สอบคัดเลือก กลุ่มนักเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กลุ่มนักเรียนที่ผู้ปกครองมี อาชีพรับราชการหรือทำงานรัฐวิสาหกิจ และกลุ่มนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว นอกจากนั้นมีความ วิตกกังวลในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบใหม่ในระดับสูง และนักเรียนที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและปานกลางมีความวิตกกังวลในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษาระบบใหม่ สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ชีวิต เจริญพงศ์ (2544 : 65) ศึกษาความรู้ ความมั่นใจ และความวิตกกังวลในการบริการ สุขภาพในโรงเรียนของครูสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 จำแนกตามอายุสถานภาพการทำงาน สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดโรงเรียนผลการวิจัยพบว่า

1. ครูสังกัดกรมสามัญศึกษาโดยรวมมีความรู้ในการบริการสุขภาพโรงเรียนอยู่ในระดับปาน กลาง โดยพบว่าครูอายุ 30-40 ปี และอายุ 41-50 ปี มีความรู้ในการบริการสุขภาพในโรงเรียนมากกว่า ครูที่อายุน้อยกว่า 30 ปี ครูที่เป็นหัวหน้างานมีความรู้มากกว่าครูที่เป็นผู้ร่วมงานครูที่สำเร็จการศึกษา สาขาพยาบาลมีความรู้มากกว่าครูที่สำเร็จการศึกษาสาขาสุขศึกษา สาขาอื่น ๆ สาขาพลศึกษา และครู

ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางมีความรู้มากกว่าครูในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2. ครูสังกัดกรมสามัญศึกษาโดยรวมมี ความมั่นใจในการบริการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และมีความวิตกกังวลไม่แตกต่างกัน

3. ครูสังกัดกรมสามัญศึกษาโดยรวมมี ความกังวลในการบริการสุขภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และมีความวิตกกังวลไม่แตกต่างกัน

ประเสริฐ สุวรรณศรี (2544 : 74) ศึกษาความวิตกกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย และการเข้าสังคมของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า

1. วัยรุ่นโดยรวมและจำแนกตามเพศและระดับชั้น มีความวิตกกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและการเข้าสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

2. วัยรุ่นเพศหญิงมีความวิตกกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายมากกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่วัยรุ่นทั้ง 2 เพศมีความวิตกกังวลต่อการเข้าสังคมไม่ต่างกัน

3. วัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีความวิตกกังวลไม่ต่างกัน

ลักขณา โพธิ์เจริญ (2544 : 78) ศึกษาความวิตกกังวลในการพยาบาลผู้ป่วยโรคเอดส์ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกกระทรวงสาธารณสุขพบว่า ความวิตกกังวลในการพยาบาลผู้ป่วยโรคเอดส์ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อความวิตกกังวลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ทัศนคติผู้ป่วยโรคเอดส์ บรรยากาศในการฝึกปฏิบัติงานบนตึกผู้ป่วยด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับเพื่อนนักศึกษา สิ่งพิมพ์ นักศึกษาพยาบาลปีที่ 1 ไม่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์

สุเทพ อ่อนบุญมา (2545 : 63) ศึกษาความวิตกกังวลของผู้ถูกคุมประพฤติเรือนจำกลางขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้ถูกคุมประพฤติโดยรวม และจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพมีความวิตกกังวลโดยรวม ด้านสังคม และด้านครอบครัวอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านเศรษฐกิจและด้านส่วนตัวอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้ถูกคุมประพฤติเพศหญิงมีความวิตกกังวลโดยรวมและด้านครอบครัวและด้านสังคมสูงกว่าเพศชาย ผู้ถูกคุมประพฤติอาชีพต่างกันมีความวิตกกังวลโดยรวมและรายด้านต่างกันและผู้ถูกคุมประพฤติที่มีรายได้ต่างกัน โดยรวมและรายด้าน 3 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู

วิรัตน์ ไวยกุล (2524 : 62) ได้ศึกษาปัญหาในการประกอบอาชีพครูกับการผลิตครูของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยครูประจำการ และผู้บังคับบัญชาในโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 8 จำนวน 500 คน และอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตจากคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 418 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัญหาสำคัญที่ครูประจำการในเขตการศึกษา 8 เผชิญอยู่ได้แก่ปัญหาการขาดความรู้ความสามารถ และความมั่นใจในการสอน และการปกครองชั้นเรียน การขาดความเข้าใจในบทบาทของครูที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน การขาดความกระตือรือร้นในการคิดริเริ่มและการเป็นผู้นำ ทางวิชาการ การขาดศรัทธาและความรับผิดชอบในวิชาชีพครู ตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชาที่ไม่ค่อยสนใจงานวิชาการและไม่ค่อยเป็นประชาธิปไตย และปัญหาสำคัญในอาชีพครูที่คณะศึกษาศาสตร์ยังเตรียมนักศึกษาไม่เพียงพอ

จากผลการวิจัยนี้ ได้เสนอแนวทางในการจัดการเพื่อแก้ไขปัญหานี้ในอาชีพครูสำหรับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คือ ควรจะเพิ่มเสริมความรู้ความเข้าใจ ทักษะและความสามารถ ตลอดจนทัศนคติ และความสนใจที่นักศึกษามีอยู่แล้วให้ใช้การได้ดียิ่งขึ้น โดยให้ความสำคัญในการฝึกปฏิบัติในด้านการสอน การเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับชุมชนหรือชนบท การใช้กระบวนการกลุ่ม และการปฏิบัติอื่น ๆ ที่นักศึกษามีส่วนในการเรียนรู้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2536 : 71) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักศึกษาครู โดยศึกษาปัจจัยที่สำคัญ 3 ปัจจัยคือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของนักศึกษาและครอบครัว ด้านวิทยาลัยครู และด้านเพื่อนของนักศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักศึกษาครูเปรียบเทียบคุณภาพของนักศึกษาครูในแต่ละสหวิทยาลัย และศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะบางประการที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักศึกษาครู วิธีการศึกษาวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ การวิจัยและขั้นการพัฒนาโดยที่ขั้นการวิจัยได้ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารประกอบด้วย หัวหน้าคณะวิชาและหัวหน้าภาควิชา อาจารย์และนักศึกษาครู จากวิทยาลัยครู 19 แห่ง ซึ่งเป็นตัวแทนวิทยาลัยครูทั่วประเทศ จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,900 คน สำหรับขั้นตอนการพัฒนาได้ดำเนินการต่อจากขั้นตอนวิจัย คือนำข้อสรุปจากแบบสอบถามนำไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญจาก 8 สหวิทยาลัย และนำผลการวิเคราะห์เสนอผู้เชี่ยวชาญพิเศษผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรในปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักศึกษาครูด้านลักษณะความเป็นครู ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ผลการเรียนรู้วิชาการศึกษารวมทุกวิชาตลอดหลักสูตร สภาพแวดล้อมทางวิชาการ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ กิจกรรมที่ส่งเสริมวิชาการ จำนวนเพื่อนสนิทและความถี่ในการสนทนาทางวิชาการ ตัวแปรในปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักศึกษาครูด้านลักษณะความเป็นนักศึกษา ได้แก่ เจตคติที่มีต่อวิชาชีพครู สภาพแวดล้อมทางวิชาการ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ กิจกรรมที่ส่งเสริมวิชาการ จำนวนเพื่อนสนิทและความถี่ในการสนทนาทางวิชาการกับเพื่อนสนิท ตัวแปรในปัจจัย

แต่ละประเภทแตกต่างกันส่งผลต่อคุณภาพของนักศึกษาครู ด้านลักษณะความเป็นครูแตกต่างกันคือ เจตคติที่มีต่อวิชาชีพครูสภาพแวดล้อมทางวิชาการ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์และกิจกรรมที่ส่งเสริมวิชาการ คุณภาพของนักศึกษาครูด้านลักษณะความเป็นครูของมหาวิทยาลัยล้านนา พุทธิชินราช อีสานเหนือ อีสานใต้ ทวาราวดี ทักษิณและรัตนโกสินทร์อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นสหวิทยาศรีอยุธยา อยู่ในระดับสูง คุณภาพของนักศึกษาครูด้านลักษณะความเป็นนักศึกษาของทุกมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูง รูปแบบของการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนครู โดยการพัฒนาคุณลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาชีพครู สภาพแวดล้อมทางวิชาการ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และกิจกรรมที่ส่งเสริมวิชาการซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระของการพัฒนาและวิธีจัดกิจกรรมพัฒนา

บุญเลิศ อนุवार (2538 : 72-73) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนจริยธรรม ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะด้านการสอน และคุณลักษณะด้านวิชาการ ตามลำดับ

ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ และ คนอื่น ๆ (2541 : 74-75) ศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพการทำงานความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และแนวทางการพัฒนาวิชาชีพศึกษาศาสตร์ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ระหว่างปีการศึกษา 2530-2538 จำนวน 109 คน จากการวิจัย คณะผู้วิจัยได้เสนอข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ ดังนี้ จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารและจัดการมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับการจัดบริหารวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ ควรมีการเปิดสาขาวิชาเอก-โท ให้มีความหลากหลายเพื่อการเลือกเรียนของนักศึกษา นอกจากนี้ควรมีการจัดประสบการณ์ทางวิชาการ ให้นักศึกษามีโอกาสได้เข้าร่วมและทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ โดยจัดในลักษณะของกิจกรรมทางวิชาการ เช่น การประชุมอบรม สัมมนา การประกวดแข่งขัน การจัดนิทรรศการ เป็นต้น สำหรับการจัดบริการทางด้านกิจการนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม และนักศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ และจัดหาทุนการศึกษาเพื่อช่วยเหลือนักศึกษา รวมทั้งให้ความช่วยเหลือนักศึกษาในด้านอื่น ๆ เช่น สวัสดิการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในปัญหาต่าง ๆ คณะศึกษาศาสตร์ ควรปรับและพัฒนา หลักสูตรให้อยู่ในรูปของสหวิทยาการ (Interdisciplinary) โดยมุ่งเน้นให้มีรายวิชาที่หลากหลายเพื่อสนองกับความต้องการและสภาพสังคมในปัจจุบัน โดยควมมีรายวิชาที่ทันสมัย มีความเป็นสากล เน้นทางด้านเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร เช่น รายวิชาด้านคอมพิวเตอร์ ภาษาต่างประเทศ ข้อมูลศึกษา (Information Study) ควมมีรายวิชาที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีวิสัยทัศน์ในการมองความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาับสังคม เช่น รายวิชาทางด้านสากลทัศน์ศึกษา (Global Education) จิตวิทยา มนุษยสัมพันธ์ จริยธรรม

และคุณธรรมสำหรับครู คณะศึกษาศาสตร์ควรส่งเสริมให้มีการจัดบริการวิชาการแก่ชุมชน ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายทั้งในและนอกระบบโรงเรียนนอกจากนี้ควรจัดให้มีการบริการทางวิชาการ โดยเนื้อหาควรมีลักษณะเน้นภาพรวม (Holistic) ไม่เจาะจงเฉพาะ (Specific) สาขาใดสาขาหนึ่ง ซึ่งเนื้อหาการจัดควรเน้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่น สังคม และภูมิปัญญา เป็นต้น นอกจากนี้จากผลการวิจัยยังพบอีกว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ของคณะศึกษาศาสตร์ ประกอบอาชีพในหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมีความหลากหลายในวิชาชีพ และส่วนใหญ่มีความประสงค์ที่จะให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของคณะ ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ควรมีการพัฒนาเครือข่ายที่สามารถเชื่อมโยงระหว่างคณะฯ กับศิษย์เก่า เพื่อให้เกิดช่องทางที่เอื้อประโยชน์ในการติดต่อและประสานงาน เพื่อให้เกิดช่องทางที่เอื้อประโยชน์ในการติดต่อและประสานงาน เช่น การจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า การจัดทำจดหมายข่าว การจัดกิจกรรมพบปะระหว่างศิษย์เก่าและคณะ การเปิดโอกาสให้บัณฑิตได้มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนักศึกษาปัจจุบัน

ประสงค์ ภูมิพันธ์ (2542 : 63) ศึกษาพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู โครงการคุรุทายาทในเขตการศึกษา 3 ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูและเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูโครงการคุรุทายาทมีพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู 11 มาตรฐานโดยรวมอยู่ในระดับมากส่วนมาตรฐานที่ 1 มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานที่ 4 มาตรฐานที่ 7 มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

สุนทรภรณ์ หาญคำภา (2544 : 52) ศึกษาการเตรียมความพร้อม วิธีการ และเทคนิคการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูดีเด่นในจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างคือครูผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนจนได้รับเลือกเป็นครูดีเด่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ประจำปี 2542 จำนวน 13 คน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูดีเด่น มีความตระหนักถึงความสำคัญของแนวทางการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูที่กรมสามัญศึกษาได้กำหนด ซึ่งวิธีการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูดีเด่นที่สำคัญที่สุดที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

สุภัทรา ไชยเทพา (2544 : 84-85) ศึกษาความวิตกกังวล เจตคติ ความคาดหวังและความเข้าใจต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้าราชการครูมีความวิตกกังวลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับปานกลางมีเจตคติในระดับดี มีความคาดหวังในระดับมาก และมีความเข้าใจถูกต้องต่อการประกันคุณภาพร้อยละ 50 ขึ้นไป

2. ผู้บริหารมีความวิตกกังวลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาน้อยกว่าครูปฏิบัติการสอน แต่มีความคาดหวังและความเข้าใจมากกว่าครูผู้สอน ครูที่มีวุฒิสองกว่าปริญญาตรีมีเจตคติและความคาดหวังมากกว่าครูที่มีวุฒิก่อนปริญญาตรี

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวกับองค์ประกอบด้านส่วนตัว

2.1.1.1 เอกสารที่เกี่ยวกับชั้นปี

นิวคอมบ์ (Newcomb, 1961 : 123) กล่าวว่า ปทัสถานของกลุ่มบุคคลที่เป็นสมาชิกซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงตามชั้นปีที่ศึกษา ก็อาจมีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้

ทองเรียน อมรรักษ์กุล (2525 : 39) ได้จำแนกลักษณะนักศึกษาในมหาวิทยาลัยตามชั้นปีไว้ดังนี้

1. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มุ่งหวัง

1.1 ความสำเร็จในเชิงวิชาการ ดังนั้นจึงสนใจการศึกษาหาความรู้ ความคิดต่าง ๆ

1.2 เข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหาของสังคม รวมทั้งแสวงหาเอกลักษณ์ของตน

1.3 แสวงหาสถานภาพของตนเอง

1.4 ความเป็นมิตร ผูกพันกับเพื่อน และชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อน

1.5 เป็นผู้มีมนุษยธรรม สุภาพเรียบร้อย ให้ความคุ้มครองและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

มีความรู้สึกปะปนกันระหว่างความกลัวและความตื่นเต้น จะเข้าร่วมกิจกรรมทุกประเภทในมหาวิทยาลัย

2. นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ส่วนใหญ่มักจะเกิดความไม่พอใจมหาวิทยาลัย ในบางกรณีก็เพียงแต่จะมีความเชื่อและความรู้สึกเฉย ๆ ไม่ยินดียินร้ายต่อสภาพทั่วไปในมหาวิทยาลัยทั้งนี้เพราะรู้สึกถูกทอดทิ้ง ไม่ได้รับเอาใจใส่ต่อการเกิดความรู้สึกว่าตนเองขาดความรับผิดชอบ ดังนั้นลักษณะภายนอกของนักศึกษาเหล่านี้ คือ การริเริ่มสร้างเสริมความเป็นแบบแผนของกลุ่มย่อยนี้ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมเพื่อนฝูงขึ้นมา

3. นักศึกษาชั้นปีที่ 3 เป็นผลต่อเนื่องจากความเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มาแต่เดิม นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะมีวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของตนเองเน้นเอกลักษณ์ที่สูงมากสำหรับในกลุ่มนักศึกษาชั้นปี 3 จะมีความคิดเห็นแตกแยกน้อย กล่าวคือ มีความคิดไปในแนวเดียวกันเป็นส่วนใหญ่

มีค่านิยมคล้ายคลึงกัน และทุกคนจะมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ ลักษณะคล้ายกับ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 คือ ความไม่พอใจมหาวิทยาลัยในด้านต่าง ๆ รวมทั้งวิพากวิจารณ์มหาวิทยาลัย อย่างรุนแรง

4. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 นักศึกษามีแนวโน้มที่หันความสนใจไปจากมหาวิทยาลัยจะไม่มีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เริ่มตั้งแต่ไม่สนใจเรื่องส่วนตัวโดยเฉพาะชีวิตภายหลังสำเร็จ การศึกษา

2.1.1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

1. ความหมายและความสำคัญของบุคลิกภาพ

“บุคลิกภาพ” นักจิตวิทยาและนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายทัศนะด้วยกัน เช่น อนาสตาซี (จรรยา เกษมศรีสังข์, 2537 : 11-15 ; อ้างอิงจาก Anastasi, 1968) กล่าวว่า บุคลิกภาพของบุคคล เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมเดียวกันแต่อยู่ในสิ่งแวดล้อมต่างกัน อาจก่อให้เกิดบุคลิกภาพต่างกันได้ หรือแม้แต่สภาพแวดล้อมและพันธุกรรมเดียวกัน นอกจากนี้ ฮิลการ์ดและแอตคินสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2530 : 41 ; อ้างอิงจาก Hilgard and Atkinson, 1967) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะรวมของบุคคล และวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมของเขา ส่วนอัลพอร์ต (จรรยา เกษมศรีสังข์, 2537 : 11-15 ; อ้างอิงจาก Allport, 1967) ได้อธิบายว่า บุคลิกภาพ เป็นระบบการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ที่อยู่ภายในจิตใจบุคคล และเป็นตัวกำหนด ลักษณะนิสัย (Traits) ประจำตัวของบุคคลนั้นทั้งหมด

รูช (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2530 : 41 ; อ้างอิงจาก Ruch, 1953) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ตัวเราทั้งตัว หรืออัตตะที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมานั้นเป็น กระบวนการที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ

จากความหมายของบุคลิกภาพ ดังกล่าว สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะของบุคคลที่ แสดงออกด้านการกระทำเป็นลักษณะนิสัยของบุคคลเฉพาะตัว ซึ่งเกิดจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 44) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพประกอบด้วย พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล กล่าวคือ

1. พันธุกรรม สิ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรม ส่วนมากเป็นลักษณะทางกายภาพ เช่น ความสูงต่ำ ลักษณะเส้นผม สีของผิว ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิด และข้อบกพร่องทางร่างกายบางชนิด เช่น ตาบอดสี คีรีชะล้น นิ้วเกิน มือติดกัน ฯลฯ ซึ่งลักษณะทางกายเหล่านี้เป็น อิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการพัฒนาของมนุษย์ทั้งพัฒนาการทางกาย ทางจิต และบุคลิกภาพ คือ บุคคลอื่น ๆ รอบตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคน และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์สิ่งเหล่านี้ จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาทางบุคลิกภาพ ทัศนคติ และพฤติกรรมทางสังคมมนุษย์

3. ช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล แสดงถึง ระดับพัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจ อันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และแม้ระยะสำคัญของพัฒนาการของมนุษย์ส่วนมากจะอยู่ในช่วงชีวิตเด็กเป็นส่วนมาก

อีริคสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2530 : 42 ; อ้างอิงจาก Erikson, 1959) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์นั้น มิได้หยุดอยู่ในวัยเด็ก แต่จะมีการพัฒนาลักษณะต่าง ๆ ของบุคลิกภาพอย่างเป็นลำดับ ตลอดช่วงชีวิตของบุคคลแต่ละบุคคล

ฉลอง ภิมย์รัตน์ (2531 : 29-30) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ มี 2 ปัจจัยใหญ่ ๆ คือ

1. องค์ประกอบด้านพันธุกรรม เป็นการถ่ายทอดยีนส์จาก พ่อ แม่ หรือบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลาน ได้แก่ ลักษณะทางด้านรูปร่าง หน้าตา ท่าทาง ผิวพรรณ อารมณ์ ตลอดจนระบบประสาท และเลือด เป็นลักษณะที่ติดตัวมาแต่เกิด

2. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นธรรมชาติและสภาพวัฒนธรรม ประเพณี กฎเกณฑ์ ระเบียบต่าง ๆ ในสังคมที่บุคคลเกี่ยวข้องอยู่ เป็นผลให้เกิดการเรียนรู้ และปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ได้แก่ ลมฟ้าอากาศ ที่อยู่อาศัย อาหาร ตลอดจนคนที่อยู่ใกล้ชิด องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมนี้มีผลให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้บุคลิกภาพของคนแตกต่างกัน

จากข้อความดังกล่าว สรุปได้ว่า อิทธิพลของพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล มีลักษณะที่แตกต่างกันไป

3. ประเภทของบุคลิกภาพ

การพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะที่แสดงออกทางกายภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลักษณะเค้าหน้าหรือโครงสร้างต่าง ๆ ของร่างกายและบุคลิกภาพ เป็นความเชื่อว่ามีมนุษย์เรานั้น มีลักษณะทางสรีระเป็นแบบแบบไป แต่ละแบบอาจเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคลิกภาพแต่ละอย่าง (Luthan, 1980 : 160) ดังนั้น จึงมีผู้แบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็นหลายประเภท เช่น ความคิดของ จุง (Hergenharn, 1990 : 58-85 ; citing Jung, N.d.) ได้พิจารณาบุคลิกภาพของคนโดยยึดถือสังคมเป็นหลัก เขาได้แบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. บุคลิกภาพที่ชอบเก็บตัว (Introvert) เป็นคนที่ไม่ชอบสูงส่งกับผู้อื่น เกรงครัดต่อระเบียบแบบแผน มีมาตรฐานและกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการควบคุมอุปนิสัยของตนเอง เชื่อตัวเอง และการกระทำทุกอย่างที่มักจะขึ้นอยู่กับตัวเองเป็นใหญ่ บุคคลประเภทนี้จะผูกพันกับตนเองมากกว่าที่จะผูกพันกับสังคมหรือบุคคลอื่น

2. บุคลิกภาพที่ชอบแสดงตัว (Extrovert) เป็นคนเปิดเผย คุยเก่ง ร่าเริง ปรับตัวได้ดี ในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มีความเชื่อมั่นในตนเองบนรากฐานของเหตุผลและความจริง

ส่วน เครทเชอร์ (Samuel. 1981 : 190-191 ; citing Kretschmer. 1921) และเชลดอน (Burger. 1986 : 189 ; citing Sheldon. 1942) เห็นว่าบุคลิกภาพของคนขึ้นอยู่กับรูปร่างลักษณะของคน จึงได้แบ่งบุคลิกภาพของคนตามรูปร่างหรือโครงสร้างทางสรีระวิทยาสอดคล้องกันเป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทที่มีรูปร่างอ้วนเตี้ย คอโต รูปร่างมีไขมันมาก พุงยื่น (Pygmy หรือ Endomorphy) คนประเภทนี้เป็นคนที่ชอบแสวงหาความสบาย ไม่รีบร้อน ชอบการสังคม สนุกสนาน รื่นเริง โกรธง่ายหายเร็ว และกินจุ

2. ประเภทที่มีรูปร่างผอมสูง ตัวยาว แขนยาว อ่อนแอ (Ectomorphy หรือ Ectomorphy) คนประเภทนี้มีลักษณะเคร่งขรึม เอาการเอางาน มีความเครียดทางอารมณ์อยู่เป็นนิจ ชอบสันโดษ ไม่เข้าสังคม

3. ประเภทที่มีรูปร่างสูงใหญ่ แข็งแรง เต็มไปด้วยกล้ามเนื้อ รูปร่างแข็งแรงชอบออกกำลังกาย (Atheletic หรือ Mesomorphy) คนประเภทนี้ชอบทำอะไรแปลก ๆ ชั่น ๆ ไม่ใคร่มีความทุกข์ร้อน ไม่เคยพูดถึงเรื่องความเป็นความตาย สนุกอยู่เสมอ

นอกจากนี้ ฟรีดแมน และโรเซนแมน (Farmer and others. 1984 : 34 ; citing Friedman and Rosenman. 1974) ได้แบ่งบุคลิกภาพของคนตามลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ บุคลิกภาพแบบเอและบุคลิกภาพแบบบี รายละเอียดของบุคลิกภาพทั้ง 2 มีดังนี้

1. บุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Personality) เป็นบุคลิกภาพของบุคคลที่มีพฤติกรรมดังต่อไปนี้ (Organ and Hamner. 1982 : 272-273 ; Farmer and others. 1984 : 35 ; Smith and Anderson. 1986 : 1166-1167 ; Fontana and others. 1987 : 177)

1.1 มีความทะเยอทะยาน (Intense Ambition) เป็นบุคลิกภาพที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่อยากจะประสบความสำเร็จ

1.2 ชอบแข่งขัน (Competitive Drive) เป็นบุคคลที่ชอบต่อสู้แข่งขันกับผู้อื่นเพื่อให้ตนเองได้ดีกว่าคนอื่น

1.3 แข่งขันกับเวลา (Time Urgency) เป็นบุคคลที่กระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเร่งด่วนใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ทำงานตามแผนเวลา

1.4 สร้างศัตรู (Hostility) เป็นบุคคลที่ยึดตนเองเป็นที่ตั้ง ชอบแสดงออกนอกทาง ช่มชู้ผู้อื่น อาฆาตแค้น และขาดความเห็นใจผู้อื่น

1.5 ออดทนต่ำ (Impatient) เป็นบุคคลที่มีความอดทนต่ำต่อการรอคอย และอดทนต่ำต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทนไม่ได้กับความเฉื่อย

1.6 มีความก้าวร้าว (Aggressiveness) เป็นบุคคลที่นิยมใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาความคับข้องใจ แบ่งเป็นความก้าวร้าวทางวาจา และความก้าวร้าวทางร่างกาย

2. บุคลิกภาพแบบ บี (Type B Personality) เป็นบุคลิกภาพที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับบุคลิกภาพแบบ เอ ซึ่งเป็นบุคลิกภาพที่ไม่ทะเยอทะยาน ไม่มุ่งเอาชนะ มีความสงบเสถียร ทำงานไปพักผ่อนไป ไม่รีบร้อน (Greene and others. 1985 : 165 ; Mitchell and Lanson. 1987 : 203 ; Robbins. 1989 : 511)

4. ประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี

บุคลิกภาพแบบ เอ เป็นบุคลิกภาพที่ค้นพบในราวปี ค.ศ. 1960 อันเนื่องมาจากนายแพทย์โรเซนแมน (Rosenman) ได้เริ่มสังเกตผู้ป่วยโรคหัวใจว่ามีบุคลิกภาพบางอย่างที่แปลกไปจากผู้ป่วยอื่น ๆ จากการสังเกตเหตุการณ์บางอย่างในคลินิกโรคหัวใจของเขา พบว่า แก้วอี้ที่ผู้ป่วยโรคหัวใจมานั่งตรวจนั้นจะมีรอยสักเฉพาะตรงขอบแก้วอี้เท่านั้น แสดงว่า คนใช้ส่วนใหญ่ของเขานั่งแต่ตรงขอบแก้วอี้ซึ่งทำให้เขาคิดว่าคนเช่นนี้จะต้องเป็นคนรีบร้อน เพราะคนที่ทำอะไรรีบร้อน มักนั่งแก้วอี้แค่ตรงขอบแก้วอี้ซึ่งจะได้ลุกขึ้นได้รวดเร็ว คล้ายกับเป็นลักษณะของความพร้อมที่จะเคลื่อนไหวได้ทันที จากความคิดนี้ทำให้เขาคิดว่า น่าจะมีบุคลิกภาพบางอย่างที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตของเขาอีกว่า ผู้ป่วยโรคหัวใจบางคนนั้นไม่มีปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) ที่เคยเชื่อกันว่าเป็นสาเหตุสำคัญของโรคหัวใจเลย แต่เดิมนั้น พบว่า การมีโคเรสเตอรอลสูง ความดันโลหิตสูง การสูบบุหรี่ การเป็นเบาหวาน และความอ้วน เป็นปัจจัยที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ดังนั้น เขาจึงใช้เวลา 8 ปี ในการร่วมกันศึกษาและวิจัยบุคลิกภาพผู้ป่วยโรคหัวใจและในที่สุดก็พบว่าบุคลิกภาพชนิดหนึ่งซึ่งต่อมาเราใช้ชื่อว่าบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพที่มีบุคลิกภาพตรงข้ามกัน เรียกว่าบุคลิกภาพแบบ บี ในการค้นพบบุคลิกภาพแบบ เอ นั้นถือว่าการค้นพบที่สำคัญเพราะบุคลิกภาพแบบ เอ เป็นปัจจัยที่เสี่ยงกว่าปัจจัยกายภาพทุกตัว ถ้าเปรียบเทียบระหว่างผู้ป่วยโรคเบาหวานโรคความดันโลหิตสูง หรือโรคไขมันในหลอดเลือดสูงกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ แล้ว คนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะถือว่าเป็นปัจจัยที่เสี่ยงที่สุดของการเกิดโรคหัวใจ (จรรยา เกษมศรีสังข์. 2537 : 14 ; อ้างอิงจาก รังสิต ห่มฤกษ์. 2532)

จากประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกแบบ บี นั้น ฟรีดแมน และโรสเซนแมน (จรรยา เกษมศรีสังข์. 2537 : 14 ; อ้างอิงจาก Friedman and Roseman. 1974) สรุปลักษณะของบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ได้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพ รีบร้อน ชอบแข่งขัน และก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มาก ๆ ในเวลาน้อย ๆ ที่ความรู้สึกว่าเวลาผ่านไป อย่างรวดเร็ว มีความมานะพยายามในการทำงาน ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อประสบความสำเร็จ ชอบทำงานด้วยความรวดเร็วทนไม่ได้อีกกับงานที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่นและถูก กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

บุคลิกภาพแบบ บี (Type B Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่มีความผ่อนคลาย ไม่รีบร้อน และไม่ก้าวร้าว มีลักษณะเรื่อย ๆ เฉื่อย ๆ ชอบการพักผ่อนดำเนินชีวิตแบบง่าย ๆ และไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคในการทำงาน

5. การวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี

บุคลิกภาพแบบ เอ และ บี แบบวัดที่ใช้ในปัจจุบัน มี 3 แบบ (จรรยา เกษมศรีสังข์. 2537 : 15 ; อ้างอิงจาก Friedman and Roseman. 1974) คือ

แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview : SI) ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ เป็นการถามโดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้คนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ ไม่สามารถทน เช่น สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความโกรธ สถานการณ์ที่มีการแข่งขันอย่างมาก แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวัดการแสดงออกทางด้านกายภาพ

มาตรวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ ของเฟรมมิงแฮม (Framingham Type A Scale : FTAS) เป็นแบบวัดรายงานตนเองเช่นเดียวกับแบบที่หนึ่ง ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ วัดทางด้านแรงขับมุ่งสัมฤทธิ์ การมีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว และการรับรู้ที่มีความกดดันในการทำงาน

แบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของ เจนกินส์ (Jenkins Activity Survey : JAS) เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ บุคคลที่ได้คะแนนจากแบบวัดนี้สูงเป็นบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ โดยกลุ่มบุคคลนี้รายงานว่า มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ทำงานด้วยความรีบเร่ง ไม่ลดละต่อความอ่อนล้าหรือการทำงานที่ประสบความสำเร็จล้มเหลว นอกจากนี้ยังรายงานว่าตนเองทำงานหนัก และมีความต้องการผลสัมฤทธิ์มากกว่า โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ รายงานว่า มีความต้องการความก้าวหน้าในอาชีพ มีความตั้งใจเพิ่มสถานภาพอาชีพให้สูงขึ้น รับรู้ว่าได้รับแรงเสริมจากการทำงานสูงกว่าอีกครั้งทั้งยังระดับการศึกษาสูงกว่า

นอกจากนี้ สตรูป และคนอื่น ๆ (Strube and others. 1987) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสำรวจกิจกรรมของเจนกินส์ว่า เป็นแบบวัดบุคลิกภาพแบบ เอ โดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองว่า

มีการแสดงออกอย่างไรและได้ศึกษาพบว่า คนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความเชื่อถือในความสำเร็จของงานมากกว่าความล้มเหลว มีแรงขับในการแข่งขันสูง มุ่งสัมฤทธิ์ และมีความรู้สึกใช้เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่า บุคลิกภาพเป็นการแสดงออกทั้งด้านการกระทำและความคิด ซึ่งเป็นผลมาจากพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับจึงกลายเป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล

2.1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านครอบครัว

2.1.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของผู้ปกครอง

คอบบอนส์ (Dobbins. 1969 : 2958-A) กล่าวว่า อาชีพของบิดามารดามีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน

ไทรแอนดิส (Triandis. 1971 : 2-3) กล่าวว่า ความคุ้นเคยกับวิชาชีพอาจมีส่วนต่อทัศนคติได้ เพราะทัศนคติมีความรู้เป็นองค์ประกอบอยู่ด้วย และในทางตรงกันข้ามความไม่รู้จักคุ้นเคยกับอาชีพอาจมีผลทำให้ทัศนคติทางบวกต่อวิชาชีพต่ำลง

เอกพจน์ สมุทธานนท์ (2537 : 5/1) ครอบครัวเป็นสถาบันสังคมอันดับแรก และสำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลในการสร้างทัศนคติและค่านิยมให้แก่เด็ก ทั้งนี้เพราะครอบครัวเป็นหน่วยแรกที่อบรมสั่งสอนพฤติกรรมสังคมให้แก่เด็กตั้งแต่เกิด ถึงแม้จะเติบโตขึ้นก็ยังได้รับการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นประจำ

วัลนิภา พัดเปีย (2539 : 29) กล่าวว่า พฤติกรรมและการเรียนรู้ส่วนมากที่บุคคลกระทำอยู่เป็นพฤติกรรมที่บุคคลเรียนรู้มาจากการสังเกตพฤติกรรมที่ดีและไม่ดี เมื่อพิจารณาจากบรรทัดฐานของสังคมซึ่งแหล่งการเรียนรู้ของบุคคลส่วนใหญ่ คือ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สถาบันการศึกษา ชุมชน และสื่อมวลชนต่าง ๆ ในครอบครัวไทย บิดามารดาเป็นแบบอย่างที่มีอิทธิพลสูงซึ่งจะเป็นแบบให้บุตรมีพฤติกรรมตามโดยไม่ต้องลองผิดลองถูก ถ้าบุตรเห็นว่าพฤติกรรมของบิดามารดาให้ผลในทางบวก ก็มีแนวโน้มว่าบุตรจะมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้นและอยากกระทำตาม

โดยสรุป อาชีพของผู้ปกครองเป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจและมีอิทธิพลสูงในการโน้มน้าวให้บุตรมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพหรืออยากทำพฤติกรรมนั้น ๆ โดยเฉพาะในสังคมไทยครอบครัวบิดามารดาจะเป็นแบบอย่างให้แก่บุตร และมีอำนาจต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ

2.1.2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง

คอดซ์ และ ลีเกอร์ (Cox and Leager. 1961 : 639-648) ได้อธิบายเรื่องของความรักที่พ่อแม่

มีบุตรไว้ว่า มีลักษณะพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. การให้ความสำคัญกับบุตรเป็นอันดับแรก ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู โดยการให้สิ่งที่บุตรต้องการจริง ๆ พอ ๆ กับการให้โดยที่พ่อแม่คิดว่าบุตรต้องการ และพ่อแม่หวังว่าบุตรอาจมีความต้องการ

2. การให้ตรงตามพัฒนาการ ได้แก่ พ่อแม่ตั้งความมุ่งหมายการเรียกร้องไว้เหมาะสมกับความสามารถทางอารมณ์ สังคม ร่างกาย และทักษะของบุตรที่พึงมีได้ตามขั้นตอนของการพัฒนาการ

3. การยอมรับและยกย่องบุตร ได้แก่ การแสดงออกโดยพ่อแม่แสดงความรักแก่บุตร และยอมรับบุตรแต่ละคนตามความสามารถ และขีดจำกัดของสมอง อารมณ์และร่างกาย

โกลด์เนอร์ และโกลด์เดอร์ (Gouldner and Goulder, 1963 : 52) พบว่า ผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กจะอธิบายลักษณะของเด็กหลาย ๆ ลักษณะตามที่รับเอาเอกลักษณ์ของสังคมไว้ และคาดหวังว่าเด็กจะประพฤติตัวให้เป็นไปตามลักษณะที่กำหนดให้และจะประมาณค่าเด็กตามลักษณะที่กำหนดให้ด้วยบุคคลเหล่านี้จะสอนเด็กให้รู้จักตัดสินตนเองตามค่านิยม เช่น ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความสะอาดและความสำเร็จในการเรียนสิ่งเหล่านี้ต่อมาจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมบุคคล

กุหลาบ รัตนจักรธรรม และคนอื่น ๆ (2540 : 13-15) ได้สรุปแนวคิดของสัมพันธภาพในครอบครัวไว้ว่า ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีจะต้องมีพฤติกรรมที่แสดงความรักและความผูกพันกันในลักษณะต่อไปนี้

1. ต้องเอาใจใส่ดูแลและเชื้ออาหารต่อกัน หมายถึง การดูแลสุขภาพของกันและกัน อาหารการกิน การเล่าเรียนของบุตร ความทุกข์และความสุขที่ต้องการระบาย เป็นต้น

2. ต้องรู้จักคนที่เรารัก สำหรับบุตร บิดา มารดา ก็ต้องเข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับบุตร อุปนิสัยบุตร จุดเด่นจุดด้อยเป็นอย่างไร

3. ต้องเคารพซึ่งกันและกัน หมายถึง การเคารพที่มาจากใจซึ่งมีพฤติกรรมการแสดงออกหลายอย่าง เช่น การฟังกัน การเกรงใจกัน การเคารพในความคิดเห็นที่ต่างต่างกัน เป็นต้น

4. ต้องมีความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับความผิดหรือความชอบ

5. ต้องมีความไว้วางใจกัน ควรมีต่อทั้งทางกายและทางใจ

6. ต้องให้อภัยกันและกัน อาจเป็นคำพูดหรือท่าทางที่ให้การสนับสนุน

7. ต้องให้อภัยกันและกัน ถ้ามีความรักอยู่ก็อภัยกันยกโทษให้กัน

8. ต้องรู้จักสื่อสารในครอบครัว ควรใช้ปิยะวาจา ระหว่างบิดามารดากับบุตร

9. ต้องใช้เวลาด้วยกันอย่างมีคุณค่าและคุณภาพ มีกิจกรรมร่วมกัน ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่มี

10. ต้องมีการปรับตัวตามภาวะหน้าที่เปลี่ยนแปลงของบุคคลในครอบครัว

11. ต้องรู้จักภาระหน้าที่ในครอบครัวและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การอยู่ด้วยกันทุกคนต้องมีบทบาทหน้าที่ที่ทั้งต่อตนเองและต่อสมาชิกในครอบครัว

12. มีความใกล้ชิดทางสัมผัส การสัมผัสเช่นการโอบกอดกันบ้างเป็นการแสดงความรักความอบอุ่นตามธรรมชาติของคน

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สรุปว่าสัมพันธภาพที่มีต่อกันแสดงออกในรูปแบบความรัก ความเข้าใจ ทั้งด้วยวาจาและพฤติกรรม มีอิทธิพลต่อความสามารถ ความคิดและการกระทำของนักศึกษาต่อการประกอบอาชีพในอนาคต

2.1.2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง

ความคาดหวังของผู้ปกครองที่นักศึกษารับรู้ มีบทบาทต่อการปลูกฝังและการอบรมเลี้ยงดูโดยจะมีผลทำให้นักศึกษาเกิดความพยายามที่จะทำให้ประสบความสำเร็จตามที่คุณพ่อคุณแม่คาดหวัง

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2525 : 70-71) กล่าวว่า นับแต่วัยแรกเริ่มของชีวิตจวบจนเข้าสู่เด็กเล็ก วัยรุ่น และวัยหนุ่มสาว บิดามารดาย่อมมีบทบาทและอิทธิพลไม่น้อยที่จะกำหนดแนวทางชีวิตกับบุตร – ธิดา ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยปกติบิดามารดาทุกคนย่อมปรารถนาที่จะเห็นบุตรธิดาของตนประสบความสำเร็จ ก้าวหน้าในชีวิตอนาคต แต่อย่างไรก็ตามวิธีการของบิดามารดาแต่ละคู่ก็จะแตกต่างกัน บิดามารดาเป็นพรหมของบุตรย่อมตระหนักว่าบุตรธิดาไม่ใช่เครื่องปั้นดินเผาที่จะปั้นได้ตามใจผู้ปั้น ตลอดเวลา แต่บุตรธิดาคือบุคคลที่มีบุคลิกภาพทัศนคติและความถนัดของตนเอง บิดามารดาจึงควรอยู่ในฐานะผู้ป้อนข้อมูลและแนะแนวทางดำเนินชีวิตแก่บุตรธิดา ไม่ใช่ผู้บังคับการชีวิต การตัดสินใจเลือกวิถีชีวิต ยิ่งเมื่อบุตรธิดาเติบโตมากขึ้น จึงควรเป็นเรื่องที่บุตรธิดาจะต้องตัดสินใจโดยบิดามารดาเสมือนที่ปรึกษา ในบางครั้งบุตรธิดาไม่ใช่คิดเช่นที่กล่าว ตรงกันข้ามบิดามารดาบางรายปราศจากความเข้าใจบุตรธิดา มักใช้วิธีการกำหนดและบีบบังคับให้บุตรธิดาเลือกวิถีชีวิต และวิชาชีพที่ตนมุ่งหวัง ทำให้เด็กเกิดความกดดัน อาจเกิดความคับข้องใจ และความขัดแย้งภายในจิตใจอย่างรุนแรง ทำให้มีผลกระทบกระเทือนต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ และทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเองรวมทั้งขาดกำลังใจในการที่จะตัดสินใจแก้ไขปัญหาชีวิตในอนาคต

นราธร ศรีประสิทธิ์ (2529 : 24) กล่าวว่า ความต้องการหรือความมุ่งหวังในชีวิตทั้งของตัววัยรุ่น และที่บิดามารดามีต่อตัวเขา อาจจะนำมาซึ่งความเครียดทางจิตใจให้เกิดขึ้นกับตัวเขาเองได้ เพราะถ้าความต้องการหรือมุ่งหวังนั้นมีความขัดแย้งกันระหว่างของตนเองกับบิดามารดา จะทำให้เขาเกิดความยุ่งยากสับสนมากขึ้น จนอาจเป็นความขัดแย้งทางอารมณ์อย่างรุนแรง ประกอบกับโดยสภาพธรรมชาติของความต้องการของบุคคลนั้น เมื่อเกิดสภาวะความต้องการขึ้น ความเคร่งเครียด ความกดดันก็จะมีอยู่แล้ว ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้น ๆ จำเป็นต้องหาทางเพื่อจะตอบสนองต่อร่างกายและจิตใจ และในปัจจุบันวัยรุ่นจำเป็นต้องมีการแข่งขันในด้านต่าง ๆ มากมาย การก้าวเข้าสู่ฐานะของความเป็นผู้ใหญ่ ทำให้เกิด

การพึ่งพาตนเอง การตอบสนองความมุ่งหวังในชีวิตจะต้องมีมากขึ้น ดังนั้นความคาดหวังของบิดามารดา จึงเป็นสถานการณ์หนึ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความเครียดที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นในปัจจุบัน

สุพัตรา สุภาพ (2538 : 37-39) กล่าวว่า ในเด็กวัยรุ่นนี่เป็นที่มีความต้องการที่จะมีความเป็นอิสระและความต้องการนี้จะรุนแรงมากในวันนี้ เพราะเป็นวัยที่อยู่ระหว่างเด็กกับวัยรุ่นผู้ใหญ่ จึงอยากจะแสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง ฉะนั้นจึงไม่ชอบให้ผู้ใหญ่มารบกวนก้าวก่ายในชีวิตของตน และประกอบกับเด็กวัยนี้มีการพัฒนาความคิดที่เป็นอุดมคติส่วนตัวเป็นอย่างมาก มีการกำหนดแนวทางความต้องการในอนาคตและความสำเร็จของตนเองไว้แล้วเป็นวัยที่อยากรับผิดชอบอยากพึ่งตนเอง ผันถึงจุดหมายในอนาคต เช่น อยากเป็นโน่น อยากเป็นนี่ การที่บิดาเข้ามากำหนดความต้องการและแนวทางชีวิตของตัวเอง จึงเป็นการบีบบังคับตัวเอง ซึ่งขัดกับความต้องการและพัฒนากายทางบุคลิกภาพ ความตึงเครียดทางอารมณ์ย่อมเกิดขึ้นได้ และโดยสภาพทั่วไปบุคคลเมื่อเกิดสภาพความต้องการ (Need) เกิดขึ้นจะเป็นผลสะท้อนให้เกิดพฤติกรรมซึ่งเรียกว่า ความตึงเครียด (Tension) และเมื่อความต้องการของบุคคลไม่ได้รับการตอบสนองระหว่างที่อยู่ในสภาพที่อดกลั้น ระบบต่าง ๆ ของร่างกายก็จะได้รับความกระทบกระเทือน เนื่องจากความไม่สมดุล ฉะนั้นแสดงว่าบุคคลนั้นจะเกิดความเครียดขึ้น

จากเอกสารดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าความคาดหวังของบิดา หรือผู้ปกครอง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตบุตรธิดา ถ้าผู้ปกครองให้ความรัก ความเข้าใจกับบุตร-ธิดา ก็จะมีส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้พวกเขาประสบความสำเร็จ มีความเคร่งเครียด หรือกดดันในชีวิตน้อยลง แต่ถ้าหากบิดามารดาหรือผู้ปกครองเข้ามาบีบบังคับจิตใจของบุตรหลาน เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่ตนต้องการ ก็จะมีผลเสียแก่บุตรเป็นอย่างมาก

2.1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม

2.1.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน

ลอว์เรนซ์ (Lawrens. 1976 : 418) กล่าวว่า บรรยากาศในการเรียนการสอนนั้นเป็นสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ถ้าผู้เรียนมีสภาพจิตใจ อารมณ์แจ่มใส รู้สึกตื่นตัว กระฉับกระเฉง ก็จะมีคามสนใจในการเรียน และยอมช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น

วิธฮอลล์ (Withall. 1979 : 347) กล่าวว่า การเรียนรู้ของนักเรียนจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบรรยากาศในการเรียนรู้นั้นมีความหมายต่อตัวผู้เรียน กล่าวคือ นักเรียนเห็นว่าประสบการณ์นั้นตรงกับความต้องการและเหมาะสมกับบุคลิกลักษณะของเขา และไม่ใช่บรรยากาศที่ขู่เข็ญ กล่าวคือ นักเรียนไม่รู้สึกว่าสถานการณ์นั้น ๆ มีความน่ากลัว หากแต่รู้สึกว่าได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีแต่ความจริงใจต่อกัน

พรรณิ ชูทัย เจนจิต (2522 : 190) ได้สรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบที่จะช่วยพัฒนานักเรียน คือ การคำนึงถึงการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ซึ่งควรมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) โดยครูผู้สอนกระตุ้นให้กำลังใจให้เด็กเชื่อในความสามารถของตนที่จะทำงานนั้นๆ แม้ว่าจะเป็นงานที่ค่อนข้างยาก
2. บรรยากาศที่อิสระ (Freedom) เป็นบรรยากาศที่เด็กมีโอกาสที่จะเลือกในสิ่งที่มีความหมายและคุณค่า ซึ่งรวมถึงโอกาสที่จะทำผิดพลาดด้วย บรรยากาศนี้จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ จะทำให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเองที่จะศึกษาค้นคว้า ไม่เกิดความตึงเครียด
3. บรรยากาศซึ่งมีการยอมรับนับถือ (Respect) การที่ครูเห็นคุณค่าในตัวเด็กเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนามโนคติเกี่ยวกับตนเอง จะมีผลต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของเด็กและยังทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีคุณค่า และยอมรับนับถือในตนเองด้วย
4. บรรยากาศที่มีความอบอุ่น (Warmth) การที่ครูมีความเข้าใจเป็นมิตร ยอมรับตลอดจนให้ความช่วยเหลือ จะทำให้เด็กเกิดความอบอุ่นสบายใจ อยากเข้าไปติดต่อด้วย
5. บรรยากาศแห่งการควบคุม (Control) เป็นความจำเป็นที่ครูจะต้องฝึกให้เด็กมีวินัยแต่ มิได้อยู่ภายใต้การควบคุมลงโทษ แต่ครูต้องมีความสุข มีความหนักแน่น และไม่ให้สิทธิพิเศษกับเด็กบางคน
6. บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) เป็นสิ่งที่ครูควรจะทำให้เกิดขึ้นในชั้นเรียน คนเราจะเรียนรู้ว่าตนเองมีความสามารถนั้นมิใช่จากความล้มเหลว แต่จากความสำเร็จ

สุพิชญา ธีระกุล และคนอื่น ๆ (2524 : 182-187) ได้เสนอแนวทางการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนไว้หลายประการ สรุปได้ดังนี้

1. สภาพโรงเรียนและห้องเรียน โรงเรียนจัดอาคารสถานที่ถูกหลักวิชา เช่น การวางแผนแนวอาคารถูกทิศทาง ได้รับแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้ดี ไม่ร้อนอบอ้าวจนเกินไป ไม่มีเสียงดังรบกวน ภายในตกแต่งด้วยสิ่งที่สวยงาม เป็นระเบียบ เพื่อช่วยให้บรรยากาศร่มรื่น น่าเรียน สภาพห้องเรียนควรยืดหยุ่นได้ตลอดเวลา บริเวณควรสะอาดสวยงาม โต๊ะเก้าอี้มีเพียงพอกับจำนวนนักเรียน และขนาดต้องเหมาะสมกับผู้เรียน เพราะสิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นที่จะสร้างเสริมการเรียนการสอนให้ได้ผลดี
2. หลักสูตร คือ แนวทางที่โรงเรียนจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้หลักสูตรที่ดีจะต้องจัดให้ตรงกับความมุ่งหมายของการศึกษา และตรงกับความต้องการของเด็กแต่ละวัย
3. แบบเรียน และบทเรียนเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และถือว่าเป็นอุปกรณ์การศึกษาที่โรงเรียนจะขาดเสียมิได้อีกทั้งสิ่งหนึ่งที่ครูสามารถจัดให้นักเรียนก็คือ การจัดบทเรียน ซึ่งครูควรพิจารณาเลือกสรรแต่เฉพาะที่เห็นว่าจะประโยชน์ต่อนักเรียน ซึ่งเหมาะสมกับวัย ความรู้ ความสนใจ ความต้องการของเด็ก และท้องถิ่น

4. อุปกรณ์การศึกษา เป็นเครื่องช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและง่ายขึ้น การจัดใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนให้ได้ผลดีนั้น ขึ้นอยู่กับทักษะและความสนใจของครูว่าจะใช้อุปกรณ์นั้น ๆ ได้เหมาะสมกับเนื้อหา เวลา และใช้ได้ถูกต้องเพียงใด

5. กิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนการสอน คือ พฤติกรรมที่แสดงออกแล้วทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจะดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ทำนั้นตรงกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่กิจกรรมที่ดีควรเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนกระทำแล้วเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งมีกิจกรรมมากมายหลายอย่าง ที่ครูสามารถจัดให้เด็กได้ เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับการพูด การเขียน กิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงและกิจกรรมเกี่ยวกับการสร้าง และการประดิษฐ์ เป็นต้น

6. เวลาและโอกาส การเรียนจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับเวลาเช่นเดียวกันครูต้องจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับวิชาหรือเนื้อหาที่จะสอน เวลาควรมีการยืดหยุ่นไปตามเนื้อหาสาขาวิชาไม่ควรมีเกณฑ์ตายตัว

7. สถานที่ที่ใช้ในการเรียนนั้น อาจไม่ได้หมายถึง ห้องเรียนเพียงอย่างเดียว บางครั้งอาจเป็นสนามโรงเรียน หรือสถานที่ไปทัศนศึกษาด้วย สถานที่จึงมีส่วนช่วยสร้างความรู้สึกรักและบรรยากาศของการศึกษาเล่าเรียน การเปลี่ยนแปลงบรรยากาศในการเรียน ช่วยให้ ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย ช่วยให้สังคมของเด็กดีขึ้น อย่างไรก็ตาม สถานที่ที่จะให้เรียนต้องไม่มีเสียงรบกวนจนไม่สามารถใช้สมาธิได้ และจะต้องไม่วิเวกว่างจนรู้สึกกลับน่ากลัว ไม่เสียงภัยหรือใกล้สิ่งที่เป็นอันตรายหรือสกปรก และสถานที่นั้นจะต้องเป็นประโยชน์ต่อการสอน โดยตรง

8. ผู้เรียนการเรียนการสอนจะเกิดขึ้นได้ และเป็นผลดีก็ต่อเมื่อ ผู้เรียนมีความพร้อมมีความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้ และรับรู้ ครูจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียน หรือเมื่อผู้เรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนก็ควรให้โอกาสแก่ผู้เรียนทันทีที่ครูผู้สอนจะต้องหมั่นสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน หากแสดงความรู้สึกว่ามีความวิตกกังวล มีความคับข้องใจ ครูจะต้องช่วยลดความรู้สึก นั้น ๆ เสียก่อน และพยายามสร้างบรรยากาศที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่

9. ผู้สอนและวิธีสอน ครูถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่ง ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลดี นักการศึกษาต่างประเทศและการวิจัยการศึกษาได้ระบุไว้แน่ชัดว่า ยังไม่มีอุปกรณ์การสอนใด ๆ ในโลกนี้ที่จะให้แทนครูที่มีความสามารถทางการสอนได้

รอเจอร์ (Rogers, 1969 : 157-164) มีความเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศในชั้นเรียนที่ว่าควรคำนึงถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ความคิดกับความรู้สึก ทำที่ที่มีต่อกัน ตลอดจนเจตคติ ค่านิยม ความเชื่อ ควรได้รับความสนใจ และให้ความสำคัญไม่น้อยไปกว่าเน้นทางวิชาการ และสติปัญญา เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศไม่ตึงเครียด เป็นการเสริมความอบอุ่นมั่นใจ และเชื่อถือกันระหว่างครู และนักเรียน จึงย่อมจะเอื้ออำนวยการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และ

คุณภาพจิตของนักเรียนได้มาก ดังนั้นบรรยากาศในชั้นเรียนที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน

ประดินันท์ อุปรมัย (2527 : 33) ได้กล่าวถึง ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนดังนี้ คือ ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนอาจเกิดขึ้นได้ทั้งระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน ถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี หมายถึงทั้งครูและนักเรียนต่างก็มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน โดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสซักถาม ตอบคำถาม และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนให้มาก บรรยากาศใน ชั้นเรียนก็จะมีแต่ความน่าสนใจ น่าสนุก อยากรู้ อยากเห็น และกระตือรือร้น นอกจากนี้ ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเอง ก็มีส่วนช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียนด้วยเช่นกัน

จากเอกสารสรุปได้ว่า บรรยากาศในชั้นเรียนควรมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และเสริมสร้างพัฒนาความขยันซึ่งจะต้องเป็นห้องเรียนที่มีบรรยากาศอบอุ่นเป็นกันเอง มีสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาด้วยกันเอง นักศึกษาทุกคนนับถือกฎเกณฑ์และระเบียบของห้องเรียน และเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงออกในการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ ดังนั้น ทั้งนักศึกษาและอาจารย์ จึงมีหน้าที่สร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียนร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และลดความวิตกกังวลให้น้อยลง ซึ่งจะมีส่วนทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านส่วนตัว

2.2.1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชั้นปี

สปริค (วัลนิภา พัดเปีย.2539 : 83 ; อ้างอิงจาก Sprik. 1989) ได้ศึกษาจุดมุ่งหมายและทัศนคติต่อวิชาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัยมิชิแกน โดยวิธีการติดตามผลในระยะยาว พบว่า จุดมุ่งหมายและทัศนคติต่ออาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมากจากช่วงที่เข้าเรียนจนถึงเรียนจบ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็คล้ายคลึงกับที่ตั้งใจไว้เดิม หากแต่ต้องการศึกษาเพิ่มเติมในระดับสูงขึ้น

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2 : 2530) ได้เสนอผลการวิจัย สภาพนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับสภาพนักศึกษาในปัจจุบันของประเทศไทยโดยจำแนกตามชั้นปี ดังนี้

1. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 รู้สึกตื่นเต้น สนใจต่อทุก ๆ สิ่งที่อยู่รอบด้านไม่ว่าจะเป็นกิจกรรม การเรียน หรือกิจกรรมสังคมในมหาวิทยาลัย มีความตั้งใจในการศึกษา และอยากปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งจะสนิทสนมและเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์

2. นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ไม่ค่อยพอใจครู อาจารย์เริ่มมีความคิดเห็นขัดแย้ง และเป็นปฏิปักษ์ต่อมหาวิทยาลัย มีความรู้สึกว่าเป็นผู้ใหญ่ขึ้น

3. นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มักสงบเงียบ ชอบอยู่กลุ่มเพื่อนๆ มีความเจียมเนื้อเจียมตัวต่อสังคมมหาวิทยาลัย และต่อการเรียน อาจมีความคิดที่จะเริ่มมีเพื่อนต่างเพศที่สนิทสนมพอที่จะเป็นคู่รักต่อไปได้

4. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ไม่ค่อยยุ่งกับมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่มักจะเริ่มสนใจเกี่ยวกับการหางาน การศึกษาต่อ และความก้าวหน้าในอนาคต

วัลนิภา พัดเปีย (2539 : 28) กล่าวว่า นิสิตที่เข้าเรียนก่อน-หลังย่อมมีประสบการณ์แตกต่างกันออกไป วุฒินิภาวະที่มีเพิ่มขึ้นตามชั้นปีอาจมีส่วนทำให้ทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปด้วย

2.2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

งานวิจัยในต่างประเทศ

บลูเมนทอลล์ (ชมพูนุท พงษ์ศิริ. 2538 : 28; อ้างอิงจาก Blumenthal. 1978) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพแบบ เอ และแบบ บี ของนักเรียนชายและหญิง ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะเป็นบุคลิกภาพที่มีความเครียดสูงกว่าเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ บี

เคลลี และเฮาส์ตัน (วรารณณ์ แดงเจริญ.2544 : 43 ; อ้างอิงจาก Kelly and Houston. 1985 : 1067) ได้ศึกษานักบุคลิกภาพแบบเอ และแบบ บี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงทำงานนอกบ้าน ผลการวิจัยพบว่า หญิงทำงานนอกบ้านที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีระดับการศึกษาและระดับสถานภาพทางอาชีพสูงกว่าผู้ที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ บี และยังพบอีกว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความตึงเครียด สับสน และวิตกกังวลในการทำงานมากกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบบี

สตรูบ และโบลันด์ (อัจฉรา วงศ์พัฒนามงคล. 2533 : 19-20 ; อ้างอิงจาก Strube and Boland. 1986) ได้ทำการทดลองเพื่อรับรู้สาเหตุของการกระทำ และความเพียรในการทำงานของบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ และแบบ บี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความเชื่อถือในความสำเร็จในการทำงานมากกว่าล้มเหลว ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความยากของงานกับความเพียรในการทำงานนั้น พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางลบ กล่าวคือ ถ้างานมีความยากมากขึ้น บุคคลจะมีความเพียรในการทำงานลดลง แต่จะมีความเพียรในการทำงานที่มีความยากปานกลาง แต่บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ บี นั้น ความเชื่อถือในความสำเร็จและความล้มเหลวไม่ต่างกัน และความยากของงานและความเพียรพยายาม มีความสัมพันธ์กันทางบวก

ไควร์เวอร์ และไวน์เนอร์ (วรารณณ์ แดงเจริญ.2544 : 44 ; อ้างอิงจาก Kleiwer and Weidner. 1978) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และความปรารถนาความสำเร็จ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กหญิงจำนวน 41 คน เป็นเด็กชายจำนวน 32 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น

เด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ และแบบ บี ผลการวิจัยพบว่า เด็กทั้ง 2 กลุ่มตั้งเป้าหมายความสำเร็จแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทางด้านพฤติกรรมพบว่า เด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มักจะทำงานสำเร็จมากกว่า และมีความเพียรพยายามเพื่อให้ประสบผลสำเร็จมากกว่าบุคลิกภาพแบบ บี

งานวิจัยในประเทศ

อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 : 126-127) ได้ศึกษาตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมศึกษาต่อจำนวน 120 คน และไม่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจำนวน 120 คน ตัวแปรที่ศึกษาคือ จิตลักษณะพื้นฐานของบุคคลและสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ โดยศึกษาจากบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจะมีบุคลิกภาพแบบ เอ มากกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ บี โดยเฉพาะในกลุ่มคนโสด ส่วนกลุ่มคนที่มีความรอบคอบและมีบุคลิกภาพแบบ เอ จะมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาต่อมากกว่าคนที่บุคลิกภาพแบบ บี

ชมพูนุท พงษ์ศิริ (2535 : 73-74) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล ผลการศึกษพบว่า นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยสูงกว่าแบบ บี

ศิริลักษณ์ ดันชัยสวัสดิ์ (2535 : 62-63) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเครียดของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า พยาบาลส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบ บี มีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง และพยาบาลที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีความเครียดต่างกัน โดยพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความเครียดสูงกว่าพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบ บี ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุและประสบการณ์การทำงานมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียด ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นในการปฏิบัติงานและด้านโครงสร้างและบรรยากาศองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียด บุคลิกภาพและกลยุทธ์การเผชิญปัญหาไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียด

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : 103-107) ได้ศึกษาวิธีเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่า นักเรียนนายร้อยที่มีบุคลิกภาพต่างกันจะใช้วิธีเผชิญปัญหาแตกต่างกัน

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าบุคลิกภาพเป็นลักษณะเฉพาะที่รวมอยู่ในตัวบุคคลที่สะท้อนความรู้สึนึกคิดและพฤติกรรมการแสดงออกเพื่อตอบสนองสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผู้วิจัยจึงคาดว่า บุคลิกภาพแบบ เอ และ บี น่าจะเกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา คณะครุศาสตร์

2.2.1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเลือกเรียน

1. ด้านความถนัด

เฉลิมชัย มังกรานนท์ (2534 : 52) พบว่าปัจจัยจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษาอยู่ในระดับมาก คือ ด้านความรัก ความถนัดและความสนใจ ซึ่งตัวแปรที่ปัจจัยจูงใจให้เข้ามาเรียนได้แก่ เคยทำคะแนนวิชาพลศึกษาได้ดีมาก่อนชอบเรียนวิชาพลศึกษา มีความถนัดทางด้านกีฬาจากสถาบันเดิม และรักและสนใจวิชาพลศึกษามากที่สุด

สุวรรณา จงประเสริฐพร (2540 : 77) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผล ต่อการเลือกอาชีพของนิสิตนักศึกษาอยู่ในระดับมาก คือ ความสนใจในอาชีพ

พรสวรรค์ เพชรรัตน์ (2542 : 70) ศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อโปรแกรมวิชาเกษตรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันราชภัฏภาคใต้ พบว่า แรงจูงใจด้านความถนัด ความสนใจ และเหตุผลส่วนตัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาต้องการมาเรียนเพื่อให้ได้รับปริญญา และวิชาเกษตรเป็นวิชาที่เรียนง่าย

สุพรรณิ เสาวดี (2543 : 93) ศึกษามูลเหตุจูงใจในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาบัญชีของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเพชรบุรี พบว่า นักเรียนมีมูลเหตุจูงใจในการเลือกเรียนด้านความถนัดและความสนใจอยู่ในระดับมาก เพราะนักเรียนได้ศึกษาวิชาพื้นฐานของแต่ละกลุ่มวิชาในระดับชั้นปีที่ 1 ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงซึ่งสาขาวิชาบัญชีเป็นลักษณะการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการจำลองสถานการณ์เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ นักเรียนจึงมีความถนัดและสนใจที่จะศึกษากลุ่มวิชาบัญชีต่อไป

สันติพงษ์ เจริญศรี (2543 : 89) ศึกษามูลเหตุจูงใจในการเลือกเรียนวิชาพื้นฐานอาชีพอุตสาหกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ผลการวิจัยพบว่า ความถนัดเป็นมูลเหตุจูงใจในการเลือกเรียนวิชาพื้นฐานอาชีพอุตสาหกรรมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมีความชอบและมีความถนัดในการฝึกการทำงานหลาย ๆ ด้านที่เหมาะสมกับสติปัญญาของตนเองเพื่อนำไปประกอบอาชีพและมีความสามารถเกี่ยวกับงานช่างพื้นฐาน

จากงานวิจัยที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความถนัด ความสนใจ หรือการมีเจตคติต่อวิชาชีพครูในแนวทางที่ดีมีแนวโน้มเป็นผลทำให้นักศึกษามีความสนใจ เต็มใจในการเลือกประกอบวิชาชีพครูและจะนำไปสู่ความสำเร็จในการสอนเป็นอย่างดี

2. ด้านเกียรติยศชื่อเสียงและความมั่นคงก้าวหน้าในวิชาชีพ

พรเทพ ลีทองอิน (2533 : 62) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษา ปัจจัยในด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพมีตัวแปรย่อยที่นักศึกษาเลือกมากที่สุดคือ ความรู้ทางสาขาพลศึกษา ช่วยให้หางานได้หลายทางเห็นว่ามีช่องทางเรียนต่อได้สูงขึ้นหลายสถาบัน เห็นว่ามีทางหารายได้พิเศษ เห็นว่าเป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติและเห็นว่าเป็นอาชีพที่มีประโยชน์ต่อตัวเองในชีวิตประจำวัน

เฉลิมชัย มังกรานนท์ชัย (2534 : 51) ศึกษาปัจจัยในการเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษาระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ผลการวิจัยพบว่า ด้านความมีเกียรติยศชื่อเสียงเป็นปัจจัยจูงใจให้นิสิต นักศึกษา เข้ามาเรียนสาขาวิชาเอกพลศึกษาอยู่ในระดับมาก คือ เป็นอาชีพที่สุจริตได้รับการยกย่องจากสังคมว่าเหมาะสมกับผู้ที่มีฝีมือ และความสามารถพิเศษเฉพาะบุคคลเป็นอาชีพที่เข้าสังคมต่าง ๆ ได้ง่าย เป็นอาชีพที่อาจทำชื่อเสียงให้แก่วงศ์ตระกูล และเป็นอาชีพที่ได้รับการยกย่องนับถือ

ณัฐวุฒิ ธรรมกุลมงคล (2534 : 125-126) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบด้านแรงจูงใจในการเข้าเรียนของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนประเภทศึกษานอกระบบในเขต กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนมี แรงจูงใจในการเข้าเรียนด้านการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง เพื่อประกอบอาชีพหลัก วิชาที่เรียนกำลังเป็นที่ต้องการของตลาด เป็นอาชีพที่สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ และเพื่อประกอบอาชีพเป็นอิสระ

ขึ้นพริ้ง สุรนนท์ (2535 : 126) ศึกษามูลเหตุจูงใจของนักเรียนในการเลือกเรียนสาขาช่างอุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตร ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่ม ภาคกลางพบว่านักเรียนได้มูลเหตุจูงใจด้านความมีเกียรติยศชื่อเสียงอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีตัวแปรย่อยเรียงตามลำดับคือ เป็นอาชีพที่มีความจำเป็นต่อหน่วยงานทั้งปัจจุบัน และอนาคตเป็นอาชีพที่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ต้องการประกอบอาชีพที่อาศัยความรู้ และวิทยาการใหม่ ๆ และเป็นอาชีพที่กำลังเป็นที่นิยมของประชาชนทั่วไป

นวลฉวี วิศาลศิริกุล (2538 : 83) ศึกษาแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพ พบว่านักศึกษามีแรงจูงใจในการมาเรียนด้านการประกอบอาชีพเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพที่ทำ มีแรงจูงใจสูงสุด เพื่อเลื่อนตำแหน่งในหน้าที่การงานมีแรงจูงใจต่ำสุดส่วน

ชาญวิทย์ กลิ่นเลขา (2539 : 51) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียน เพราะว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาจากสายอาชีพจะสามารถหางานทำได้ง่าย มีรายได้ดีและต้องการประกอบอาชีพส่วนตัวเป็นอิสระ

วินัย สิงหนนท์ (2539 : 102-103) ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาช่างยนต์วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางพบว่า นักศึกษามุ่งหวังให้ตัวเองสูงสุดว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถมีโอกาสหางานและเข้าทำงานในสถานประกอบการได้มากกว่าเรียนสถาบันอื่น

พรสวรรค์ เพชรรัตน์ (2542 : 70) พบว่า แรงจูงใจในการศึกษาต่อโปรแกรมวิชาเกษตรศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันราชภัฏภาคใต้ ในด้านการประกอบอาชีพอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เป็นอาชีพที่สุจริต หางานทำได้ง่าย และสามารถนำความรู้ไปประกอบหารายได้ในขณะกำลังเรียน

สุพรรณิ เสาวดี (2543 : 94) ศึกษามูลเหตุจูงใจในการเลือกเรียนวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยพณิชยการ พบว่า นักเรียนมีมูลเหตุจูงใจด้านความก้าวหน้าในอาชีพอยู่ในระดับมาก เพราะนักเรียนมีความมุ่งหวังว่าในหลักสูตรการเรียนกลุ่มวิชาชีพที่มีรายวิชาค่อนข้างมากได้เรียนมากจึงมีโอกาที่จะสอบเข้าศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นเมื่อจบการศึกษาแล้วสามารถเลือกประกอบอาชีพได้อย่างกว้างขวางมากกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ

ทองปาน แวงโสธรณ์ (2541 : 66) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการเลือกเรียนสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจที่มีผลมากที่สุดต่อการเลือกเรียนสายสามัญ และการเลือกเรียนสายอาชีพ คือ ด้านเกียรติยศชื่อเสียง

อุเทน ปัญญา (ภัศรา จันโทมุข.2542 : 31 ;อ้างอิงจาก อุเทน ปัญญา.2520) ได้ศึกษาเรื่องการเลือกเข้าศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์และทัศนคติต่ออาชีพครูของนักเรียน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2520 ซึ่งเข้ารับปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ที่ทางคณะจัดขึ้นจำนวน 180 คน ผลการวิจัยพบว่าเหตุที่นักเรียนเลือกเรียนคณะศึกษาศาสตร์ตรงกันมากที่สุดคือเป็นอาชีพที่มั่นคง มีเกียรติยศชื่อเสียง รองลงมาคือ มีความถนัดและสนใจ ส่วนด้านทัศนคติต่ออาชีพครูนั้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโดยส่วนรวมไม่ว่าจำแนกตามเพศ หรือจำแนกตามสาขาวิชาเดิม ม.ศ. 5 ต่างก็มีทัศนคติต่ออาชีพครูพอ ๆ กัน

เปรมชัย สโรบล (2542 : 68) ได้ศึกษาเหตุจูงใจในการศึกษาต่อโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าของนักเรียนเตรียมทหาร พบว่า เหตุจูงใจ 6 ด้าน คือ ด้านเกียรติยศชื่อเสียง ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ ด้านลักษณะของสถาบัน ด้านความสนใจของตนเองและด้านการกระทำตามความต้องการของผู้อื่น เป็นเหตุจูงใจในระดับมาก นักเรียนเตรียมทหารที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา

รายได้ของครอบครัว หรือผู้ปกครองต่อเดือน และการได้รับความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าต่างกัน มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อโดยรวมไม่แตกต่างกัน

สรุปได้ว่า แรงจูงใจด้านเกียรติยศชื่อเสียงเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการเลือกเรียนหรือเลือกอาชีพของบุคคล เพราะบุคคลจะเลือกอาชีพที่ได้รับการยอมรับจากสังคม และต้องเป็นอาชีพที่สุจริต จุดมุ่งหมายในการเลือกเรียนของนักศึกษาแต่ละคนนั้นต้องการเลือกเรียนในวิชาชีพที่จบแล้วหางานทำได้ง่าย เป็นอาชีพที่มีความก้าวหน้ามั่นคง นำความรู้ไปประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ และมีความต้องการปริญญาบัตร

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านครอบครัว

2.2.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพผู้ปกครอง

วลินภา พัดเปีย (2539 : 85) ได้ศึกษา ทักษะต่อวิชาชีพครูของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองของนิสิต พบว่านิสิตที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกร ค้าขาย พนักงานสถานประกอบการเอกชน รับราชการและประกอบอาชีพอิสระอื่น ๆ มีทักษะที่ดีต่อวิชาชีพครูในระดับสูง ส่วนนิสิตที่ผู้ปกครองมีอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจมีทักษะที่ดีต่อวิชาชีพครูในระดับปานกลาง

สุมา ชัยลักษณะนันท (2542 : 161) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการเลือกอาชีพชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า ตัวแปรด้านอาชีพของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับค่านิยมในการเลือกอาชีพด้านความมีอิสระ ด้านความมีอำนาจ และการเป็นผู้นำ ด้านเกียรติยศชื่อเสียง และความก้าวหน้า ด้านสภาพแวดล้อมที่ดี และโดยรวมทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

2.2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง

งานวิจัยต่างประเทศ

แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1961 : 253) พบว่า มีความสัมพันธ์กันสูงระหว่างพ่อแม่ที่เข้มงวดกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำของลูก และจากการศึกษาในประเทศตุรกีเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง พบว่า ในช่วงวัยเด็กมักจะหลบหลีกผู้ปกครองที่เข้มงวด

แคลเดล และเลสเซอร์ (Kandel and Lesser, 1962 : 221-222) ศึกษาเรื่องการศึกษาของวัยรุ่นในสหรัฐอเมริกา พบว่า การตัดสินใจของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการศึกษาของบุตรมากกว่าสภาพเศรษฐกิจและกลุ่มเพื่อน

บิตเวลด์ (Bidweld. 1967 : 7) ได้ระบุว่า สังคมอเมริกันฐานะทางสังคมของครอบครัวมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการศึกษาของบุตร นอกจากนั้นยังมีผู้วิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวนักเรียน แล้วได้ผลสอดคล้องกัน

เมเยอร์แบงค์ (Marjoribank. 1972 : 103-109) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง สภาพแวดล้อม และระดับฐานะทางสังคม กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอายุ 11 ขวบ จำนวน 185 คน โดยใช้แบบทดสอบ Primary Mental Ability จากแบบสอบถามพบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองให้การส่งเสริมการเล่าเรียน จะมีคะแนนจากแบบทดสอบ Primary Mental Ability สูง ซึ่งคะแนนจากแบบทดสอบ Primary Mental Ability ยังมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงด้วย

งานวิจัยในประเทศ

อรพินท์ ชูชม (2522 : 92) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นความรู้เดิม สภาพแวดล้อมทางบ้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าสิ่งแวดล้อมทางบ้านมีบทบาทต่อความพร้อมในการเรียนของเด็ก เด็กจะพร้อมในการเรียนถ้าบ้านมีบรรยากาศที่ส่งเสริมให้น่าเรียน คือ ความเข้าใจต่อกันมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ไม่สร้างความหวาดหวั่นวิตกกังวลให้เกิดกับอารมณ์ของเด็ก

2.2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง

งานวิจัยในต่างประเทศ

แจนเซน (Janssen. 1983 : 2804-A) ศึกษาความปรารถนาและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษและอาชีพของบุตร กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมปลาย จำนวน 1,317 บาท พบว่าอาชีพของบิดามีความสำคัญต่อความปรารถนาและความคาดหวังในด้านการศึกษาและอาชีพของบุตรชาย ในขณะที่อาชีพของมารดามีความสำคัญต่อความปรารถนาและความคาดหวังในด้านการศึกษาและอาชีพของบุตรสาว

แอดเดอร์สัน (Anderson 1995 : 15-33) ศึกษาผลกระทบของบรรยากาศทางสังคมในห้องเรียนต่อการเรียนรายบุคคล พบว่า ความคาดหวังของบิดามารดามีอิทธิพลต่อการปลูกฝังและการอบรมเลี้ยงดูโดยจะทำให้ลูกเกิดความพยายามที่จะประสบความสำเร็จตามที่บิดามารดาคาดหวัง

งานวิจัยในประเทศ

จุมล หนิมพานิช (นลินี ธรรมอำนวยสุข. 2541 : 73 ; อ้างอิงจาก จุมล หนิมพานิช. 2517) ศึกษาเกี่ยวกับแผนการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ. 5 พบว่า บิดามีอาชีพพ่อค้า นักธุรกิจ มีความต้องการและมุ่งหวังให้บุตรของตนเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาร้อยละ 2.2 บิดาที่มีอาชีพ

อิสระและอื่น ๆ ต้องการให้บุตรเรียนระดับอุดมศึกษาร้อยละ 14.1 และบิดาที่เป็นลูกจ้างเอกชนมีร้อยละ 11.3 ที่ต้องการให้บุตรเรียนถึงระดับอุดมศึกษา และนอกจากนี้ยังพบว่า บิดาที่อาชีพลูกจ้างเอกชนและพ่อค้าต้องการให้บุตรมีอาชีพแพทย์ และบิดาที่มีอาชีพข้าราชการและทำงานอิสระมีความมุ่งหมายหวังให้บุตรตนมีอาชีพเป็นวิศวกร นักธุรกิจ ส่วนบิดามารดาที่มีอาชีพอิสระและข้าราชการต้องการให้บุตรมีอาชีพเป็นนักปกครอง แสดงให้เห็นว่าบิดามารดาและครอบครัวของเด็กที่มีความคาดหวังหรือความต้องการให้บุตรของตนเป็นอย่างที่ตนต้องการ ที่มองว่าอาชีพที่สังคมยกย่องและเป็นอาชีพที่มีรายได้ดีจึงอยากให้บุตรเป็นเช่นนั้น

2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม

2.2.3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน

งานวิจัยต่างประเทศ

เลวิน และคนอื่น ๆ (Lewin and others. 1939 : 271-279) ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศในชั้นเรียน พบว่า นักเรียนที่อยู่ในชั้นเรียนแบบอัตตาธิปไตยมีแนวโน้มเป็นเด็กก้าวร้าว หยาบกระด้างไม่มีความเห็นใจผู้อื่น ส่วนชั้นเรียนที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตยนั้น กลับจะส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสามัคคีปรองดองเป็นมิตรต่อกัน การเรียนร่าเริง มีบรรยากาศที่สบายใจ น่าเรียน เพราะครูรู้จักจัดความกดดัน เกรงกลัวได้ ๆ ออกไปจากชั้นได้

มัวร์ (Moor. 1957 : 2) วิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนชายและหญิง เกรด 10-12 ในบอสตัน พบปัญหาที่นักเรียนเผชิญเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ ความสัมพันธ์กับครู ความสำเร็จในการเรียน บริการของโรงเรียนและการศึกษาต่อในอนาคต

สมิธ (Smith. 1970 : 611) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศในโรงเรียนและห้องเรียน ปรากฏผลว่าโรงเรียนมีผลต่อการพัฒนาการสร้างสรรค์ของนักเรียนมากห้องเรียนที่นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นใหม่ ๆ แปลก ๆ ของตนเอง โดยเฉพาะได้เต็มที่ย่อมเป็นห้องเรียนที่สนับสนุน การคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

ราห์มัน (Rahman. 1965 : 405) ศึกษาเหตุผลของการสูญเสียค่าทางการศึกษาจากนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเมืองเดคคา (Decca) ระหว่างเกรด 7-11 ในขณะที่ยังเรียนไม่สำเร็จ พบว่าสาเหตุการสูญเสียค่าทางการศึกษามีหลายประการ เช่น ปัญหาการเงินในการซื้ออุปกรณ์การเรียน เศรษฐกิจภายในครอบครัวต่ำ การตกชั้น สุขภาพร่างกายไม่ดี และคมนาคมระหว่างการเดินทางกับโรงเรียนไม่สะดวก

บราวน์ (Brown. 1981 : 6-10) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาพยาบาลที่มีต่ออาจารย์ที่สอนและควบคุมทางด้านการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้แบบสอบถามกับนักศึกษา

พยาบาลจำนวน 82 คน อาจารย์ 42 คน จากโรงเรียนพยาบาลในมหาวิทยาลัยอีสต์คาร์โรไลนา (East Carolina University School of Nursing) พบว่านักศึกษาพยาบาลคิดว่าอาจารย์ที่สอนและควบคุมด้านการปฏิบัติควรมีคุณสมบัติดังนี้ คือ

1. สนใจผู้ป่วยและให้การพยาบาลต่อผู้ป่วย
2. ช่วยให้นักศึกษามีความมั่นใจในตนเองและสนใจนักศึกษา
3. สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษาได้ดี
4. สนับสนุนให้นักศึกษามีความรู้อิสระในการถามและขอความช่วยเหลือ
5. มีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียน

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี อาจารย์ควรมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนได้ดี ช่วยให้นักเรียนมีความมั่นใจในตนเอง สนับสนุนให้นักเรียนมีความรู้สึกริอิสระในการถามและขอความช่วยเหลือ และมีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียน

งานวิจัยในประเทศ

วาสนา พิทักษ์สาลี (2527 : 77-79) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของนักเรียนสภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสภาพแวดล้อมทางบ้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรด้านลักษณะของนักเรียน สภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสภาพแวดล้อมทางบ้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกกลุ่มวิชา ของนักเรียนจากโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีค่า .90 และ .93 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วลีวรรณ ศรีเดชะวิวัฒน์ (2536 : 78) ได้ศึกษาปัญหาของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวะกลุ่มภาคเหนือ พบว่า บรรยากาศในห้องเรียนเป็นปัญหาสำคัญที่สุดที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาการเรียน ได้แก่ ห้องเรียนร้อนอบอ้าว อาคารเรียน อาคารปฏิบัติการแต่ละหลังอยู่ใกล้กัน ทำให้เกิดเสียงรบกวนห้องเรียน และห้องปฏิบัติการแออัดไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา

บุญชม ศรีสะอาด (2524 : 179) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียน โดยใช้ผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นเกณฑ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 1,415 คน ครู 30 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 10 ปรากฏว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียน ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเดิม ความถนัด ความสนใจ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง เวลาที่ใช้ในการเรียน อาชีพของบิดามารดา คุณภาพของการสอน บรรยากาศในชั้นเรียน

งานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า บรรยาภาศในการเรียนการสอนประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา อาจารย์มีความเป็นกันเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาด้วยความตั้งใจ นักศึกษาจะลดความวิตกกังวลและตั้งใจเรียนด้วยความตั้งใจ นอกจากนี้วิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมในสถาบันมีอิทธิพลต่อบรรยาภาศการเรียนการสอนไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

3.1 ประวัติคณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เกิดขึ้นในนามของ โรงเรียนฝึกหัดครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ตั้งอยู่ที่ถนนเพชรบุรี ตำบลประจักษ์ อำเภอดุสิต ในเนื้อที่ 4 ไร่เศษ ซึ่งเป็นที่ดินส่วนพระองค์ของสมเด็จพระปิตุจฉาเจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์ กรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร โดยได้โปรดประทานสถานที่ให้กระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูหญิงขึ้น มีหลักฐานประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2475

เริ่มแรกได้เปิดสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรครูประถมสามัญ (ป.ป.) โดยย้ายนักเรียนฝึกหัดครูมาจาก โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ใช้เวลาเรียน 3 ปี ซึ่งได้เปิดสอนหลักสูตรนี้ในปี พ.ศ. 2475 -2479 และปี พ.ศ. 2485-2497 โดยที่ในช่วง พ.ศ. 2480-2484 กระทรวงศึกษาธิการได้ย้ายนักเรียน (ป.ป.) ไปเรียนที่โรงเรียนสวนสุนันทาลัย (วิทยาลัยครูสวนสุนันทา)

พ.ศ. 2489 เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) รับนักศึกษาฝึกหัดครูแบบสหศึกษา โดยให้นักศึกษาหญิงอยู่ประจำ ส่วนนักศึกษาชายเดินเรียน

พ.ศ. 2513 เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) เป็นรุ่นแรก โดยเปิดวิชาเอก ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา

และในปีนี้ได้จัดให้ครูที่ไม่มีวุฒิมาก่อน เป็นการส่งเสริมวิทยฐานะครู แต่ได้หยุดโครงการไปเมื่อปี พ.ศ. 2518

พ.ศ. 2514 ได้มีการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรครูประถมสามัญ (ป.ป.) ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากประเทศขาดแคลนครู โดยรับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ. 5) หรือเทียบเท่า ใช้เวลาเรียน 1 ปี แต่เปิดได้เพียง 2 รุ่น เท่านั้นคือ ในปี พ.ศ. 2514-2515

พ.ศ. 2515 ได้มีการย้ายนักเรียนฝึกหัดครูทั้งหมดออกมาเรียนที่วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ อำเภอดุสิต จังหวัดปทุมธานี เนื่องจากเพิ่มปริมาณการรับนักศึกษามากขึ้นและเปิดวิชาเอกเพิ่มขึ้นอีกด้วย คือ เคมี ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ สุขศึกษา เกษตรศาสตร์ พลศึกษา อนุบาลศึกษา

ประถมศึกษา ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ ศิลปศึกษา นาฏศิลป์ ดนตรีศึกษา
อุตสาหกรรมศิลป์ และสหกรณ์

และในปีนี้ได้เปิดรับนักศึกษาภาคต่อตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อผลิตครูให้
เพียงพอับความต้องการโดยเปิดรับในระดับ ป.กศ. และป.กศ. ขั้นสูง ใน 5 วิชาเอกดังนี้ ภาษาไทย
ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา และในปี พ.ศ. 2520 เปิดวิชาเอก
ประวัติศาสตร์และวิชาเอกภูมิศาสตร์ ปี พ.ศ. 2521 เปิดวิชาเอกคหกรรมศาสตร์ เพิ่มเติมอีกในระดับ
ป.กศ. ขั้นสูง

การเปิดภาคต่อ 2 หลักสูตรนี้ เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 จนถึงปี พ.ศ. 2521 รวม 7 รุ่น ผลิตครูได้
ประมาณ 10,000 คน

พ.ศ. 2518 วิทยาลัยครูทั่วประเทศได้รับการยกฐานะตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ.
2518 มีผลทำให้วิทยาลัยครูขยายการสอนได้ถึงระดับปริญญาตรี

พ.ศ. 2521 ได้เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี (หลังอนุปริญญา) เป็นรุ่นแรกโดยเปิด
2 วิชาเอก คือวิทยาศาสตร์ทั่วไป และสังคมศึกษา ปี พ.ศ. 2522 เปิดเพิ่มในวิชาเอกเกษตรศาสตร์
พลศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ รวมเป็น 8 วิชาเอก

พ.ศ. 2522 มีโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ (อศป.) ในหลักสูตร
ป.กศ. ขั้นสูง และหลักสูตรปริญญาตรี ทำให้สามารถส่งเสริมวิทยฐานะของบุคลากรทางการศึกษา
ประจำการให้สูงขึ้นได้มากกว่า 10,000 คน โครงการนี้สิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2528 ทำได้รวม 7 รุ่น

พ.ศ. 2523 หยุดการรับนักเรียนในระดับ ป.กศ. แต่เปิดรับในระดับปริญญาตรี 4 ปี ขึ้นเป็นครั้งแรก
ใน 4 วิชาเอกคือ คณิตศาสตร์ ชีววิทยา ภาษาอังกฤษ และประวัติศาสตร์

ปีต่อมา เปิดสอนเพิ่มอีกทั้งระดับปริญญาตรี 4 ปี และปริญญาตรี 2 ปี (หลังอนุปริญญา) ดังนี้

วิชาเอก คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ คหกรรมศาสตร์ อุตสาหกรรมศิลป์
เกษตรศาสตร์ พลศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์
บรรณารักษศาสตร์ นาฏศิลป์ การประถมศึกษา การศึกษาปฐมวัย จิตวิทยาและการแนะแนว
สุขศึกษา และนวัตกรรมการและเทคโนโลยีทางการศึกษา

พ.ศ. 2528 หยุดรับนักศึกษาในระดับ ป.กศ. ขั้นสูง ตามนโยบายไม่ต้องการผลิตครูวุฒิต่ำกว่า
ปริญญาตรี

พ.ศ. 2529 เริ่มโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) เปิดหลักสูตรระดับ
ปริญญาตรี 2 ปี (หลังอนุปริญญา) ใน 10 วิชาเอก คือ ภาษาไทย สังคมศึกษา นาฏศิลป์ คหกรรม
ศาสตร์ สุขศึกษา อุตสาหกรรมศิลป์ พลศึกษา เกษตรศาสตร์ การบริหารโรงเรียน และนวัตกรรมการ
และเทคโนโลยีทางการศึกษา และในปี พ.ศ. 2535 ได้มีการเปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรี 4 ปี เพิ่มในวิชาเอก

พลศึกษา คหกรรมศาสตร์ และการประถมศึกษา ส่วนระดับปริญญาตรี 2 ปี (หลังอนุปริญญา) เปิดเพิ่มในวิชาเอก การประถมศึกษา เท่านั้น

พ.ศ. 2530 เริ่มโครงการคุรุทายาท ที่ต้องการผู้เรียนเก่งมีความประพฤติดีและศรัทธาในอาชีพครู ตามความต้องการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ รับนักศึกษาจากผู้จบมัธยมศึกษาปีที่ 6 และผู้ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นปีที่ 2 ที่มีผลการเรียนไม่ต่ำกว่า 3.00 หรือได้เปอร์เซ็นต์โทลที่ 90 ขึ้นไปเข้าเรียนในชั้นปีที่ 3 ในโครงการนี้ด้วย โดยเปิดในระดับปริญญาตรี 4 ปีใน 2 วิชาเอกคือ การศึกษาปฐมวัย และการประถมศึกษา

โครงการนี้ดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน ยกเว้นในปี พ.ศ. 2534 กรมการฝึกหัดครูมีนโยบายให้นักศึกษาได้เพียงบางแห่งแล้วให้เรียนอยู่ที่เดียวกันเป็นกลุ่ม แต่ในปี พ.ศ. 2535 ได้เปิดรับตามปกติและเพิ่มวิชาเอกคณิตศาสตร์ขึ้นด้วย และพบว่าโครงการนี้นักศึกษาทุกรุ่นมีผลการเรียนดี มีความรู้ความสามารถเป็นเลิศ

3.2 สาระสำคัญของหลักสูตร

3.2.1 หลักการ

หลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏ ยึดหลักมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพระดับอุดมศึกษา มุ่งผลกำลังคนที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งที่เป็นนักวิชาการทั้งวิชาชีพ และวิชาชีพชั้นสูง มีความยืดหยุ่น สามารถปรับสภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและความก้าวหน้าของวิทยาการ เปิดโอกาสให้มีการเลือกเรียนได้อย่างกว้างขวางทั้งหลักสูตรระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และ ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) ในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติควบคู่ทฤษฎี และยึดหลักความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและชุมชน นำไปสู่การพัฒนาก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ และการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถภาพในวิชาชีพ ทั้งในด้านเทคนิควิธีและการจัดการงานอาชีพและด้านคุณธรรม

3.2.2 จุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษามุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครู มีความรัก ความศรัทธาในวิชาชีพครู มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนมีจิตใจใฝ่สัมฤทธิ์ พัฒนาดตนเองอยู่เสมอ
2. มีความรู้และเทคนิควิธีที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะและมีวิจารณ์ญาณในการแก้ปัญหา
4. มีสุขนิสัยที่ส่งเสริมคุณภาพทางกายและทางใจ ทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม
5. มีจิตสำนึกในการพัฒนาสังคม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

6. มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย กระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองแบบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

7. รักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมอันดีของชาติ และมีความสำนึกในความเป็นคนไทย

3.2.3 โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ประกอบด้วยหมวดวิชาและกลุ่มวิชา ดังนี้

1. หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป (General Education) หมายถึง การศึกษาที่นักศึกษาทุกคนต้องเรียนเพื่อให้มีความรู้อย่างกว้างขวางและรอบรู้ในสิ่งที่จำเป็นเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นมนุษย์และเป็นพลเมืองดีให้แก่บัณฑิต ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงต้องมีในยุคนี้และอนาคตในการที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันอย่างรุนแรงในสังคมและให้ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป แบ่งเป็น 4 กลุ่มวิชา คือ

1.1 กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร

1.2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์

1.3 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์

1.4 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์วิทยา

2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน (Specialized Education) หมายถึง วิชาเฉพาะทางใดทางหนึ่งที่นักศึกษาแต่ละคนจะเลือกเรียน เพื่อให้ความรู้ ความสามารถ มีทักษะ รู้เทคนิควิธีและเข้าใจกระบวนการงานอาชีพตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ หมวดวิชาเฉพาะด้าน แบ่งเป็น 3 กลุ่มวิชา คือ

2.1 กลุ่มวิชาเนื้อหาหรือกลุ่มวิชาเอก-โท

2.2 กลุ่มวิชาชีพครู

2.3 กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

3. หมวดวิชาเลือกเสรี (Free Elective) หมายถึง วิชาที่ให้นักศึกษาเลือกเรียนได้ตามถนัดและมีความสนใจ เพื่อให้มีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น

3.2.4 หน่วยกิตและสัดส่วนของหน่วยกิตตามโครงสร้างหลักสูตร

หน่วยกิตรวมและสัดส่วนกิตชั้นต่ำตามโครงสร้างของหลักสูตรแต่ละระดับที่จัดไว้ โดยใช้ข้อบังคับคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏว่าด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญาและปริญญาตรี พ.ศ. 2539

3.2.5 ระดับของหลักสูตร

หลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มี 3 ระดับ คือ

1. ปริญญาตรี

2. อนุปริญญา

3. ปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา)

สายและโปรแกรมวิชา

หลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏ สาขาวิชาการศึกษา จำนวน 62 โปรแกรมวิชา

การจัดการเรียนการสอน

1. ระดับปริญญาตรี

กลุ่มวิชาเนื้อหา สายก่อนประถมศึกษา สายมัธยมศึกษา สายการศึกษาพิเศษ และสายเทคนิค การศึกษา อาจจัดการเรียนการสอนได้เป็น 3 แบบ คือ แบบเอกเดี่ยว และแบบเอกคู่ และแบบเอก-โท โดยมีข้อกำหนดให้เรียนทั้งรายวิชาบังคับและรายวิชาเลือก แบบเอกเดี่ยว ต้องเรียนประมาณ 60 หน่วย กิต แบบเอกคู่ ต้องเรียนประมาณ 30 หน่วยกิต และแบบเอก-โท ต้องเรียนประมาณ 30 หน่วยกิต ส่วน สายประถมศึกษา กลุ่มวิชาเนื้อหา จัดการเรียนการสอนแบบเดียว คือแบบเอกเดี่ยว กำหนดให้เรียนทั้ง รายวิชาบังคับและรายวิชาเลือก

สำหรับการจัดการเรียนการสอนวิชาโท ในกรณีที่เลือกเรียนวิชาโทข้ามสาขาวิชาของผู้ที่เรียน วิชาเอกตามหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษา ถ้าเลือกเรียนวิชาโทตามหลักสูตรสาขาวิชาศิลปศาสตร์ หรือ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ต้องเรียนวิชาปฏิบัติการการสอนของวิชาโทนั้นเพิ่มเติม โดยนับหน่วยกิตรวมใน เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา (สภาการฝึกหัดครูอนุมัติเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2536)

กลุ่มวิชาชีพครู กำหนดให้เรียนอย่างน้อย 25 หน่วยกิต ประกอบด้วยรายวิชาบังคับ 7 รายวิชา จำนวน 18 หน่วยกิต และวิชาเลือกให้เหมาะสมกับโปรแกรมวิชาจำนวน 7 หน่วยกิต

กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ กำหนดบังคับให้เลือกเรียนโดยให้สอดคล้อง กันแบบของกลุ่มวิชาเนื้อหาที่เลือกเรียน สายก่อนประถมศึกษา สายมัธยมศึกษา สายการศึกษาพิเศษ และสายเทคนิคการศึกษา ให้เรียนประมาณ 10-16 หน่วยกิต

2. ระดับอนุปริญญา มีเฉพาะสายก่อนประถมศึกษา

กลุ่มวิชาเนื้อหาจัดเป็นแบบเอกเดี่ยว ให้เรียน 30 หน่วยกิต

กลุ่มวิชาชีพครู ให้เรียน 15 หน่วยกิต บังคับ 13 หน่วยกิต ให้เลือกเรียน 2 หน่วยกิต

กลุ่มวิชาปฏิบัติการและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ให้เรียน 8 หน่วยกิต

3. ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา)

กลุ่มวิชาเนื้อหา สายก่อนประถมศึกษา สายมัธยมศึกษา สายการศึกษา สายการศึกษา พิเศษ และสายเทคนิคการศึกษา จัดการเรียนการสอนแบบเดียว คือ แบบเอกเดี่ยวกำหนดให้เรียนไม่ น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

กลุ่มวิชาชีพครู ทุกสายกำหนดให้เรียนประมาณ 10-12 หน่วยกิต แต่ถ้าผู้เรียนไม่เคยเรียน วิชาการศึกษา มาก่อน มีข้อกำหนดเฉพาะว่าจะต้องเรียนวิชาบังคับ 5 รายวิชา (13 หน่วยกิต) ของ หลักสูตรระดับปริญญาตรี โดยไม่นับหน่วยกิต

กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทุกสายต้องเรียนประมาณ 8-11 หน่วยกิต
หมวดวิชาเลือกเสรี

หมวดวิชาเลือกเสรี เป็นหมวดวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น และนำไปใช้เป็น ประโยชน์ต่องานและชีวิตของตน

การจัดการเรียนการสอน

1. ระดับปริญญาตรี	ให้เรียน 10 หน่วยกิต
2. ระดับปริญญา	ให้เรียน 6 หน่วยกิต
3. ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา)	ให้เรียน 6 หน่วยกิต

แนวทางการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาได้เลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในหลักสูตรวิทยาลัย ครูหรือหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามความถนัดและสนใจ มีแนวปฏิบัติดังนี้

1. ไม่ซ้ำกับรายวิชาที่เคยเรียนมาแล้ว
2. ไม่เป็นรายวิชาที่กำหนดให้เรียนโดยไม่นับหน่วยกิตรวมในเกณฑ์การสำเร็จหลักสูตรของ โปรแกรมวิชานั้น ๆ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2547 จำนวน 246 คน เป็นนักศึกษาชาย 71 คน และนักศึกษาหญิง 175 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม โปรแกรมวิชาและเพศ

โปรแกรมวิชา	กลุ่มตัวอย่าง		รวม
	ชาย	หญิง	
1. ปฐมวัย	2	45	47
2. ประถมศึกษา	1	53	54
3. พลศึกษา	48	20	68
4. สังคม	20	57	77
รวม	71	175	246

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิภาพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน

ตอนที่ 6 แบบสอบถามความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ลักษณะของแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา เมื่อนักศึกษาอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ
 - () ชาย
 - () หญิง
2. โปรแกรมวิชา
 - () การปฐมวัย
 - () การประถมศึกษา
 - () พลศึกษา
 - () สังคมศึกษา
3. ชั้นปี
 - () ชั้นปีที่ 1
 - () ชั้นปีที่ 2
 - () ชั้นปีที่ 3
 - () ชั้นปีที่ 4
4. อาชีพของผู้ปกครอง
 - () ผู้ปกครองประกอบอาชีพครู
 - () ผู้ปกครองไม่ได้ประกอบอาชีพครู
5. ความคาดหวังของผู้ปกครอง
 - () คาดหวังให้นักศึกษาประกอบวิชาชีพครู
 - () ไม่คาดหวังให้นักศึกษาประกอบวิชาชีพครู
6. นักศึกษาได้รับตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครู จากบุคคลใด
 - () บิดามารดา/ผู้ปกครอง
 - () ญาติพี่น้อง
 - () ครูอาจารย์
 - () เพื่อนรุ่นพี่
7. นักศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารในการเลือกประกอบวิชาชีพครู จากแหล่งใด
 - () โทรทัศน์
 - () อินเทอร์เน็ต

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบเอและบุคลิกภาพแบบบี

2.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่อัชจนา วัฒนามงคล (2533 : 159-162) ดัดแปลงมาจากแบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของเจนกินส์ (Jenkins ' Activity Survey) เป็นแบบสอบถามรายงานตนเอง

2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพ โดยใช้แนวความคิดที่ได้จากข้อ 2.1 และ 2.2 ลักษณะแบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เมื่อนักศึกษาอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่ง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุดเพียงข้อเดียว ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการข้อเท็จจริงของท่านบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ท่านรู้สึกว่าจะต้องทำสิ่งต่าง ๆ อย่าง รวดเร็วเพื่อแข่งกับเวลา					
00	ท่านรู้สึกไม่สบายใจ ถ้างานของ ท่านดำเนินไปอย่างล่าช้า					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย (อัครา วงศ์วัฒนามงคล. 2533 : 57 - 58)

ผู้ที่ได้คะแนน 51 - 100 หมายถึง ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเอ

ผู้ที่ได้คะแนน 20- 50 หมายถึง ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบบี

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงงใจในการประกอบวิชาชีพครู

3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงงใจในการประกอบวิชาชีพครู

3.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามแรงงใจในการเลือกเรียนวิชาชีพครู ของ พจมาศ

กาญจนสุนทร (2547 : 119 – 121)

3.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแรงงใจในการประกอบวิชาชีพครูตามแนวคิดที่ได้จากข้อ

3.1 และ 3.2 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างของแบบสอบถามแรงงใจในการประกอบวิชาชีพครู

คำชี้แจง เมื่อนักศึกษาอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ ที่ตรงกับความรู้สึกของนักศึกษามากที่สุดเพียงข้อเดียว ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0.	ด้านความถนัดและความสนใจในการประกอบวิชาชีพครู การสอนเป็นงานที่น่าสนใจ					
00.	วิชาชีพครูเป็นอาชีพที่ตรงกับความถนัดของท่าน					
0.	ด้านความมีเกียรติยศ ชื่อเสียง และความมั่นคงก้าวหน้า วิชาชีพครูสามารถสร้างชื่อเสียงให้แก่ตนเองได้					
00.	วิชาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)		ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)	
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

เกณฑ์การแปลความหมายของแบบสอบถามแรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู

พิจารณาคะแนนโดยใช้คะแนนเฉลี่ยดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีแรงจูงใจน้อยในการประกอบวิชาชีพครู

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีแรงจูงใจปานกลางในการประกอบวิชาชีพครู

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีแรงจูงใจมากในการประกอบวิชาชีพครู

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง

4.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง

4.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง ของ ปรภายทิพย์ พิชัย (2539 : 82 – 83) และ มาริษา นาคทับที (2541 : 114 – 121)

4.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 4.1 และ 4.2 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง

คำชี้แจง เมื่อนักศึกษาค้นข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ที่ตรงกับกรกระทำของนักศึกษามากที่สุดเพียงข้อเดียว ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	การปฏิบัติตนของนักศึกษาต่อบิดามารดา หรือผู้ปกครอง นักศึกษารักษาปัญหาทุกเรื่องกับผู้ปกครอง					
00	นักศึกษาทำอะไรโดยไม่สนใจผู้ปกครอง					
0	การปฏิบัติตนของบิดามารดา หรือผู้ปกครองต่อนักศึกษา ผู้ปกครองยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษา					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

เกณฑ์การแปลความหมายของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง มีเกณฑ์พิจารณาคะแนนโดยใช้คะแนนเฉลี่ยดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง สัมพันธภาพไม่ดีระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง สัมพันธภาพดีพอใช้ระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง สัมพันธภาพดีระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน

5.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน

5.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน ของ กฤตรินทร์ นิมทองคำ (2542 : 89 – 92) และ ชุตติมา ศรีแก้ว (2546 : 113)

5.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 5.1 และ 5.2 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริงจริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือข้อใดข้อหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุดเพียงข้อเดียว ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้าง ไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0.	สถานที่เรียน ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก					
00.	บริเวณรอบ ๆ ห้องเรียนมีเสียงดังรบกวนสมาธิ					
0	สื่ออุปกรณ์การเรียน ห้องปฏิบัติการมีความทันสมัยเหมาะสำหรับการ ฝึกปฏิบัติ					
00	อุปกรณ์การเรียนการสอนมีความเหมาะสมและ หลากหลายกับรายวิชา					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)		ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)	
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

เกณฑ์การแปลความหมายของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน มีเกณฑ์
 พิจารณาคะแนนโดยใช้คะแนนเฉลี่ยดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของการเรียนไม่ดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของการเรียนดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของการเรียนดี

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือตอนที่ 6 แบบสอบถามความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู

6.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู

6.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามความวิตกกังวล ของ ชุตินา ศรีแก้ว (2546 : 118 -119) และ ทศน์วรรณ ปานศิริอาษา (2547 : 108 -109)

6.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู โดยใช้แนวคิดจากข้อ

6.1 และ 6.2 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุดเพียงข้อเดียว ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	คำถาม	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0.	กลัวว่าเรียนจบแล้วจะไม่มีงานทำ ท่านรู้สึกกลัวและตื่นตระหนก เมื่อคิดถึงการ ประกอบวิชาชีพครูหลังจากสำเร็จการศึกษา แล้ว					
0.	กลัวว่าจะไม่มีความรู้และทักษะที่ดีในการ ปฏิบัติงานการสอน ท่านไม่มีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

เกณฑ์การแปลความหมายแบบสอบถามความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูพิจารณา
คะแนนโดยใช้คะแนนเฉลี่ยดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยล้อมแสง อาจารย์ดร.พาสนา จุลรัตน์ และ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

2. การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Discrimination) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ที่มีชื่อกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ โดยใช้ t -test เลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัยปรากฏว่า ได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามดังนี้

2.1 แบบสอบถามบุคลิกภาพ จำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.90 - 5.01

2.2 แบบสอบถามแรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู จำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.33 - 6.00

2.3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง จำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.19 - 5.75

2.4 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน จำนวน 16 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.20 - 5.56

2.5 แบบสอบถามความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู จำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.22 - 6.86

3. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่เลือกไว้ในข้อ 2 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ปรากฏว่าได้จำนวนข้อและค่าความเชื่อมั่นของแต่ละแบบสอบถาม ดังนี้

3.1 แบบวัดบุคลิกภาพแบบ เจ แบบบี จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7644

3.2 แบบสอบถามแรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู จำนวน 19 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8784

3.3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8776

3.4 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน จำนวน 16 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8873

3.5 แบบสอบถามความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู จำนวน 22 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8855

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณบดี คณะครุศาสตร์

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 246 ฉบับ ตั้งแต่วันที่ 18 กุมภาพันธ์ ถึง วันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ได้คืนกลับมาครบทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือ ตอบครบทุกข้อ ปรากฏว่า นักศึกษาตอบได้สมบูรณ์ทุกข้อ จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปคิดค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
3. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
4. สร้างสมการพยากรณ์ความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จากผลการวิเคราะห์ที่ได้ในข้อ 3
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - 5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 5.2.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t - test
 - 5.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (a – Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐาน ได้แก่
 - 6.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Person Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1
 - 6.2 วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อจะให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัว
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
$\hat{Y}$	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนมาตรฐาน
Y	แทน	ความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี
X_1	แทน	เพศชาย
X_2	แทน	เพศหญิง
X_3	แทน	โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย
X_4	แทน	โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา
X_5	แทน	โปรแกรมวิชาพลศึกษา

X_6	แทน	โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา
X_7	แทน	ชั้นปีที่ 1
X_8	แทน	ชั้นปีที่ 2
X_9	แทน	ชั้นปีที่ 3
X_{10}	แทน	ชั้นปีที่ 4
X_{11}	แทน	ผู้ปกครองประกอบอาชีพครู
X_{12}	แทน	ผู้ปกครองไม่ได้ประกอบอาชีพครู
X_{13}	แทน	คาดหวังของผู้ปกครองให้ประกอบอาชีพครู
X_{14}	แทน	ความไม่ได้คาดหวังผู้ปกครองให้ประกอบอาชีพครู
X_{15}	แทน	ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครูจากบิดามารดา
X_{16}	แทน	ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครูจากผู้ปกครองญาติพี่น้อง
X_{17}	แทน	ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครูจากครูอาจารย์
X_{18}	แทน	ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครูจากเพื่อนรุ่นพี่
X_{19}	แทน	อิทธิพลจากสื่อโทรทัศน์
X_{20}	แทน	อิทธิพลจากอินเทอร์เน็ต
X_{21}	แทน	บุคลิกภาพ
X_{22}	แทน	แรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู
X_{23}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง
X_{24}	แทน	ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปคิตค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 จำนวนร้อยละของนักศึกษา โดยจำแนกตามเพศ โปรแกรมวิชา ชั้นปี อาชีพของผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครู และอิทธิพลจากสื่อ

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ บุคลิกภาพ แรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน และความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 จำนวนร้อยละของนักศึกษา โดยจำแนกตามเพศ โปรแกรมวิชา ชั้นปี อาชีพของผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครู และอิทธิพลจากสื่อ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนร้อยละของนักศึกษา โดยจำแนกตามเพศ โปรแกรมวิชา ชั้นปี อาชีพของผู้ปกครอง
ความคาดหวังของผู้ปกครอง ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครู และอิทธิพลจากสื่อ

องค์ประกอบ	ระดับองค์ประกอบ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	เพศชาย	71	28.9
	เพศหญิง	175	71.1
	รวม	246	100.0
2. โปรแกรมวิชา	การศึกษาปฐมวัย	47	19.1
	การประถมศึกษา	54	22.0
	พลศึกษา	68	27.6
	สังคมศึกษา	77	31.3
	รวม	246	100.0
3. ชั้นปี	ชั้นปีที่ 1	58	23.6
	ชั้นปีที่ 2	85	34.6
	ชั้นปีที่ 3	54	21.9
	ชั้นปีที่ 4	49	19.9
	รวม	246	100.0
4. อาชีพผู้ปกครอง	ประกอบอาชีพครู	40	16.3
	ไม่ได้ประกอบอาชีพครู	206	83.7
	รวม	246	100.0
5. ความคาดหวังของผู้ปกครอง	คาดหวังให้ประกอบวิชาชีพครู	191	77.6
	ไม่ได้คาดหวังให้ประกอบวิชาชีพครู	55	22.4
	รวม	246	100.0
6. ตัวแบบ	บิดา มารดา	38	15.4
	ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง	55	22.4
	ครูอาจารย์	138	56.1
	เพื่อน รุ่นพี่	15	6.1
	รวม	246	100.0
7. อิทธิพลจากสื่อ	โทรทัศน์	151	61.4
	อินเทอร์เน็ต	95	38.6
	รวม	246	100.0

จากตาราง 2 พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ องค์ประกอบเพศ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 71.1 , 28.9 ตามลำดับ องค์ประกอบโปรแกรมวิชาที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่มากที่สุดคือ โปรแกรมสังคมศึกษา รองลงมาคือ พลศึกษา และน้อยที่สุดคือ การศึกษาปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ 31.3 , 27.6 และ 19.1 ตามลำดับ ตัวแปรชั้นปี พบว่า ชั้นปีที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่มากที่สุดคือ ชั้นปีที่ 2 รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 1 และน้อยที่สุดคือ ชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 34.6 , 23.6 และ 19.9 ตามลำดับ องค์ประกอบอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองไม่ได้ประกอบอาชีพ ครุมากกว่าประกอบอาชีพครู คิดเป็นร้อยละ 83.7 , 16.3 ตามลำดับ องค์ประกอบความคาดหวังของ ผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองคาดหวังให้นักศึกษาประกอบวิชาชีพครุมากกว่า ไม่ได้คาดหวังให้ประกอบ วิชาชีพครู คิดเป็นร้อยละ 77.6 , 22.4 ตามลำดับ องค์ประกอบตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครู พบว่า นักศึกษาได้รับตัวแบบจาก ครูอาจารย์มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง และน้อย ที่สุดคือ เพื่อน รุ่นพี่ คิดเป็นร้อยละ 56.1 , 22.4 และ 6.1 ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบด้านอิทธิพล จากสื่อ พบว่า นักศึกษาได้รับสื่อทางโทรทัศน์มากกว่า สื่อทางอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 61.4 และ 38.6 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพ แรงจูงใจ ในการประกอบวิชาชีพครู สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของการ เรียนการสอน และความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ บุคลิกภาพ แรงจูงใจในการ ประกอบวิชาชีพครู สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของการ เรียนการสอน และความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

องค์ประกอบที่ศึกษา	$\bar{X}$	S	การแปลผล
1. บุคลิกภาพ	59.95	4.782	แบบเอ
2. แรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา	4.012	0.423	มีแรงจูงใจมาก
3. สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง	3.510	0.496	ดีพอใช้
4. ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน	3.231	0.504	ดีพอใช้
5. ความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู	3.084	0.437	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า นักศึกษามีบุคลิกภาพแบบเอ มีแรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครองดีปานกลาง ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอนดีพอใช้ และมีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
 ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเพียร์สัน

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅	X ₁₆	X ₁₇	X ₁₈	X ₁₉	X ₂₀	X ₂₁	X ₂₂	X ₂₃	X ₂₄	Y	
X ₁	1	-1.2	.032	-.019	-.018	.036	-.131*			.015	.120	-.122	.102	-.102	-.102	-.170*	-.064	-.115	-.214*	-.140*		-.115	-.217	-.140	-.132	-.080
X ₂		1	-.032	.019	.018	-.036	.131*			-.015	-.120	.122	-.102	-.102	.170**	.064	.064	.155	.214**	.140*		.151	.270	.132	.148	-.080
X ₃			1	-.864*	-.007	.868*	.107			-.115	-.105	.014	-.176*	-.176**	.059	.079	.079	-.010	-.040	-.003	-.003	-.020	-.040	-.003	.420	.059
X ₄				1	-.497*	-.497*	-.027			.090	.116	-.061	.042	-.042	-.140*	-.247*	-.247*	-.142*	-.045	-.034	-.140*	-.140*	-.045	-.034	-.014	-.041
X ₅					1	-.506*	-.131*			.021	-.048	.096	.219**	.219**	.177**	.354**	.354**	.299*	.158*	.073	.073	.295	.158	.073	.036	.015
X ₆						1	.158*			-.110	-.067	-.036	-.261*	-.261*	.261**	-.037	-.109	-.158*	-.113	-.039	-.158*	-.158*	-.113	-.039	-.001	-.027
X ₇							1			.383**	.104	-.469**	.261**	.261**	-.097	-.093	-.093	.018	.026	.015	.015	.010	.046	.065	.036	-.024
X ₈										.479**	.194**	-.394**	.188**	.188**	-.188**	.015	-.089	-.009	.064	-.030	-.030	-.025	.063	.110	.044	.012
X ₉									1	.287**	.106	-.375**	.183**	.183**	.090	-.030	-.030	.113	.209	.098	.098	.114	.249	.098	.008	-.049
X ₁₀										1	-.473**	-.452**	.151*	.151*	-.003	-.058	-.058	-.018	.010	.064	-.064	-.018	.019	.065	.039	.056
X ₁₁											1	-.572**	.239**	.239**	-.016	-.038	-.038	-.076	-.034	-.067	-.067	-.076	-.034	-.067	-.067	-.040
X ₁₂												1	-.382**	-.382**	-.014	.092	.092	.094	.025	.018	.094	.094	.325	.026	.008	.019
X ₁₃													1		.139*	.139*	.144*	.154	.177	.001	.154*	.172	.208	.321	-.037	
X ₁₄															1	-.139*	-.144*	-.154*	-.177	-.001	-.154*	-.181	-.311	-.001	-.031	
X ₁₅																1	.324**	.232*	.329	.059	.200	.327	.479	.051	-.015	
X ₁₆																	1	.574**	.056**	.201	.024	.256	.240	.312	.015	
X ₁₇																	1			.429*	.127	.570*	.479	.142	.069	
X ₁₈																		1			.369*	.014	.401	.018	-.103	
X ₁₉																			1		.056*	.378*	.215*	.031	.101	
X ₂₀																				1						
X ₂₁																					1					
X ₂₂																						1				
X ₂₃																							1			
X ₂₄																								1		
Y																									1	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง (X_{23}) และ บุคลิกภาพ (X_{21}) องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มี 22 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศชาย (X_1) เพศหญิง (X_2) โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย (X_3) โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา (X_4) โปรแกรมวิชาพลศึกษา (X_5) โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา (X_6) ชั้นปีที่ 1 (X_7) ชั้นปีที่ 2 (X_8) ชั้นปีที่ 3 (X_9) ชั้นปีที่ 4 (X_{10}) ผู้ปกครองประกอบอาชีพครู (X_{11}) ผู้ปกครองไม่ได้ประกอบอาชีพครู (X_{12}) ความคาดหวังของผู้ปกครองให้ประกอบวิชาชีพครู (X_{13}) ความไม่ได้คาดหวังของผู้ปกครองให้ประกอบวิชาชีพครู (X_{14}) ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครูจากบิดามารดา (X_{15}) ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครูจากผู้ปกครองหรือญาติพี่น้อง (X_{16}) ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครูจากครูอาจารย์ (X_{17}) ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครูจากเพื่อนรุ่นพี่ (X_{18}) อิทธิพลจากสื่อโทรทัศน์ (X_{19}) อิทธิพลจากสื่ออินเทอร์เน็ต (X_{20}) แรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู (X_{22}) และลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน (X_{24})

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

แหล่งของความแปรปรวน	df	ss	MS	F
Regression	2	2469.912	1234.956	18.444**
Residual	243	16270.600	66.957	
Total	245	18740.564		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า มีองค์ประกอบ 2 องค์ประกอบ ที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถสร้างสมการพยากรณ์เชิงเส้นตรงได้ จึงได้คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงองค์ประกอบที่สามารถพยากรณ์ความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

องค์ประกอบ	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₂₁	.349	.110	.191	.309	.095	25.748**
X ₂₁ , X ₂₃	.261	.053	.297	.363	.132	18.444**

R = .363
 R² = .132
 SE_b = 8.183
 a = 20.572

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า องค์ประกอบที่สามารถพยากรณ์ความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 องค์ประกอบ โดยเรียงอันดับจากองค์ประกอบที่ส่งผลมากที่สุดไปน้อยที่สุดคือ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง (X₂₃) และ บุคลิกภาพ (X₂₁) ซึ่งทั้ง 2 องค์ประกอบนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ได้ร้อยละ 13.2 และได้นำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = 20.57 + .349 X_{21} + .261 X_{23}$$

สมการพยากรณ์ความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .297 X_{23} + .191 X_{21}$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
2. องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2547 จำนวน 246 คน เป็นนักศึกษาชาย 71 คน และเป็นนักศึกษาหญิง 175 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

แบบสอบถามเรื่ององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ชั้นปี โปรแกรมวิชา อาชีพของผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครู และอิทธิพลจากสื่อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ จำนวน 20 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7644

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู จำนวน 19 ข้อ

ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8784

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง จำนวน 20 ข้อ

ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8776

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน จำนวน 15 ข้อ

ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8873

ตอนที่ 6 แบบสอบถามความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู จำนวน 22 ข้อ

ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8855

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี เพื่อขออนุญาตและขอ ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณาบดีคณะครุศาสตร์

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 246 ฉบับ ตั้งแต่วันที่ 18 กุมภาพันธ์ ถึง วันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ได้คืนกลับมาครบทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือ ตอบครบทุกข้อ ปรากฏว่า นักศึกษาตอบได้สมบูรณ์ทุกข้อ จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปคิดค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม

กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3. วิเคราะห์องค์ประกอบด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง (X_{23}) และ บุคลิกภาพ (X_{21})

2. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มี 22 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศชาย (X_1) เพศหญิง (X_2) โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย (X_3) โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา (X_4) โปรแกรมวิชาพลศึกษา (X_5) โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา (X_6) ชั้นปีที่ 1 (X_7) ชั้นปีที่ 2 (X_8) ชั้นปีที่ 3 (X_9) ชั้นปีที่ 4 (X_{10}) ผู้ปกครองประกอบอาชีพครู (X_{11}) ผู้ปกครองไม่ได้ประกอบอาชีพครู (X_{12}) ผู้ปกครองคาดหวังให้ประกอบวิชาชีพครู (X_{13}) ผู้ปกครองไม่ได้คาดหวังให้ประกอบวิชาชีพครู (X_{14}) ตัวแบบจากบิดามารดา (X_{15}) ตัวแบบจากผู้ปกครองญาติพี่น้อง (X_{16}) ตัวแบบจากครูอาจารย์ (X_{17}) ตัวแบบจากเพื่อนรุ่นพี่ (X_{18}) สื่อทางโทรทัศน์ (X_{19}) สื่อทางอินเทอร์เน็ต (X_{20}) แรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู (X_{22}) และลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน (X_{24})

3. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงอันดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปน้อยที่สุดคือ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง (X_{23}) และ บุคลิกภาพ (X_{21}) ซึ่งทั้ง 2 องค์ประกอบนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ได้ร้อยละ 13.2

4. สมการที่สามารถพยากรณ์ความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์ความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = 20.57 + .349 X_{21} + .261 X_{23}$$

4.2 สมการพยากรณ์ความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .297 X_{23} + .191 X_{21}$$

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง (X_{23}) และ บุคลิกภาพ (X_{21}) ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความวิตก
กังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
แสดงว่า นักศึกษาที่มีสัมพันธภาพกับผู้ปกครองดี มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย
ทั้งนี้เพราะ การที่มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง ทำให้เกิดความอบอุ่นใน
ครอบครัว ถ้าบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง คอยดูแลเอาใจใส่ ให้คำปรึกษาสอบถามปัญหา ให้
คำแนะนำ ให้กำลังใจ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือในเวลาที่นักศึกษาประสบปัญหา และพร้อมที่จะให้
การสนับสนุนด้านการเรียน ก็จะทำให้นักศึกษามีกำลังใจ มีความตั้งใจในการเรียนสูง เพื่อให้ตนเอง
ประสบความสำเร็จและสร้างความภาคภูมิใจแก่ครอบครัว ทำให้นักศึกษามีความวิตกกังวลในการ
ประกอบวิชาชีพครูน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ ยี่สุน นันทวโนทยาน (2539 : 36) ได้กล่าวว่า ครอบครัวเป็น
สถาบันแรก ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียน นักศึกษา มากที่สุด สัมพันธภาพในครอบครัวจึงมีอิทธิพลต่อ
ความสนใจในอาชีพ และการตัดสินใจเลือกอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ แดงเจริญ
(2544 : 81) ที่ศึกษา ตัวแปรที่ส่งผลต่อการเลือกแหล่งอาหารเรื้อรังของนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียน
เตรียมทหาร ในสังกัดกรมยุทธศึกษา กองบัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม พบว่า สัมพันธ
ภาพของนักเรียนเตรียมทหารกับสมาชิกในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเลือกแหล่ง
อาหารเรื้อรัง ของนักเรียนเตรียมทหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 บุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มี
บุคลิกภาพแบบ เอ มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาที่มี

บุคลิกภาพแบบ เอ เป็นผู้ที่มีความก้าวหน้า มีความกระตือรือร้น ชอบฟันฝ่าอุปสรรค มีความก้าวร้าว โกรธง่าย ชอบทำงานให้ประสบความสำเร็จ และสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว และไม่ชอบการรอคอย ดังที่ ฟรีดแมน และโรสแมน (Frideman and Roseman, 1974 : 164) กล่าวว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีลักษณะของคนที่มีความก้าวหน้า ชอบฟันฝ่าอุปสรรค ทำงานให้ประสบความสำเร็จ ทำงานด้วยความรวดเร็ว ไม่ชอบการรอคอย มีลักษณะกระตือรือร้น ชอบการแข่งขัน มีความมานะพยายาม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไคว์เวอร์ และไวน์ดเนอร์ (Kleiver and Weidner, 1987 :204) พบว่า เด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะทำงานสำเร็จมากกว่าเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ บี และมีความเพียรพยายามเพื่อให้ประสบความสำเร็จมากกว่า และสตรูป และโบแลนด์ (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล 2533 : 19 -20 ; อ้างอิงจาก Strube and Boland, 1986) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อรับรู้สาเหตุของการกระทำและความเพียรในการทำงานของบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ และแบบ บี พบว่า กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความเชื่อถือในความสำเร็จของการทำงานมากกว่าความล้มเหลว

2. องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มี 22 องค์ประกอบ ได้แก่ เพศชาย(X_1) เพศหญิง (X_2) โปรแกรมวิชาการศึกษาศาสตร์ (X_3) โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา (X_4) โปรแกรมวิชาพลศึกษา (X_5) โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา (X_6) ชั้นปีที่ 1 (X_7) ชั้นปีที่ 2 (X_8) ชั้นปีที่ 3 (X_9) ชั้นปีที่ 4 (X_{10}) ผู้ปกครองประกอบอาชีพครู (X_{11}) ผู้ปกครองไม่ได้ประกอบอาชีพครู (X_{12}) ผู้ปกครองคาดหวังให้ประกอบวิชาชีพครู (X_{13}) ผู้ปกครองไม่ได้คาดหวังให้ประกอบวิชาชีพครู (X_{14}) ตัวแบบจากบิดามารดา (X_{15}) ตัวแบบจากผู้ปกครองญาติพี่น้อง (X_{16}) ตัวแบบจากครูอาจารย์ (X_{17}) ตัวแบบจากเพื่อนรุ่นพี่ (X_{18}) สื่อทางโทรทัศน์ (X_{19}) สื่อทางอินเทอร์เน็ต (X_{20}) แรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู (X_{22}) และลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน (X_{24}) ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กล่าวคือ เพศชาย ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี แสดงว่า นักศึกษาชายบางคน มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะ การประกอบวิชาชีพครู ซึ่งเป็นวิชาชีพชั้นสูง มีภาระหน้าที่ในการให้บริการที่สำคัญแก่บุคคล ทั้งทางตรงและทางอ้อม ต้องมีความสามารถในการสื่อสารถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน มีความเมตตากรุณาต่อศิษย์ ควรเฝ้าหาความรู้อยู่ตลอดเวลา เพราะวิทยาการใหม่ ๆ ได้ถูกค้นพบอยู่เสมอ ดังนั้นนักศึกษาชายบางคนจึงมีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก

นักศึกษาชายบางคน มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาชายบางคนไม่ชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่ตั้งใจเรียน รวมทั้งนักศึกษาชายบางคนมี

ความชอบ และความสนใจในการสอนน้อย เนื่องจากคิดว่างานด้านการสอนเป็นงานที่ซ้ำซาก จำเจ ขาดความท้าทาย จึงไม่ค่อยกังวลต่อสิ่งที่แสดงออกทางสังคมเท่าที่ควร ส่งผลให้มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย

เพศหญิง ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี แสดงว่า นักศึกษาหญิงบางคน มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้ เพราะ นักศึกษาหญิงส่วนมาก มีความรับผิดชอบด้านการเรียนสูง สนใจในเรื่องการเรียน ได้แก่ มีความตั้งใจเรียน เข้าเรียนตรงเวลา ส่งรายงานที่อาจารย์มอบหมายได้ทันตามกำหนด และศึกษาค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อให้ผลการเรียนออกมาดี ประกอบกับวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่สังคมให้ความสำคัญคาดหวังว่าผู้ที่เข้ามาประกอบอาชีพควรเป็นผู้ที่มีความประพฤติดี เสียสละต่อส่วนรวม ต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา ทำให้นักศึกษาหญิงกังวลว่าตนเองจะเป็นครูได้ไม่ดีตามที่สังคมและตนเองตั้งความหวังไว้ ส่งผลให้มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก

นักศึกษานหญิงบางคน มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาหญิงบางคนอาจไม่ชอบกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่ชอบค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ไม่มีความสนใจเรียน ไม่กระตือรือร้น ไม่กล้าแสดงออก ไม่ชอบการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน ไม่มีความถนัด และไม่ชอบการเป็นครู คิดว่าอาชีพครูต้องทำงานหนัก ไม่มีเวลาส่วนตัว และได้ค่าตอบแทนน้อย จึงไม่ต้องการประกอบวิชาชีพครูหลังจากจบการศึกษา ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2.2 โปรแกรมวิชา ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กล่าวคือ โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี แสดงว่า นักศึกษาที่เรียนโปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัยบางคน มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาที่เรียนโปรแกรมวิชาปฐมวัยจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ต้องมีความถนัด รักเด็ก และมีความศรัทธาในวิชาชีพ เพราะครูเป็นกุญแจสำคัญของการศึกษา เป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีความมั่นคง มีความจำเป็นต่อสังคม นักศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ที่เหมาะสม ส่งผลให้นักศึกษาโปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัยมีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก

นักศึกษาที่เรียนโปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัยบางคน มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ ถ้านักศึกษาไม่มีความสนใจต่อการเรียนการสอน ไม่มีความถนัด ไม่ชอบงานด้านการสอนเนื่องจากเป็นการสอนนักเรียนในระดับอนุบาล ซึ่งเป็นเด็กเล็กอยู่ในวัยที่กำลังซุกซน

อาจทำให้นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่าย ไม่ต้องการที่จะประกอบวิชาชีพครูหลังจากจบการศึกษา ส่งผลให้นักศึกษามีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย

โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี แสดงว่า นักศึกษาที่เรียนโปรแกรมวิชาการประถมศึกษาบางคน มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาจะต้องมีความรู้กว้างขวางประกอบกับมีเทคนิควิธีการสอน มีความเข้าใจในพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ต้องมีความอดทนอดกลั้นกับความไม่รู้ของผู้เรียน ต้องมีความถนัด ความชอบ และความศรัทธาในวิชาชีพ มีความรักความเมตตาต่อนักเรียน และต้องใช้หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ เพราะอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีความจำเป็นต่อการพัฒนาสังคมอย่างยิ่ง ทำให้นักศึกษาบางคนมีความวิตกกังวลว่าตนเองจะไม่สามารถทำงานด้านการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกลัวว่าจะสอนได้ไม่ดีพอ ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก

นักศึกษาที่เรียนโปรแกรมวิชาการประถมศึกษาบางคน มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ ถ้านักศึกษามีเจตคติที่ไม่ดีต่องานด้านการสอน เนื่องจากนักศึกษาจะต้องทำงานอยู่กับเด็กนักเรียน ต้องมีการเตรียมการสอนล่วงหน้า เห็นว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่ต้องทำงานหนัก และยังต้องรับผิดชอบผู้เรียนเป็นจำนวนมาก จึงหลีกเลี่ยงที่จะประกอบอาชีพครูหรือไม่ต้องการที่จะประกอบวิชาชีพครูหลังจากจบการศึกษา ส่งผลให้นักศึกษามีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย

โปรแกรมวิชาพลศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี แสดงว่า นักศึกษาที่เรียนโปรแกรมวิชาพลศึกษาบางคน มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะ การเรียนพลศึกษานักศึกษาจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะทางด้านร่างกาย ตามประเภทกีฬาที่หลากหลาย ต้องพยายามฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญในการเล่นกีฬา มีการฝึกปฏิบัติอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งนักศึกษาจะต้องเรียนเนื้อหาด้านการสอนเพื่อมีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู ส่งผลให้นักศึกษาอาจเกิดความเหน็ดเหนื่อย และท้อแท้ต่อการเรียน ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก

นักศึกษาที่เรียนโปรแกรมวิชาพลศึกษาบางคน มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาไม่มีความสนใจงานด้านการสอน คิดว่าตนเองเรียนอะไรก็ได้ และไม่ชอบการถ่ายทอดความรู้ ทำให้นักศึกษาบางคนสนใจที่จะไปทำงานกับเอกชนเพราะได้ค่าตอบแทนที่คุ้มค่ากว่า จึงต้องการเรียนให้สำเร็จการศึกษาเท่านั้น แต่ไม่ต้องการที่จะประกอบวิชาชีพครู ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ ปราณี รามสูตร (2528 : 193-194) ที่กล่าวว่า ทักษะคติมีผลต่อวิชาที่เรียน ที่ชอบ หรือไม่ชอบ ทักษะคติมีผลต่อการใส่ใจในการเรียน

ทัศนคติมีผลต่อการรับรู้ บุคคลรับรู้หรือแปลความหมายสิ่งเร้าตามทัศนคติของคนที่มีต่อสิ่งเร้า นั้น

โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี แสดงว่า นักศึกษาที่เรียนโปรแกรมวิชาสังคมบางคน มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะ การเรียนสังคมศึกษาเป็นวิชาที่เน้นการความเข้าใจ และการท่องจำ นักศึกษาต้องขวนขวายศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ โดยวิธีการศึกษาจากตำรา การเข้าร่วมอบรมสัมมนา เพราะนักศึกษาจะต้องมีความรู้ที่กว้างไกล ต้องสามารถจัดกิจกรรมการเรียน การสอน หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมไทยและสังคมโลก เพื่อให้ผู้เรียนนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตรจริงได้ อีกทั้งการสอนวิชาสังคมศึกษาตามโรงเรียนต่าง ๆ พบว่า ครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาอาจจะเป็นครูที่ไม่ได้จบการศึกษาทางสังคมศึกษามาโดยตรง เพราะสถานศึกษาบางแห่งคิดว่าวิชาสังคมศึกษาครูผู้สอนจะจบวิชาเอกอะไรก็สามารถสอนนักเรียนได้ ทำให้นักศึกษาที่เรียนโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาจึงมีโอกาสเข้าทำงานตามโรงเรียนต่าง ๆ น้อยกว่านักศึกษาที่จบจากโปรแกรมวิชาอื่น เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น ส่งผลให้นักศึกษาที่เรียนโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก

นักศึกษาที่เรียนโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู น้อย ทั้งนี้เพราะ การเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีเนื้อหาความรู้ที่หลากหลาย มีแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ซึ่งนักศึกษาต้องใช้เวลาในการศึกษาและทบทวนความรู้อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการติดตามความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ทอ่งแท้ เมื่อนำไปใช้ ประกอบกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หากนักศึกษามีความมั่นใจในการสอนของตนเองว่าสามารถจัดการเรียนการสอนแล้วทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ ส่งผลให้นักศึกษาจะมีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาสนิภา พัดเปี้ย (2539 : 87) ที่ศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าสาขาวิชาเอกไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า โปรแกรมวิชา ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2.3 ชั้นปี ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กล่าวคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี แสดงว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 บางคน มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพิ่งเข้าเรียนในปีแรก มีความมุ่งหวังและมีความคาดหวังในด้านการเรียน ด้านการทำงานและด้านสังคม อีกทั้งยังต้องปรับตัว เพื่อให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ต้องปรับตัวด้านการเรียน เนื่องจากนักศึกษาจะต้อง

เรียนทั้งวิชาพื้นฐาน และวิชาชีพครู ซึ่งการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยมีความแตกต่างอย่างมากกับการเรียนในระดับที่ผ่านมานักศึกษาจะต้องทำความเข้าใจกับเนื้อหาวิชาที่เรียนมากยิ่งขึ้น เพราะเป็นการเรียนในระดับสูงซึ่งเป็นวิชาชีพเฉพาะ ส่งผลให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ดังที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2527 : 28) กล่าวว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะรู้สึกสนใจต่อทุก ๆ สิ่งที่อยู่รอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียน ความตั้งใจในการเรียนและอยากปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยและร่วมทำกิจกรรมกับทางมหาวิทยาลัย

นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 บางคน มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพิ่งเริ่มเข้าเรียนในปีแรก ยังมีประสบการณ์ด้านการเรียนและด้านการทำงานน้อย การเรียนด้านการศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะเป็นการเรียนในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป ก่อนเนื้อหาวิชาจะครอบคลุมถึงวิชาที่ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อการใช้ชีวิตที่ดี ก่อนที่จะได้เรียนในหมวดวิชาชีพ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จึงรู้สึกว่าตนเองยังคงมีเวลาในการเตรียมตัวก่อนที่จะจบออกไปประกอบวิชาชีพครูอีกหลายปี อีกทั้งนักศึกษาบางคนอาจเข้ามาเรียนสายการศึกษาเพื่อเตรียมตัวไปสอบเข้าเรียนในสาขาวิชาที่ตนเองมีความสนใจมากกว่า ส่งผลให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย

นักศึกษาชั้นปีที่ 2 บางคน มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ได้ผ่านการเรียนในสายการศึกษามาแล้วจึงรู้ว่าตนเองมีความสามารถหรือมีความสนใจงานด้านการสอนหรือไม่ เมื่อนักศึกษาบางคนพบว่าตนเองจะต้องปรับปรุงในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับวิชาชีพครู ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ บุคลิกภาพ และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน จึงส่งผลให้นักศึกษาชั้นปีที่ 2 เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก

นักศึกษาชั้นปีที่ 2 บางคน มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 บางคนเมื่อผ่านการเรียนในสายการศึกษามา 1 ปีแล้ว อาจเกิดความไม่ประทับใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสาขานั้น หรือเนื้อหาที่ศึกษาอาจไม่ตรงกับความสนใจ ความถนัดของตนเอง และอาจพบว่าไม่ใช่นักศึกษาที่คาดหวังไว้ จึงเริ่มไม่สนใจในการเรียน แต่ก็ยังคงเรียนต่อไปเพื่อให้สำเร็จการศึกษา และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วก็จะอาจจะหางานในสายงานอื่นทำในอนาคต อีกทั้งนักศึกษายังคงมีเวลาในการเรียนอีกหลายปีกว่าที่จะสำเร็จการศึกษา ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ ทศน์วรรณ ปานศิริอาษา (2546 : 78) ที่ศึกษาความวิตกกังวลในการสอบใบประกอบโรคศิลป์ของนักศึกษาพยาบาล พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 บางคนมีความวิตกกังวลในการสอบใบประกอบโรคศิลป์น้อย เนื่องจากคิดว่าตนเองเรียนแต่ชั้นปีที่ 2 ยังไม่ถึงเวลาที่จะสอบใบประกอบโรคศิลป์ ยังมีเวลาอ่านหนังสืออีกมาก จึงมีความ

วิตกกังวลในการสอบใบประกอบโรคศิลป์น้อย

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 บางคนมีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะการเรียนการสอนสายการศึกษามีเนื้อหามากขึ้น โดยเฉพาะเนื้อหาวิชาชีพครู และวิชาเฉพาะด้านแต่ละสาขา ที่จะต้องมีการทบทวนความรู้ ความเข้าใจ ตลอดเวลาที่มีการเรียนการสอน นักศึกษาจะต้องมีการฝึกปฏิบัติภายในชั้นเรียนมากขึ้น นอกจากนั้นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ต้องเตรียมตัวออกทดลองสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ภายใต้การดูแลของอาจารย์ เพื่อให้มีพื้นฐานที่ดีพอสำหรับการสอนชั้นต่อไป ดังนั้นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จะต้องเตรียมการสอนอย่างหนัก ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 บางคน มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะนักศึกษาบางคนมีการเตรียมตัวในด้านการเรียนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีการทบทวนความรู้ เตรียมการสอนล่วงหน้า เริ่มมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครูมากขึ้น เพราะเห็นว่าเป็นวิชาชีพที่มีคุณค่าต่อสังคม ทำให้นักศึกษาเกิดความตั้งใจพร้อมกับมีความมั่นใจในการออกทดลองสอน ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 บางคนมีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะต้องออกฝึกสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ภายใต้การดูแลของอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยง เป็นเวลา 1 ภาคเรียน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะต้องนำความรู้ที่ได้ศึกษามาตั้งแต่ต้นเพื่อนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับนักเรียนภายในชั้นเรียน นอกเหนือจากงานด้านการสอนนักศึกษาจะต้องมีภาระงานตามที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์และโรงเรียนที่ต้องปฏิบัติ ซึ่งช่วงระยะเวลาที่มีการฝึกสอน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะต้องมีการปรับปรุงรูปแบบของการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนที่อยู่ภายใต้การดูแลเกิดการเรียนรู้ แต่เนื่องจากนักศึกษายังมีประสบการณ์ด้านการสอนน้อย จึงส่งผลให้เกิดความท้อแท้ และความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 บางคน มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ เมื่อต้องออกฝึกสอนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 บางคนอาจปฏิบัติหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมาย แต่ไม่ได้ตั้งใจที่จะประกอบวิชาชีพครูหลังจากจบการศึกษา จึงไม่ค่อยสนใจที่จะฝึกฝนตนเองเพื่อพัฒนางานด้านการสอนให้มีประสิทธิภาพเต็มความสามารถของตน และจะทำงานตามที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น ทั้งนี้อาจเกิดจากการที่นักศึกษาไม่ได้รับความร่วมมือจากอาจารย์พี่เลี้ยงมอบหมายงานให้มากเกินไป ความสามารถทำให้เกิดความไม่ประทับใจ ไม่อยากที่จะประกอบอาชีพครู เนื่องจากเห็นว่าอาชีพครูมีภาระรับผิดชอบมาก ต้องทำงานหนัก ได้เงินค่าตอบแทนน้อย จึงอยากที่จะประกอบอาชีพอื่น ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ ทศน์วรรณ ปานศิริอาษา (2546 : 78) ที่ศึกษาความวิตกกังวลในการสอบใบประกอบโรคศิลป์ของนักศึกษาพยาบาล พบว่า

นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 บางคนเรียนจบแล้วไม่ได้ปฏิบัติงานด้านการพยาบาล หรืออาจศึกษาต่อด้านอื่น ที่ไม่ต้องใช้ใบประกอบโรคศิลป์ในการศึกษาและปฏิบัติงาน จึงมีความวิตกกังวลในการสอบใบประกอบโรคศิลป์น้อย ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ชั้นปี ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2.4 อาชีพของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กล่าวคือ อาชีพของผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี แสดงว่า นักศึกษาบางคนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพครูมีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองของนักศึกษาที่ประกอบอาชีพครูมีความต้องการให้นักศึกษาประกอบอาชีพครูเช่นเดียวกันกับผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพครูมีความศรัทธาต่อวิชาชีพ เห็นว่าเป็นงานที่สุจริตมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน วิชาชีพครูเป็นงานที่มั่นคง สามารถสร้างประโยชน์ให้แก่ครอบครัวและสังคม ส่งผลให้นักศึกษาที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพครู เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก

นักศึกษาบางคนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพครู มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพครูบางคนเห็นว่า การประกอบวิชาชีพครูนั้น ผู้ที่จะเข้าสู่วิชาชีพจะต้องมีความอดทน เสียสละ อุทิศตน เพื่อการศึกษาอย่างจริงจัง มีภาระงานมาก ได้รับเงินเดือนน้อยไม่เพียงพอกับการใช้จ่ายในปัจจุบัน จึงไม่ต้องการให้บุตรหลานของตน เข้าสู่สายงานด้านการสอนเช่นเดียวกับตนเอง จึงเปิดโอกาสให้บุตรหลานสามารถเลือกประกอบอาชีพได้ตามที่ต้องการ ส่งผลให้นักศึกษาที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพครู เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย

นักศึกษาบางคนมีผู้ปกครองไม่ได้ประกอบอาชีพครู มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองที่ไม่ได้ประกอบอาชีพครู มีความต้องการให้บุตรหลานของตนประกอบวิชาชีพครูหลังจากจบการศึกษา เพราะเห็นว่าวิชาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีความมั่นคง เป็นที่ยอมรับของสังคม ทำให้ผู้ปกครองมีความภาคภูมิใจที่บุตรหลานได้ศึกษาอยู่ และต้องการให้ประกอบวิชาชีพครู เมื่อบุตรหลานได้เข้ามาศึกษา ผู้ปกครองก็พร้อมที่จะสนับสนุนอย่างเต็มที่ ทำให้นักศึกษาเกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก สอดคล้องกับ ช่อทิพย์ ราศีเกรียงไกร (2523 : 85) ที่กล่าวว่า อาชีพของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังของบิดา มารดา ที่มีต่อการศึกษาต่อและอาชีพของบุตร ซึ่งผู้ปกครองแต่ละกลุ่มอาชีพส่วนใหญ่มักจะผลักดันสนับสนุนหรือคัดค้าน แสดงเจตคติต่อค่านิยมของตนเองให้กับบุตรหลานทั้งทางบวกหรือทางลบ ต่ออาชีพที่บุตรหลานเลือกอยู่เสมอ จึงส่งผลต่อสิ่งจูงใจที่นักศึกษามีต่ออาชีพนั้นด้วย

นักศึกษาบางคนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพครู มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองที่ไม่ได้ประกอบอาชีพครูบางคน อาจรู้สึกว่าการประกอบอาชีพครู เป็นอาชีพที่เหน็ดเหนื่อย เคร่งเครียด ไม่มีเวลาส่วนตัว ต้องรับผิดชอบมาก และมีรายได้น้อย ต้องการให้บุตรหลานประกอบอาชีพอื่นที่ทำงานไม่หนัก มีเวลาการทำงานที่แน่นอน มีรายได้ดี และให้ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพด้วยตนเอง จึงไม่บังคับให้บุตรหลานของตนต้องประกอบวิชาชีพครู หลังจากจบการศึกษา เพราะพ่อแม่ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้ลูกหลานของตนเจริญเติบโต ได้รับความสำเร็จในชีวิต (ประสาน ทิพย์ธารา 2521 : 165) ซึ่งสอดคล้องกับ ระจิตร์แก้ว เล็กอุทัย (2542 : 96) ที่ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษาแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวมีความสัมพันธ์ทางลบกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษา คณะแพทยศาสตร์ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า อาชีพของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

2.5 ความคาดหวังของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี แสดงว่า นักศึกษาบางคนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพครู มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะเมื่อนักศึกษารับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองที่ต้องการให้ประกอบวิชาชีพครู ทำให้นักศึกษาต้องตั้งใจเรียน อ่านหนังสือและทบทวนบทเรียน ทำการบ้านและรายงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน มีผลการเรียนดี เพราะต้องการประกอบอาชีพครูหลังจากจบการศึกษาตามที่ผู้ปกครองคาดหวังไว้ ส่งผลทำให้นักศึกษาเกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ดังที่ ดูเซค (Dusek. 1980 : 87 – 110) กล่าวว่า การที่นักเรียนรับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครอง จะกระตุ้นให้นักเรียนใช้ความพยายามในการเรียนมากขึ้น เช่น การอ่านหนังสือทบทวนบทเรียน ตั้งใจเรียน เพื่อให้มีผลการเรียนที่ดี และเกิดความมั่นใจว่าจะประสบความสำเร็จในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลวรรณ วิทยาธรรมชัย (2543 : 116) ที่ศึกษาความคาดหวังของบิดา มารดาต่อพฤติกรรมของนักเรียน ตามการรับรู้ของนักเรียน พบว่า ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อความคาดหวังของบิดามารดาด้านการศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับพฤติกรรมของนักเรียนที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของบิดามารดาด้านการศึกษา ทั้งนี้เพราะเมื่อนักศึกษารับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครองแล้ว นักศึกษาจะต้องพยายามปฏิบัติตามให้ได้ จึงส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก

นักศึกษาบางคนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพครู มีความคาดหวังต้องการให้ประกอบวิชาชีพครู มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ เมื่อนักศึกษารับรู้ความคาดหวังของผู้ปกครอง

แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญ เนื่องจากนักศึกษาไม่อาจปฏิบัติตามความต้องการของผู้ปกครองได้ เนื่องจากความคาดหวังนั้นไม่ตรงกับความจริง ความสามารถ และความสนใจของนักศึกษา เกิดความเบื่อหน่าย และอยากที่จะหางานด้านอื่น ๆ ทำหลังจากที่เรียนจบ เพราะมั่นใจว่าถึงแม้ว่าตนเองจะสำเร็จ การศึกษาด้านการสอน แต่ก็สามารถทำงานด้านอื่น ๆ ได้นอกจากงานด้านการสอน ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย

นักศึกษาบางคนที่มีผู้ปกครองที่ไม่ได้คาดหวังให้นักศึกษาประกอบวิชาชีพครู มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองอาจคาดหวังให้นักศึกษาประกอบอาชีพอื่นที่ตนเองต้องการ เพราะคิดว่าวิชาชีพครูเป็นอาชีพที่เหนื่อย มีภาระงานมาก มีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต จึงอยากให้นักศึกษาประกอบอาชีพอื่นหลังจากจบการศึกษา แต่ทั้งนี้ นักศึกษาอาจมีความต้องการที่จะประกอบวิชาชีพครู ด้วยเห็นว่าเป็นงานที่น่าสนใจ ได้พัฒนาตัวเองในหลาย ๆ ด้าน เช่น การสนทนา การสื่อสาร บุคลิกภาพ เป็นอาชีพที่สังคมให้การยอมรับ ตรงกับความถนัดและความสามารถของตนเอง ซึ่งจะไม่เป็นไปตามที่ผู้ปกครองต้องการ จึงส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ดังที่ นิภา นิธยาน (2530 : 134) กล่าวว่า บิดามารดาที่มีความทะเยอทะยานใฝ่สูง สำหรับชีวิตในอนาคตของลูก การกระทำของบิดา มารดา มีผลทำให้เด็กบางคนเกิดความมั่นใจหรือบางคนเกิดความแค้นเคียดได้ ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ นราธร ศรีประสิทธิ์ (ชุตินา ศรีแก้ว, 2546 : 36 ; อ้างอิงจาก นราธร ศรีประสิทธิ์, 2529 : 24) กล่าวว่า ความต้องการหรือความมุ่งหวังในชีวิตทั้งของตัววัยรุ่นเองและบิดามารดาที่มีต่อตัวเขา อาจจะนำมาซึ่งความวิตกกังวลทางจิตใจให้เกิดขึ้นกับเขาเองได้

นักศึกษาบางคนที่มีผู้ปกครองที่ไม่ได้คาดหวังให้นักศึกษาประกอบวิชาชีพครู มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองอาจต้องการให้นักศึกษา เมื่อสำเร็จ การศึกษาแล้วประกอบอาชีพอื่นที่ผู้ปกครองต้องการหรือเตรียมไว้ให้กับบุตรหลานของตน เพราะผู้ปกครองเห็นว่า การประกอบวิชาชีพครูมีเงินเดือนน้อย ภาระงานมาก ประกอบกับนักศึกษาอาจไม่มีความสนใจงานด้านการสอน และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการประกอบวิชาชีพครู แต่ก็ต้องการเรียนให้สำเร็จ การศึกษาก่อน จึงไม่อยากที่จะประกอบวิชาชีพครู ส่งผลให้มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความคาดหวังของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2.6 ตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครู ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี แสดงว่า นักศึกษาบางคนที่มี บิดา มารดา ที่เป็นตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา มีความวิตกกังวลต่อการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะ เมื่อบิดา มารดา ประกอบวิชาชีพครูอยู่แล้ว จึงปลูกฝังความต้องการของตนเองให้แก่

บุตรหลาน เพื่อให้บุตรหลานประกอบวิชาชีพเช่นเดียวกับตนเอง แต่เนื่องจากการเข้าสู่สายงานด้านการสอนจะต้องมีการสอบแข่งขันกับคนจำนวนมาก และความสามารถที่จะรับคนเข้าทำงานด้านการสอนได้มีจำนวนน้อย ส่งผลให้นักศึกษาต้องไปทำงานกับโรงเรียนเอกชน จึงทำให้นักศึกษาเกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ดังที่ สุรางค์ จันทน์เอม (2527 : 134) ได้กล่าวว่า บิดามารดาที่เน้นการเรียนของลูกมากเกินไป หากเด็กทำไม่ได้ตามที่บิดา มารดาต้องการ จิตใจก็ขาดความสุข เสียกำลังใจ เกิดความวิตกกังวลและส่งผลต่อพฤติกรรมได้

นักศึกษาบางคนที่มีบิดา มารดา ที่เป็นตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครูแก่นักศึกษามีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ เนื่องจาก บิดามารดาที่เป็นตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครู เมื่อนักศึกษาได้รับอิทธิพลในการเลือกประกอบอาชีพตามบิดา มารดา ทำให้นักศึกษาซึมซับวิธีการทำงานจาก บิดา มารดา จึงมีโอกาสเรียนรู้ขั้นตอนและเทคนิคของงานด้านการสอน เมื่อมีปัญหาบิดา มารดาคอยให้การช่วยเหลือ และให้กำลังใจ ทำให้มีความมั่นใจว่าตนเองจะสามารถปฏิบัติงานด้านการสอนได้เช่นเดียวกันกับ บิดา มารดา ส่งผลให้มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย

นักศึกษาบางคนที่มีผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง เป็นตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครูแก่นักศึกษา มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา ทำให้นักศึกษาต้องเลือกประกอบอาชีพตามที่ผู้ปกครอง ญาติพี่น้องต้องการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครอง ญาติพี่น้องของนักศึกษาประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพครู ดังนั้นนักศึกษาจึงต้องมีความพยายามที่เข้าสู่สายงานการศึกษา และอยากที่จะประสบความสำเร็จ เช่นเดียวกันกับผู้ปกครอง ญาติพี่น้องของตนเอง ทำให้เกิดความมุ่งมั่นตั้งใจในการเรียน ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก

นักศึกษาบางคนที่มีผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง ที่เป็นตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง อาจมีส่วนช่วยส่งเสริมหรือสนับสนุนในด้านการเรียนการสอน การให้คำแนะนำ เทคนิควิธีการสอนการควบคุมชั้นเรียน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา ทำให้นักศึกษาเกิดความเชื่อมั่น ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย

นักศึกษาบางคนที่มีครู อาจารย์ ที่เป็นตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะ เมื่อนักศึกษาเกิดความประทับใจต่อรูปแบบและเทคนิคการสอนของครู อาจารย์ที่นักศึกษาเคยเรียนมา ทำให้ตัดสินใจเลือกประกอบวิชาชีพครู แต่เมื่อนักศึกษาต้องออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้วยตนเอง นักศึกษาได้เรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้น ดังนั้นการที่นักศึกษาจะพัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครูได้

ดีนั้น จะต้องการฝึกฝนเพิ่มเติม ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก

นักศึกษาบางคนที่มีครู อาจารย์ ที่เป็นตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ การที่นักศึกษามีครู อาจารย์เป็นตัวอย่าง ในการเลือกประกอบวิชาชีพครู นักศึกษาจะซึมซับเทคนิคและรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของครู อาจารย์ ไปใช้ในการเรียนการสอนของตนเอง หรือการที่นักศึกษามีโอกาสได้ปรึกษาหารือ ปัญหาด้านการเรียนการสอน รวมทั้งการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากครู อาจารย์ ทำให้นักศึกษามี ความมั่นใจ เป็นส่งผลให้นักศึกษาเกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย

นักศึกษาบางคนที่มีเพื่อน รุ่นพี่ ที่เป็นตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะ เพื่อน รุ่นพี่ เป็นผู้ที่มียุทธพลกับ นักศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะนักศึกษาอาจเลือกเรียนหรือเลือกประกอบอาชีพตามคำแนะนำของ เพื่อน หรือรุ่นพี่ โดยที่ไม่ได้มีความชอบหรือความถนัด ในการเรียนสายการศึกษา และเมื่อตัดสินใจ เลือกเรียนแล้ว จึงต้องพยายามศึกษาหาความรู้ และหมั่นฝึกฝนตนเอง เพื่อให้มีความสามารถด้าน การสอน ทำให้เกิดความเคร่งเครียด ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ระวีวรรณ ชุมชัย (2536:90) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนจะเรียนรู้ ปรึกษาหารือเพื่อนมากกว่าผู้ใหญ่ เมื่อสังคมกลุ่มเพื่อนดี นักเรียนก็จะได้รับอิทธิพลของเพื่อนไปด้วย หากพฤติกรรมกลุ่มเพื่อนไม่ดี ก็จะมีผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจของนักเรียน

นักศึกษาบางคนที่มีเพื่อน รุ่นพี่ ที่เป็นตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ เพื่อน รุ่นพี่บางคน ที่เป็นตัวแบบให้ นักศึกษาเลือกประกอบวิชาชีพครู จะมีส่วนช่วยเหลือในด้านการเรียนการทำงานกลุ่ม การให้คำปรึกษา เมื่อนักศึกษาเกิดปัญหา มีความร่วมมือร่วมใจในการเรียนการทำงานภายในชั้นเรียนหรือภายใน โรงเรียนเมื่อต้องออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ รวมทั้งการรับฟังประสบการณ์ของการเรียนการสอนใน ด้านที่ดี ทำให้นักศึกษาเกิดความประทับใจลดความกังวลในการเรียน และอยากที่จะประกอบวิชาชีพ ครูต่อไป ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย สอดคล้องกับการศึกษา ของ จุมจินต์ สลัดทุกข์ (2543 : 64) พบว่า นักศึกษาที่มีการคบเพื่อนหรือได้รับการดูแลจากรุ่นพี่จะทำ ทำให้นักศึกษาลดความวิตกกังวลและทำให้นักศึกษาเกิดการปรับตัวที่ดีตามมา ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ตัว แบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครู ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี

2.7 อิทธิพลจากสื่อ ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของ นักศึกษา ระดับปริญญาตรี แสดงว่า นักศึกษาบางคนที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกอบ วิชาชีพครูทางโทรทัศน์ มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เนื่องจาก เทคโนโลยีที่

ทันสมัย รวดเร็ว ทำให้นักศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารที่กว้างขวางและหลากหลาย เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวในด้านการศึกษาทั้งของภาครัฐบาลและเอกชนอยู่ตลอดเวลา ทั้งข่าวในด้านบวกและข่าวด้านลบ ที่ส่งผลต่อการเลือกหรือตัดสินใจในการประกอบวิชาชีพครู ซึ่งข้อมูลข่าวสารทางโทรทัศน์ที่นักศึกษาได้รับส่งผลทำให้เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก

นักศึกษาบางคนที่มีการรับรู้สื่อทางโทรทัศน์ อาจทำให้มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาบางคนที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพครูทางโทรทัศน์ เมื่อรับรู้ข้อมูลแล้ว แต่ไม่ให้ความสำคัญกับข่าวที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ เนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องไกลตัว ไม่เกี่ยวข้องกับตนเอง ทำให้การรับรู้ข้อ

นักศึกษาบางคนที่มีการรับรู้สื่อทางอินเทอร์เน็ต ทำให้มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตมีความรวดเร็ว หลากหลายและได้ข้อมูลเป็นจำนวนมาก หากนักศึกษาไม่มีความคุ้นเคยหรือไม่มีความรู้ในการใช้งาน อาจทำให้เกิดความสับสนและยุ่งยากในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพครู ซึ่งจะทำให้นักศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ตรงกับความต้องการหรือเกิดความผิดพลาดของข้อมูล รวมทั้งเสียเปรียบผู้ที่มีความชำนาญในการหาข้อมูล สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษามาก ซึ่งสอดคล้องกับ ทศน์วรรณ ปานศิริอาษา (2546 : 82) ที่ศึกษาความวิตกกังวลในการสอบใบประกอบโรคศิลป์ของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ข้อมูลข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการสอบใบประกอบโรคศิลป์ของนักศึกษาพยาบาล

นักศึกษาบางคนที่มีการรับรู้สื่อทางอินเทอร์เน็ต มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต จะช่วยให้นักศึกษาได้รับข้อมูลที่ต้องการเป็นจำนวนมาก และรวดเร็ว หากนักศึกษามีความสามารถในการใช้งานก็จะช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย มีแหล่งงานให้เลือกมากมาย เกิดความสะดวกอย่างมาก ส่งผลให้นักศึกษามีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า อิทธิพลจากสื่อ ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2.8 แรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กล่าวคือ แรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี แสดงว่า นักศึกษาบางคนที่มีแรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครูมาก มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาบางคนมีความต้องการที่จะประกอบวิชาชีพครู ต้องการที่จะประสบความสำเร็จในด้านการงานและด้านการเรียน จึงมุ่งมั่นทุ่มเทให้ความสำคัญกับการเรียนมา มีความขยันหมั่นเพียร เนื่องจากนักศึกษามีแรงจูงใจในการเลือกประกอบวิชาชีพครู เพราะเห็นว่าเป็นอาชีพที่มี

ความมั่นคง ก้าวหน้า (พจมาศ กาญจนสุนทร. 2547 : 87) ประกอบกับวิชาชีพครูเป็นอาชีพที่สังคมไว้วางใจ เป็นอาชีพสุจริต มีเกียรติสามารถสร้างชื่อเสียงให้แก่ตนเอง และวงศ์ตระกูล ส่งผลให้นักศึกษาที่มีแรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก

นักศึกษาบางคนที่มีแรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ นักศึกษายังไม่ได้ตั้งเป้าหมายในการประกอบวิชาชีพครู ยังคงไม่รู้ลึกว่าตนเองมีความถนัดด้านการสอน หรือการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ถึงแม้จะเห็นว่าวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มั่นคง มีความก้าวหน้า แต่ก็ยังคงไม่สนใจงานด้านการสอนและไม่สนใจที่จะประกอบวิชาชีพครูหลังจากจบการศึกษา ส่งผลให้นักศึกษาที่มีแรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

2.9 ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กล่าวคือ ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี แสดงว่า ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอนดี นักศึกษาบางคนมีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะ วิธีการสอนของอาจารย์บางท่านไม่น่าสนใจ เน้นแต่การบรรยายหรืออาจารย์มอบหมายงานมากเกินไปทำให้นักศึกษาส่งงานไม่ทันตามกำหนด อาจารย์เข้มงวดเกินไปและไม่ให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษา เมื่อนักศึกษามีปัญหาทางการเรียนนักศึกษาจึงไม่กล้าขอคำปรึกษาจากอาจารย์ ทำให้เกิดความรู้สึกท้อแท้ใจต่อการเรียน นอกจากนี้สภาพแวดล้อมของห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียน สถานที่คับแคบ ไม่เรียนร้อยขาดการดูแลรักษา สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ไม่เพียงพอ ทำให้นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ขาดแรงจูงใจในการเรียน ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ดังที่ สุชา จันทน์อม (2528 : 142) กล่าวว่า สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักเรียนที่เกิดจากตัวครู ได้แก่ ครูลำเอียง รักเด็กไม่เท่ากัน ครูไม่เอาใจใส่การสอน ขาดเทคนิคและวิธีการสอนที่ดี ครูขาดลักษณะของการเป็นครูที่ดี และครูไม่เข้าใจหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธอร์นเบอร์ก (Thornburg. 1975 : 151-185) ที่ศึกษาทัศนคติไม่ดีต่อโรงเรียนใน หลาย ๆ ด้าน เช่น เห็นว่าหลักสูตรการเรียนการสอนไม่มีประโยชน์ต่อการเรียน ครูผู้สอนเน้นเรื่องคะแนนมากเกินไป ครูลำเอียง และกฎข้อบังคับของโรงเรียนเข้มงวดเกินไป ดังนั้น ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน ทำให้นักศึกษาบางคนมีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก

ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอนดี นักศึกษาบางคนมีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ทั้งนี้เพราะ บรรยากาศการเรียนการสอน ประกอบด้วย วิธีการของอาจารย์ที่

ทำให้การเรียนรู้น่าสนใจ มีการเตรียมการสอนดี การใช้สื่อประกอบการสอนได้อย่างเหมาะสม การให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถามและแสดงความคิดเห็น รวมทั้งสถานที่เรียนมีความสะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย อากาศในห้องเรียนถ่ายเทได้ดี ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนมีความทันสมัย และเพียงพอกับความต้องการ สามารถใช้ได้สะดวก ทำให้นักศึกษาเกิดความสนใจในการเรียน มีความกระตือรือร้น ตั้งใจและเอาใจในการเรียน ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความสุขต่อการเรียนรู้ และมีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูน้อย ดังที่ ลอร์เรนซ์ (Lawrence. 1976 : 418) กล่าวว่า บรรยากาศการเรียนการสอนที่เกิดจากความจริงใจ การยอมรับ และการเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างครูกับนักเรียน จะทำให้เกิดความสบายใจ สะดวกใจต่อการเรียน ทำให้เกิดแรงจูงใจและแรงกระตุ้นในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุพิชญา ธีระกุล และคนอื่น ๆ (2524 : 182-183) ที่กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ได้แก่ ห้องเรียนที่มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้ดี ไม่ร้อนอบอ้าว ไม่มีเสียงดังรบกวน สภาพห้องเรียนสะอาดเป็นระเบียบ กิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนกระทำแล้วเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและน่าสนใจ ดังนั้น ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอนที่ดี อาจทำให้นักศึกษาเกิดความวิตกกังวลในการเรียนประกอบวิชาชีพครูน้อย ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน ไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

3. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรีโดยเรียงอันดับจากองค์ประกอบที่มีอิทธิพลมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง (X_{23}) และ บุคลิกภาพ (X_{21}) ตามลำดับ สามารถอธิบายได้ดังนี้

3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นอันดับแรก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การที่นักศึกษามีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครอง ทำให้มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาได้รับความรัก ความห่วงใยจากผู้ปกครอง ผู้ปกครองจะให้การสนับสนุนด้านการเรียน ให้ความไว้วางใจกับนักศึกษาพอสมควร และให้คำปรึกษาในเวลาที่มีปัญหา ทำให้นักศึกษามีความรู้สึกรับรู้ดี มีความสุขกล้าเผชิญปัญหาต่าง ๆ ในอนาคต และมีความสามารถในการปรับตัวดี และในขณะเดียวกันนักศึกษาก็ต้องการที่จะทำให้ผู้ปกครองเกิดความภาคภูมิใจเมื่อตนเองสำเร็จการศึกษาไปแล้วสามารถประกอบวิชาชีพครูได้ดี มีความมั่นคงก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูมาก ดังที่ โกลด์เนอร์ และโกลด์เนอร์ (Gouldner and Gouldner.1963 : 52) กล่าวว่า บรรยากาศในการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา จะทำให้เด็กมีลักษณะและพฤติกรรมตามสังคมนั้น ๆ โดยบิดามารดา จะสอนให้เด็กแสดงพฤติกรรมของตนเองตาม

สังคม เช่น ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความสะอาด ความสำเร็จในการเรียน การดำเนินชีวิต การตัดสินใจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมของบุคคล

3.2 บุคลิกภาพ ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นอันดับสอง ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความวิตกกังวลมากในการประกอบวิชาชีพครู ทั้งนี้เพราะ นักศึกษาส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบ เอ ซึ่งเป็นลักษณะที่ค่อนข้างจริงจังกับงาน รักความก้าวหน้า มีความกระตือรือร้น ทำงานรวดเร็วในระยะเวลาที่กำหนด ชอบการแข่งขัน เล็งผลสำเร็จในการทำงานไวสูง ทุนไม่ได้กับงานที่ล่าช้า ไม่ชอบการรอคอย มีความมานะพยายามในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นเมื่อนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบเอ เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการกิจกรรมต่าง ๆ สูง จะรีบร้อนทำงานให้เสร็จสิ้นไปตามความต้องการของตนเอง แต่ในบางครั้งการเรียนหรือการทำงานกลุ่ม จะต้องรอการตัดสินใจจากสมาชิกหรือเพื่อนร่วมกลุ่ม อีกทั้งยังมีความวิตกกังวลต่อการประกอบวิชาชีพครูหลังจากจบการศึกษา เพราะการทำงานด้านการสอนนักศึกษาครูจะต้องอดทนต่อความไม่รู้ของผู้เรียน ความแตกต่างระหว่างผู้เรียน และความสามารถในการเรียนรู้ที่ไม่เท่ากัน สิ่งเหล่านี้เป็นเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้น เป็นเหตุให้มีความวิตกกังวลต่อการทำงานในอนาคต ดังนั้นจะเห็นว่าการประกอบดังกล่าวจะเป็นตัวกระตุ้นให้นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ หงุดหงิด ไม่สบายใจ กังวลใจกลัวว่าตนเองจะสอนได้ไม่ดี หรืองานด้านการสอนทำได้ยาก จึงส่งผลให้มีความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูในมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชมพูนุท พงษ์สิริ (2535 : 73-74) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยสหประชาชาติไทย พบว่า นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบ บี และสอดคล้องกับการศึกษาของ บลูเมนทอลล์ ชมพูนุท พงษ์สิริ (2535 : 28 ; อ้างอิงจาก Blumenthal. 1978) ได้ศึกษาความเครียดของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ และ แบบ บี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะมีความเครียดสูงกว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบ บี ดังนั้น บุคลิกภาพแบบเอ จึงส่งผลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางนโยบาย เพื่อหาแนวทางปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาสายการศึกษา สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง และชุมชน โดยสามารถพิจารณาจากองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาเรียงลำดับจากองค์ประกอบที่ส่งผลมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด ได้แก่

สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง และบุคลิกลักษณะ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียนสายการศึกษาได้ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ของนักศึกษาที่น่าจะส่งผลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เช่น การปรับตัวด้านการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคต

2.2 ควรศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู ในกลุ่มตัวอย่างระดับอื่น ๆ เช่น ระดับปริญญาโท เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กุลลาบ รัตนจักรธรรมและคนอื่น ๆ. (2541). *สัมพันธภาพในครอบครัวกับปัญหายาเสพติดและพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก*. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2524). *สุขภาพจิตในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). *การประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการคุรุทายาท (พ.ศ.2535-2539)*. กรุงเทพฯ : กองวิจัยทางการศึกษา. กรมวิชาการ กระทรวงฯ.
- กอบกุล ถาวรานนท์. (2543). *เอกสารคำสอนรายวิชาสื่อมวลชนกับสังคม*. โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2545). *โลกของสื่อ*. กรุงเทพฯ : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อินฟินีตี้เพรส.
- ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ และคณะ. (2541). *รายงานการวิจัยเรื่องสภาวะการทำงาน ความคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และแนวทางการพัฒนาวิชาชีพศึกษาศาสตร์ ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. อัดสำเนา.
- จตุพร เพ็งชัย. (2543). *เอกสารประกอบคำสอน สุขภาพจิต*. มหาสารคาม : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- จรรยา เกษมศรีสังข์. (2537). *วิธีเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- จำลอง เงินดี. (2519). *ความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลกับคุณธรรมด้านทาน บริจาค ความอ่อนโยน ความไม่โกรธ และความอดทนของนิสิตมหาวิทยาลัย*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- จุฑาภรณ์ วงศ์สังกาศ. (2543). *ศึกษาความวิตกกังวลในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.

- เจริญ บุญทศ. (2544). มุลเหตุจูงใจในการเข้าเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ
ศึกษา ของนักเรียนโรงเรียนมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. อัดสำเนา.
- เฉลิมชัย พันทวีศักดิ์. (2543). นโยบายการพัฒนาวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง. อัดสำเนา.
- เฉลิมชัย มังกรานนท์ชัย. (2534). ปัจจัยในการเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษาระดับปริญญาตรี
ในมหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- ชมพูนุท พงษ์ศิริ. (2535). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย
ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย กรุงเทพมหานคร. ปริญญา
นิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ. อัดสำเนา.
- ชาญวิทย์ กลิ่นเลขา. (2539). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนอาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (การบริหาร
อาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง. อัดสำเนา.
- ชีวิต เจริญพงษ์. (2544). ศึกษาความรู้ ความมั่นใจ และความวิตกกังวลในการบริการสุขภาพ
ในโรงเรียนของครู สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.
- ขึ้นพริ้ง สุรนนท์. (2535). มุลเหตุจูงใจของนักเรียนในการเลือกเรียนสาขาช่างอุตสาหกรรม ระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษากลุ่มภาคกลาง. ปริญญา
นิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. อัดสำเนา.
- ชุลีกร โชติดี. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม. ปริญญาานิพนธ์
กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อัดสำเนา.

- ณัฐวุฒิ ธรรมกุลมณฑล. (2534). องค์ประกอบด้านแรงจูงใจในการเข้าเรียนของนักศึกษาใน
โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนประเภทการศึกษานอกระบบในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญา
นิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษานักเรียน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ. อัดสำเนา.
- ดิเรก พรสีมา. (2542, เมษายน). "การพัฒนาวิชาชีพครู : สภาพปัจจุบันและปัญหาวิชาชีพครูใน
ประเทศไทย". วารสารวิชาการ. 2(4) : 9 – 14.
- ต่อศักดิ์ ประศาสน์ศิลป์. (2539, มกราคม). "แนวปฏิรูปครูยุคโลกาภิวัตน์" กระเจกเงา. 3(17) :
71 -74.
- ทัศนวรรณ ปานศิริอาษา. (2547). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการสอบใบประกอบโรค
ศิลป์ ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยคริสเตียน จังหวัดนครปฐม. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อัดสำเนา.
- ทองปาน แวงโสธรณ์. (2541). แรงจูงใจในการเลือกสายสามัญหรือสายอาชีพของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
อัดสำเนา.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2544). ความเป็นครูไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภดล แจ่มอัน. (2537). ความวิตกกังวลและวิธีลดความวิตกกังวลในการเตรียมตัวสอบคัดเลือก
บุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทบวงมหาวิทยาลัย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา) ชลบุรี :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. อัดสำเนา.
- นราธร ศรีประสิทธิ์. (2529). ปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของ
เด็กวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ ศค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. อัดสำเนา.
- นลินี ธรรมอำนวยสุข. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเรียนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาโรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดกรมพลศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี.
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี-
นครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- นวม สงวนทรัพย์. (2535). สารัตถจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นวลฉวี วิศาลศิริกุล. (2538). แรงจูงใจในการมาเรียนของนักศึกษาโรงเรียนฝึกอาชีพ
กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษานักเรียน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดลำนเา.
- นิดา กิจจินดาโอส. (2539). บทบาทที่พึงประสงค์ของครูมัธยมศึกษาในยุคสารสนเทศ สังกัด
กรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2538. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (มัธยมศึกษา).
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อุดลำนเา.
- นียดา พงศ์พานำาญเวช. (2535). ความวิตกกังวลในการศึกษาต่อและวิธีเผชิญของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดลำนเา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2524). รูปแบบผลการเรียนในโรงเรียน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
(มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อุดลำนเา.
- บุญมัน ธนาศุภวัฒน์. (2537). จิตวิทยาองค์การ. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นตึง เอ้าส์.
- บุญเลิศ อนุจาร. (2538). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนจริยศึกษา ในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อุดลำนเา.
- บุปผา ประทีปทอง. (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี – นาฏศิลป์ ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดลำนเา.
- ปรมะ สตะเวทิน. (2529). หลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองการพิมพ์.
- ประกอบ คูปรัตน์. (2540,มีนาคม). "เอกสารสำนักงานโครงการพิเศษเพื่อการปฏิรูปการฝึกหัด
ครู," ในรายงานผลการประชุมเพื่อปรึกษารือกำหนดแนวทางความร่วมมือในการ
ดำเนินงานการปฏิรูปการฝึกหัดครู. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนัก
นายกรัฐมนตรี.
- ประดิษฐ์ อุปรมัย. (2527). "การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน" เอกสารการสอนชุดระบบการเรียนการสอน.
สอน. กรุงเทพฯ : สารมวลชนจำกัด.
- ประพันธ์ สุทธาวาส. (2528). รายงานการวิจัยเรื่องภาวะสุขภาพจิตกับการคล้อยตามของ
เยาวชนไทย. เชียงใหม่.
- ประมวล ศิริพันธ์แก้ว. (2513). เหตุผลของนักเรียนชั้น ม.ศ 3 และ ม.ศ. 5 ในภาคตะวันออก
เกี่ยวกับการเลือกและไม่เลือกเรียนครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดลำนเา.

- ประสงค์ ภูมิพันธ์. (2542). การศึกษาพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครู
โครงการคุรุทายาท ในเขตการศึกษา 3. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยทักษิณ. อัดสำเนา.
- ประสาธ อิศรปรีดา. (2538). สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
นำอักษร.
- ประสาน ทิพย์ธารา. (2520). ความรู้เบื้องต้นเรื่องการแนะแนว : เอกสารประกอบการเรียนตรงตาม
หลักสูตรมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : ประเสริฐการพิมพ์.
- ประสิทธิ์ ชาญศิริ. (2533). การศึกษาความวิตกกังวลในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดมหาสารคาม.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. อัดสำเนา.
- ปราณี รามสูตร. (2528). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญกิจ.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2525,มกราคม) "ครอบครัวสลาย ปัจจัยภายนอกและภายใน" วารสาร
สังคมวิทยามานุษยวิทยา.
- เปรมชัย สโรบล. (2542). เหตุจูงใจในการศึกษาต่อโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าของ
นักเรียนเตรียมทหาร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2538). เอกสารประกอบการสอนวิชาการทดสอบทางจิตวิทยา. ม.ป.ท.
- พรรณี ชูหัย เจนจิต. (2533). "ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม". ในจิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะ
แนว. กรุงเทพฯ : สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.
- พรเทพ ลีทองอิน. (2533). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาเอกพลศึกษาของนักศึกษา
วิทยาลัยพลศึกษา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พรสวรรค์ เพชรรัตน์. (2542). แรงจูงใจในการศึกษาต่อโปรแกรมวิชาเกษตรศาสตร์ ของ
นักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันราชภัฏภาคใต้. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (ครุศาสตร์เกษตร).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อัดสำเนา.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2538). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 8
กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2530). การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : สำนัก
ทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พะยอม อิงคตานุวัฒน์. (2525). ศัพท์จิตเวช. กรุงเทพฯ : ไทศาลศิลป์การพิมพ์.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2543,มิถุนายน). "แนวคิดการพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อการปฏิรูปการศึกษา".
 วิทยาสาร. 99(3) : 8-10.
- _____. (2543,กรกฎาคม). "ครูอาชีพ". วิทยาสาร. 99(4) : 7 – 9.
- พศมาส กาญจนสุนทร. (2547). การศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาชีพครูของนิสิตคณะ
 ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา).
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- พิทักษ์ ดุ่มมี. (2543). ความวิตกกังวลในการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย.
 รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 มหาสารคาม. อัดสำเนา.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2538). เพื่อความเป็นผู้นำของครูศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัสรา จันทมุข. (2542). แรงจูงใจในการเข้าเรียนวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์. ปรินูญานิพนธ์
 กศ.ม. (การศึกษานอกระบบ). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
 อัดสำเนา.
- ยี่สุน นันทโนทยาน. (2539). การวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกกลุ่มนักศึกษาที่เลือกและไม่เลือกเรียนวิชา
 ชีพการพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ พย.ม กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2541). ความเป็นครู. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. พิมพ์ครั้งที่ 6.
 กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ลักขณา โพธิ์เจริญ. (2544). ความวิตกกังวลในการพยาบาลผู้ป่วยโรคเอดส์และพฤติกรรมการ
 ป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สังกัด
 สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา
 การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
 อัดสำเนา.
- ลักษณิ จรเจริญโสฬส. (2536). การศึกษาความวิตกกังวลของนักเรียนหอพักและนักเรียนไปกลับ
 โรงเรียนสุนทรวิทย์วิทยา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี
 นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2547). *คู่มือนักศึกษา*. พระนครศรีอยุธยา : สำนักส่งเสริมวิชาการ มหาวิทยาลัยฯ.
- วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. (2537). *ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยจิตเวช ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลก่อการคุณยส์ สำนักการแพทย์, ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . อัดสำเนา.
- วัฒนา พุทธางกูรนนท์. (2531). *สื่อสารมวลชนกับสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วัลนิภา พัดเปีย. (2539). *ทัศนะต่อวิชาชีพครูของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา).* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . อัดสำเนา.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2527). *รายงานการวิจัยเรื่องนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา พิทักษ์สาธิต. (2527). *ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของนักเรียน สภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียนและสภาพแวดล้อมทางบ้านกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2535). "การพัฒนาวิชาชีพศึกษาศาสตร์และบริหารการศึกษา," *ประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 9. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิเชียร เกตุสิงห์. "ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้" *ข่าวสารการวิจัยการศึกษา*. 18(3) : 9 ; กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2538
- วินัย สิงหนนท์. (2539). *แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงและภาคกลาง*. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (การบริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- วิไลวรรณ วิทยารมย์. (2543). *การศึกษาความคาดหวังของบิดา มารดาต่อพฤติกรรมของนักเรียนตามการรับรู้ของนักเรียน*. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . อัดสำเนา.
- วีระ บำรุงรักษ์. (2536). *การจัดการศึกษาไทยในศตวรรษหน้า (2536 – 2635)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สมควร กวียะ. (2536). การสื่อสารมวลชนบทบาทหน้าที่ต่อชีวิตความรับผิดชอบต่อสังคม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สันติพงษ์ เจริญศรี. (2543). มุลเหตุจูงใจในการเลือกเรียนวิชาชีพพื้นฐานอาชีพอุตสาหกรรม
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม). ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . อัดสำเนา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8
(พ.ศ.2540 -2544). กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ. (2540).

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. (2544). การปฏิรูปการสรรหาครู. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ข้อเสนอเชิงนโยบายการปฏิรูปวิชาชีพครู
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2537). เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ.2537.

พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

สุชา จันทร์อม. (2536). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สุเทพ อ่อนบุญมา. (2545). ศึกษาความวิตกกังวลของผู้ถูกคุมประพฤติเรือนจำกลางขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.

สุนทรภรณ์ หาญคำภา. (2544). การเตรียมความพร้อม วิธีการ และเทคนิคการปฏิบัติตาม
เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูดีเด่นในจังหวัดร้อยเอ็ด. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ
กศ.ม. มหาสารคาม :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.

สุนันทา พละมา. (2543). ความวิตกกังวลในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
ระบบใหม่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 10. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.

สุพรรณิ เลาดี. (2543). มุลเหตุจูงใจในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาชีพชีของนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . อัดสำเนา.

สุพัทธา สุภาพ. (2538). สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- สุภัทรา ไชยเทพา. (2544). *ศึกษาความวิตกกังวล เจตคติ ความคาดหวังและความเข้าใจต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.
- สุมา ชัยลักษณะนันท์. (2542). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรดิษฐ์*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . อัดสำเนา.
- สุพิชญา ชีระกุล และคนอื่น ๆ. (2524). *การนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ : วิทยาการ.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนีย์ ดันติพัฒนานันท์. (2522). *การพยาบาลจิตเวช*. กรุงเทพฯ : อักษรสัมพันธ์.
- สุวรรณ จงประเสริฐพร. (2540). *การวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- อมรวิชัย นาคทรรพ. (2539). *ความฝันของแผ่นดิน*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตะวันออก.
- อรพินทร ชูชม. (2522). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นความรู้เดิม สภาพแวดล้อมทางบ้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- อรรณพ พงษ์วาท. (2539). *จากแผนพัฒนาคนสู่แผนพัฒนาครู*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์ดีด.
- อรุณีประภา หอมเศรษฐี. (2528). *ภาษาเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. (2533). *ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . อัดสำเนา.
- อาภา จันทรสกุล. (2531). *ทฤษฎีและวิธีการให้คำปรึกษาในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อารี พันธุ์มณี. (2542). *จิตวิทยาการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : เลิฟ แอนด์ เฟรส.

- อารีภักดี เงินบำรุง. (2541). *ทัศนคติและการยอมรับของวัยรุ่นต่อการนำเสนอข่าวสารด้านการป้องกันยาเสพติดผ่านนักร้อง – นักแสดง*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- อำไพ สุจริตกุล. (2534). "คุณธรรมครูไทย," *ความรู้คู่คุณธรรม รวมบทความเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุบล นิวัติชัย. (2538). "พฤติกรรมที่เป็นปัญหาทางจิตอารมณ์และการพยาบาล" เอกสารการสอน ชุดวิชาการนี้เลือกการพยาบาลมารดา ทารก และการพยาบาลจิตเวช. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์.
- เอกพจน์ สมุทธานนท์. (2537). *การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติในวิชาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- Adam, Raymond D. (1977). *"Alternation of Nervous Function, "Principle of Internal medicine*. 8 ed. Idied by W. Thorn, and others. Tokyo : Magraw – Hill Kogaku Sha.
- Adams, R.D. "Alternations of Nervous Functions, "Principles of Internal Medicine. 8th ed. Tokyo : McGraw-Hill Kogakusha, 1977.
- Anastasi, A Psychological Testing. And ed. New York : The MC Milian Company, 1967.
- Beck, A.T. (1972). "Cognition, Anxiety, and Phychopyhsiological Disorders" in *Anxiety, Current Trend and Research Volume II*. Edited by C.D. Spielberger. P. 343 – 357. New York : Academic Press.
- Brown, Silvia T. (1981,March). "Faculty and Student Perception of Effective Clinical Teachers,"*Journal of Nursing Education*. 20:9.
- Brown,H Douglas. (1980). *Principle of Language Learning and Teaching*. New Jersey : Prentice – Hall.
- Burger, Jerry M. (1986). *Personality : Theory and Research*. Belmont, California : Wadsworth Publishing.
- Corrad, K. and D. Tracy. "Lowering Preservice Teachers, " *Journal Announcement*. 143(6) : 18 ; June, 1992. (ERIC CD-ROM No. ED 355099)
- Cronbach, Lee J. (1984). *Essential of Psychological Testing*. New york : Harper and Row.

- Dusek, J.B. (1980). *The Development of Test Anxiety in children*. In I.G. Sarason (ed.), *Test Anxiety : Theory, Research, and Applications*. P.87-110. Hillsdale : Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Epstein, Seymour. (1972). "The Nature of Anxiety." *In Anxiety ; Current Trends in Theory and Research Volume II*. New York : Academic Press.
- Farmer, Richard E, Lynn Hunt, Monaham and Reinhold, Kederer. (1984). *Stress Management for Human Service*. Michigan : Sage Publication.
- Friedman M. and Roseman R.H (1974,October). "Behavior pattern coronary angiographic findings, " *Journal of the American medical association*. 29(12): 164 –240.
- Gouldner, Alvin W. and Helen P. Gouldner. (1963). *Modern Sociology*. New York : Harcourt Brace and World, Inc.
- Greene, Charles N., Adamo, Everett E. Jr. and Evert, Rorald J. (1985). *Management*. Englewood Cliffs, N. J : Prentice – Hall.
- Groen, J.J. (1976). "The Measurement of Emotion and Arousal in the Clinical Physiological Laboratory and in Medical Practice", in *Emotions – Their Parameters and Measurement*. Edited by L.Levi. P. 724-746. New York : Harcourt Brace and World Inc.
- Hilgard, E. R. (1962). *Introduction to psychology*. 3 ed. New York : Harcourt Brace and World Inc.
- Hilgard, Ernest R. (1967). *Introduction to psychology*. 3rd ed. New York: Harcourt Brace and World Inc.
- Lawrence. (1976, May). "Student Perceptional of the Classroom Learning Environment in Biology, Chemistry and Physics, " *Journal of Research in Science Teaching*. 13(5) : 315-323.
- Lazarus, R.S. (1972). *Personality*. 2 ed. New Jersey: Englewood Cliffs.
- Levitt, E. E. (1967). *The Psychology of Anxiety*. New York : Bobbs – Merrill Company, Inc.
- Likert, Renie. (1970). *A Technique for the Measurement of Attitude*. Chicago : Rand McNally Company.
- Luckman, Joan and Karen Sorenson. *Medical Surgical Nursing A Psychological Approach*. Philadelphia : W.B. Saunders Company, 1974

- Luthan, Fred. (1989). *Organizational Behavior*. Sthed. New York : McGraw – Hill.
- McClelland, David C. (1961). *The Achieving Society*. New York : Van Nostrand Company, Inc.
- Meisner, M.J. (1986). *A history of the People's Republic*. New York: Free Press.
- Moor, Helena. (1957). *Adult Awareness of Problems of High School Youth*. Boston : Boston University.
- Newcomp, T.N. (1954). *Social Psychology*. New York: Prycem Press.
- Plass, J. A. and K. T. Hill. "Children Achievement Strategies and Test Performance : The Role Time Pressure. Evaluation Anxiety and Sex. " *Developmental Psychology*. 22(1) : 31-36 ; January, 1986. (ERIC CD-ROM No. ED 355099).
- Rahman, Syed Abbur. (1965). "*An Investigation of the Extend and Causes of Droupouy in Class X Through XII of The Secondary Schools of Decca East Pakistan During 1965*," *Dissertation Abstracts*. 28:405.
- Robbins, Stephen P. (1989). *Organization Behavior*. 4th ed. Endlewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall.
- Roger, C.R. (1974). "The Organization Mental of Personality, " *American Psychologists*. 2 : 358 ; December.
- Rycoft, Charies. (1978). *Anxiety and Neurosis*. London : PenQuin Press.
- Sloan, Tina-Rye and others. "*Gresham, Regina. A Comparison of Pre-and Post-Level of Mathematics Anxiety Among Preserves Teacher Candidates Enrolled in a Mathematics Methods Course*," *Journal announcement*. 143(29) : 12-14 ; November, 1997. (ERIC CD-ROM No. ED 417137)
- Spieberger, Charles D. *Anxiety and Behavior*. New York : Academic Press. 1977.
- Strube, Michael J. and Susan M. Bonland. (1987). "Postperformance Attribution and Task Persistance among Type A and B Individuals, " *Journal of Personality and Social Psychology*. 50(2) : 413-420 ; February,
- Struvbe and others. (1987, July). "Type A Behavior Pattern and Self Evaluation of Abilities Empirical Test of the Self Appraisal Model, " *Journal of Personality and Social Psychology*. 52(5) : 956-974.

Triandis H.C. (1971). *Attitude and Attitude Change*. New York : John Wiley and Sons Inc.

Vroom,V.M. (1964). *Working and Motivation*. Malabar : Robert E. Krieger Publishing Company.

Wilson, Vicki. "*Factors Related to Anxiety in the Graduate Statistics Classroom*," Journal Announcement. 150(7) : 41 ; March, 1998. (ERIC CD-ROM No. ED0415288)

Withall, John. (1979, March). "*The Development of A Technique for the Measurement of Social – Emotional Climate in Classroom*," *The Journal of Experimental Education*. 17(35) : 347-361.

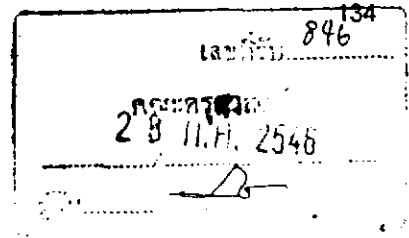
Zung, W.K. " *A Rating Instrument for Anxiety Disorder*, " *Psychosomatic*. 12 : 371-372 : November-December, 1971.

Zung. W. W. K. (1978). *The Measurement of Anxiety*. New York : Warner Lambert.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือรับรองและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ ๐๕๑๕.๑๐.๐๒ 1๐๙๕๕

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท ๒๓ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

15 กรกฎาคม ๒๕๔๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์สำรวจปัญหาการวิจัย

เรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ด้วยในภาคเรียนที่ 1/2547 ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ได้
เปิดสอนวิชา EP 652 : การสำรวจปัญหาเบื้องต้น ให้แก่นิสิตปริญญาโทชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ซึ่งวิชานี้ นิสิตจะต้องเข้าไปสำรวจปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำปริญญานิพนธ์
ในการนี้ ภาควิชาการแนะแนวฯ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นางสาวสุธีรา ทันสมัย ซึ่ง เป็น
นิสิตกลุ่มดังกล่าว เข้าไปสำรวจปัญหาเบื้องต้นในเรื่องการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ภาควิชาการแนะแนวฯ หวังเป็นอย่างยิ่งในความอนุเคราะห์
จากท่าน และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เวรณี กรีทอง)

หัวหน้าภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
โทรศัพท์ ๐-๒๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๕๔๓
โทรสาร ๐-๒๖๖๔-๒๐๘๕

1. ททว
2. ขอขอบคุณอาจารย์เวรณี กรีทอง
อาจารย์แนะแนว: ๕๖

28 ก.ค. 47

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ศธ 0519.12/1536

วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

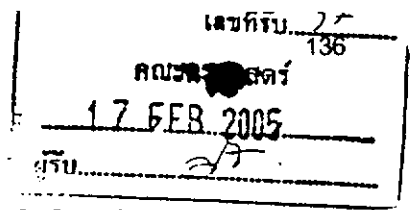
เนื่องด้วย นางสาวสุริรา ทันสมัย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และ รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสกา และ อาจารย์พาสนา จุลรัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามให้ นางสาวสุริรา ทันสมัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

/ส.วิ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/๗๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

1) กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และแบบทดสอบ

เนื่องด้วย นางสาวสุริรา ทันสมัย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิชา แสนคำเครือ และรองศาสตราจารย์เวณิ กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 โปรแกรมวิชาปฐมวัย พลศึกษา ประถมศึกษา และสังคมศึกษา จำนวน 450 คน ทำแบบทดสอบบุคลิกภาพแบบ A และบุคลิกภาพแบบ B และตอบแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเผยแพร่ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุริรา ทันสมัย ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-5485439

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
9 ม.ก.พ. 54

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวล
ในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี นักศึกษาสามารถแสดงความรู้สึกและ
ความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักศึกษาไม่มีข้อถูกหรือข้อผิด และไม่มีผลกระทบต่อ
การเรียนแต่อย่างใด ในการตอบแบบสอบถามนักศึกษาไม่ต้องลงชื่อ คำตอบทั้งหมดจะเก็บเป็น
ความลับไม่มีการเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ

แบบสอบถามมีทั้งหมด 6 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู

ขอให้นักศึกษาตอบให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาว สุธีรา ทันสมัย

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา เมื่อนักศึกษาอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน () ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ
 - () เพศชาย
 - () เพศหญิง
2. ชั้นปี
 - () ชั้นปีที่ 1
 - () ชั้นปีที่ 2
 - () ชั้นปีที่ 3
 - () ชั้นปีที่ 4
3. โปรแกรมวิชา
 - () การศึกษาปฐมวัย
 - () การประถมศึกษา
 - () พลศึกษา
 - () สังคมศึกษาชั้นปี
4. อาชีพของผู้ปกครอง
 - () ประกอบอาชีพครู
 - () ไม่ได้ประกอบอาชีพครู
5. ความคาดหวังของผู้ปกครอง
 - () คาดหวังให้ประกอบอาชีพครู
 - () ไม่คาดหวังให้ประกอบอาชีพครู
6. นักศึกษาได้รับตัวแบบในการเลือกประกอบวิชาชีพครู จากบุคคลใด
 - () บิดามารดา
 - () ผู้ปกครองญาติพี่น้อง
 - () ครูอาจารย์
 - () เพื่อนรุ่นพี่
7. นักศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารในการเลือกประกอบวิชาชีพครู จากแหล่งใด
 - () โทรทัศน์
 - () อินเทอร์เน็ต

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เมื่อนักศึกษาอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่ง ที่ตรงกับการกระทำของนักศึกษามากที่สุดเพียงข้อเดียว ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของท่านบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	ท่านรู้สึกว่าจะต้องทำสิ่งต่าง ๆ อย่างรวดเร็วเพื่อแข่งกับเวลา					
2.	ท่านรู้สึกว่าเป็นการเสียเวลามากถ้าต้องไปรอซื้อของในร้านค้าที่มีลูกค้าแน่น					
3.	ท่านเป็นคนที่ไม่เริ่มต้นทำอะไรแล้วต้องทำให้เสร็จ					
4.	ท่านรู้สึกไม่สบายใจ ถ้างานของท่านดำเนินไปอย่างล่าช้า					
5.	ท่านคิดว่าคนรอบข้างทำงานไม่ถูกใจท่าน					
6.	ท่านรู้สึกว่าท่านอยากทำกิจวัตรให้เสร็จโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้					
7.	ท่านรู้สึกทนไม่ได้ ถ้าต้องทำงานร่วมกับคนที่ทำงานอย่างขอไปที					
8.	เพื่อน ๆ ส่วนใหญ่เห็นว่าท่านเป็นคนจริงจังกับการทำงาน					
9.	ถ้าต้องฟังคนที่พูดไม่รู้จบ ท่านจะรู้สึกทนไม่ได้					
10.	ท่านมีความกระตือรือร้นในการทำงาน					

ข้อที่	คำถาม	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
11.	ท่านเป็นคนที่ไม่ยอมเสียเวลาเพื่อฟังคนอื่นพูดเพื่อเจอ					
12.	ท่านชอบทำงานที่ท่านรับผิดชอบให้เสร็จก่อนกำหนด					
13.	เมื่อท่านกำลังฟังคนพูดเรื่องไร้สาระ ท่านรู้สึกเบื่อและหาทางเลี้ยวออกมา					
14.	เมื่อท่านต้องทำสิ่งต่าง ๆ ซ้ำซาก ท่านรู้สึกหงุดหงิด					
15.	ท่านเป็นคนที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความรวดเร็ว ว่องไว					
16.	เมื่อท่านมีนัด ท่านชอบไปถึงที่นัดหมายก่อนกำหนด					
17.	ท่านรู้สึกหงุดหงิดที่ต้องเข้าคิวเพื่อรอรับบริการ เช่น ธนาคาร ที่ทำการไปรษณีย์ เป็นต้น					
18.	ท่านไม่ชอบให้มีใครหรืออะไรมาขัดจังหวะการทำงานของท่าน					
19.	ท่านคิดว่าเวลาช่างผ่านไปอย่างรวดเร็ว จนไม่สามารถทำสิ่งที่ท่านตั้งใจไว้ได้					
20.	ท่านรู้สึกโมโห ถ้ามีคนมาขัดจังหวะในขณะที่ท่านไม่สามารถทำสิ่งที่ท่านตั้งใจไว้ได้					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู

คำชี้แจง เมื่อนักศึกษาอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ ที่ตรงกับความรู้สึกของนักศึกษามากที่สุดเพียงข้อเดียว ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	ด้านความถนัดและความสนใจในการประกอบวิชาชีพครู การสอนเป็นงานที่น่าสนใจ					
2.	วิชาชีพครูเป็นอาชีพที่ตรงกับความถนัดของท่าน					
3.	ท่านมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ให้แก่บุคคลอื่น					
4.	วิชาชีพครูเป็นอาชีพที่ได้ศึกษาค้นคว้าหา ความรู้อยู่เสมอ					
5.	ท่านรู้สึกรักและศรัทธาอาชีพครูมาเป็น เวลานาน					
6.	วิชาชีพครูเป็นอาชีพที่น่าสิ่งที่เรียนรู้มาปฏิบัติ ได้จริง					
7.	วิชาชีพครูเป็นอาชีพที่สามารถพัฒนาตนเอง ในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี					
8.	ด้านความมีเกียรติยศ ชื่อเสียง และความ มั่นคงก้าวหน้า วิชาชีพครูสามารถสร้างชื่อเสียงให้แก่ตนเอง ได้					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
9.	วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติ					
10.	วิชาชีพครูเป็นอาชีพที่ได้แสดงความเป็นผู้นำ					
11.	วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพของนักวิชาการทางการศึกษา					
12.	วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้					
13.	วิชาชีพครูเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อหน่วยงานการศึกษา					
14.	วิชาชีพครูเป็นอาชีพที่มีความมั่นคงก้าวหน้า					
15.	การประกอบวิชาชีพครูทำให้ท่านเข้าสู่สังคมต่าง ๆ ได้ง่าย และมีโอกาสได้รู้จักกับคนจำนวนมาก					
16.	วิชาชีพครูเป็นอาชีพที่สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้					
17.	วิชาชีพครูเป็นอาชีพที่ปลอดภัยไม่เสี่ยงอันตราย					
18.	วิชาชีพครูเป็นอาชีพที่สามารถหารายได้เพิ่มโดยการสอนพิเศษ					
19.	วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่สุจริต					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครอง

คำชี้แจง เมื่อนักศึกษาอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่อง

หนึ่งที่ตรงกับการกระทำของนักศึกษามากที่สุดเพียงข้อเดียว ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของท่านบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	พฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติต่อผู้ปกครอง ท่านชอบทำงานโดยไม่ปรึกษากับผู้ปกครอง					
2.	ท่านแสดงความเคารพผู้ปกครองก่อนไปและ หลังจากกลับจากเรียน					
3.	ท่านปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้ปกครอง					
4.	ท่านเต็มใจทำธุระให้ผู้ปกครอง					
5.	ท่านมักมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับ ผู้ปกครอง					
6.	ท่านเบื่อเมื่อต้องอยู่บ้านร่วมกับสมาชิกใน ครอบครัวในวันหยุด					
7.	ท่านสามารถปรึกษาหารือเรื่องส่วนตัวกับ ผู้ปกครองได้					
8.	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่อง ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัว					
9.	ท่านใส่ใจดูแลทุกข์สุขของผู้ปกครอง					
10.	พฤติกรรมที่บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ปฏิบัติต่อนักศึกษา ผู้ปกครองไม่ค่อยซักถามเกี่ยวกับการเรียนของ ท่าน					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
11.	ผู้ปกครองแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือเมื่อ ท่านมีปัญหา					
12.	ผู้ปกครองไม่เห็นด้วยกับงานอดิเรกที่ท่านทำ อยู่					
13.	ผู้ปกครองมักตำหนิมากกว่าชมเชยให้กำลังใจ					
14.	เมื่อท่านไม่สบาย ผู้ปกครองคอยดูแลเอาใจใส่ หรือพาไปพบแพทย์					
15.	ผู้ปกครองรับฟังเหตุผลของท่านอย่างตั้งใจ					
16.	ผู้ปกครองปล่อยให้ท่านตัดสินใจในเรื่อง ส่วนตัวด้วยตัวท่านเอง					
17.	ผู้ปกครองสนับสนุนและให้กำลังใจ เพื่อให้ ท่านประสบความสำเร็จในการเรียน					
18.	ผู้ปกครองไม่เห็นด้วยที่ท่านมีกิจกรรมพิเศษที่ มหาวิทยาลัย					
19.	ผู้ปกครองไม่พอใจเมื่อเพื่อนโทรศัพท์มาคุยกับ ท่านที่บ้าน					
20.	ผู้ปกครองมักพูดว่าไม่ค่อยมีเวลา เมื่อท่านจะ ขอคำปรึกษา					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่ง
ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุดเพียงข้อเดียว ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	สถานที่เรียน ภายในห้องเรียนมีโต๊ะ เก้าอี้ สำหรับนักศึกษา อย่างเพียงพอ					
2.	ห้องเรียนส่วนใหญ่ มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก					
3.	ห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอเหมาะสมกับวิชา ที่ทำการเรียนการสอน					
4.	บริเวณรอบ ๆ ห้องเรียนมีเสียงดังรบกวนสมาธิ					
5.	ห้องเรียนกว้างขวางเหมาะสมกับจำนวน นักศึกษาในชั้นเรียน					
6.	ห้องสมุดมีหนังสือไม่เพียงพอกับความ ต้องการของนักศึกษา					
7.	ท่านคิดว่าอาคารเรียนของมหาวิทยาลัยยัง สกปรกอยู่					
8.	บริเวณต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยจัดให้มีที่นั่ง ทำงานแก่นักศึกษาอย่างเพียงพอ					
9.	อาคารเรียนอยู่ในสภาพทรุดโทรมไม่ได้รับการ ดูแลรักษาเท่าที่ควร					
10.	สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน มหาวิทยาลัยมีสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ ทันสมัย					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
11.	อุปกรณ์การเรียนการสอนที่อาจารย์ใช้มีสภาพ ที่ดีในการใช้งาน					
12.	แต่ละห้องมีอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่าง เพียงพอ					
13.	นักศึกษามีโอกาสได้ใช้สื่อการเรียนการสอน อย่างทั่วถึง					
14.	มหาวิทยาลัยมีสื่อและอุปกรณ์การเรียนไม่ เพียงพอ					
15.	อุปกรณ์การเรียนการสอนมีความหลากหลาย					
16.	อุปกรณ์การเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับ รายวิชาที่เรียน					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครู

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความรู้สึกของนักศึกษามากที่สุดเพียงข้อเดียว ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	กลัวว่าเรียนจบแล้วจะไม่มีงานทำ ท่านรู้สึกกลัวและตื่นเตรีียด เมื่อคิดถึงการ ประกอบวิชาชีพครูเมื่อจบการศึกษา					
2.	ท่านคิดฟุ้งซ่านกลัวว่าเมื่อเรียนจบแล้วจะหา งานทำไม่ได้					
3.	ท่านรู้สึกเครียดเมื่อผู้อื่นพูดถึงผู้ที่เรียนสาย การศึกษาว่า เมื่อจบการศึกษาแล้วจะไม่มีงาน ทำ					
4.	ท่านรู้สึกวิตกกังวล เนื่องจากมีผู้จบการศึกษา สายการศึกษาเป็นจำนวนมาก					
5.	ท่านรู้สึกมั่นใจว่าตนเองสามารถประกอบ วิชาชีพครูได้หลังจากจบการศึกษาแล้ว					
6.	ท่านรู้สึกกังวลต่อระบบการรับสมัครคัดเลือก บุคคลเข้าประกอบวิชาชีพครูของรัฐ					
7.	กลัวว่าจะไม่มีความรู้และทักษะที่ดีในการ ปฏิบัติงานการสอน ท่านไม่มีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
10.	ท่านไม่มั่นใจในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงกับความสนใจของผู้เรียน					
11.	ท่านรู้สึกว่าคุณเองยังขาดทักษะและเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
12.	ท่านรู้สึกหนักใจเวลาที่มีการทดสอบ					
13.	ท่านต้องเตรียมการสอนอย่างหนักเมื่อมีการทดสอบ					
14.	ท่านรู้สึกมั่นใจเมื่อออกไปปฏิบัติงานฝึกสอน					
15.	ท่านรู้สึกเครียดเมื่ออาจารย์นิเทศก์มาตรวจการสอน					
16.	ท่านรู้สึกประหม่าอย่างมากเมื่อต้องพูดหน้าชั้นเรียน					
17.	ท่านกังวลว่าคุณเองจะไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่สอน					
18.	ท่านมั่นใจว่าคุณเองมีความสามารถในการควบคุมชั้นเรียนได้					
19.	ท่านมั่นใจว่าสามารถเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตรงตามความถนัดของผู้เรียน					
20.	ท่านกลัวว่าคุณเองจะลืมเนื้อหาที่จะสอน เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีขั้นตอนมาก					
21.	ท่านรู้สึกมั่นใจว่าคุณเองจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้					
22.	ท่านรู้สึกกลัวหากต้องทำการสอนในวิชาที่คุณเองไม่ได้เรียนมาโดยตรง					

ภาคผนวก ค
คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.081	11	6.062
2	3.976	12	2.848
3	3.695	13	1.770
4	2.803	14	1.823
5	2.248	15	1.849
6	5.734	16	1.959
7	3.892	17	1.956
8	1.973	18	3.284
9	2.431	19	3.725
10	5.284	20	2.460

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7644

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามแรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพครู

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.266	11	4.768
2	3.897	12	3.536
3	2.683	13	4.260
4	2.333	14	3.266
5	2.500	15	3.500
6	4.899	16	2.611
7	3.286	17	4.157
8	2.333	18	2.333
9	4.919	19	2.646
10	6.000		

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8784

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง
นักศึกษากับผู้ปกครอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.370	11	3.413
2	2.193	12	2.793
3	3.177	13	2.532
4	3.483	14	4.966
5	3.357	15	3.039
6	5.751	16	2.329
7	3.059	17	2.793
8	3.033	18	4.441
9	3.542	19	3.217
10	4.175	20	5.386

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8776

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของ
การเรียนการสอน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	5.539	9	3.413
2	3.973	10	3.667
3	4.157	11	2.183
4	2.425	12	5.881
5	2.341	13	4.763
6	2.663	14	4.648
7	2.864	15	5.563
8	3.033	16	4.062

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8873

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามความวิตกกังวลในการประกอบวิชาชีพครูของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.612	12	2.823
2	4.355	13	4.062
3	4.108	14	4.330
4	3.980	15	6.862
5	2.283	16	2.347
6	2.914	17	5.095
7	2.840	18	3.266
8	2.185	19	3.674
9	2.672	20	3.117
10	2.641	21	2.855
11	3.105	22	2.475

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8855

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวสุธีรา ทันสมัย
วันเดือนปีเกิด	27 พฤศจิกายน 2522
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	32/1 หมู่ที่ 1 ตำบลกระแซง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี 12160 โทร. 06 – 548 - 5439

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2535	ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหงส์ปทุมवास
พ.ศ. 2540	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี
พ.ศ. 2544	ปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ (เอกการประถมศึกษา) เกียรตินิยมอันดับ 2 สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2548	การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ